PRAVILNIK O DOZVOLAMA KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA, ORGANIZACIJAMA ZA OBUKU I VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKIM CENTRIMA ("Sl. glasnik BiH", br. 38/2017 i 77/2019)

PRAVILNIK O DOZVOLAMA KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA, ORGANIZACIJAMA ZA OBUKU I VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKIM CENTRIMA

("Sl. glasnik BiH", br. 38/2017 i 77/2019)

Član 1

(Predmet)

(1) Ovim pravilnikom se utvrđuju:

a) uslovi za izdavanje, suspenziju i oduzimanje dozvola kontrolora vazdušnog saobraćaja i učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja, pripadajućih ovlaštenja, dodatnih ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenje i posebnih ovlaštenja i privilegija i odgovornosti njihovih imalaca;

b) uslovi za izdavanje, ograničenje, suspenziju i oduzimanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za kontrolore vazdušnog saobraćaja i učenike kontrolore vazdušnog saobraćaja i privilegija i odgovornosti njihovih imalaca;

c) uslovi za sertifikaciju vazduhoplovno-medicinskih ispitivača i vazduhoplovno-medicinskih centara za kontrolore vazdušnog saobraćaja i učenike kontrolore vazdušnog saobraćaja;

d) uslovi za sertifikaciju organizacija za obuku kontrolora vazdušnog saobraćaja;

e) uslovi za važenje, produženje, obnovu i korištenje ovih dozvola, ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenja i sertifikata.

(2) Ovaj pravilnik se primjenjuje na:

a) kontrolore vazdušnog saobraćaja i učenike kontrolore vazdušnog saobraćaja koji obavljaju svoje poslove utvrđene Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja ("Službeni glasnik BiH", br. 45/10);

b) lica i organizacije koji su uključeni u licenciranje, obuku, testiranje, provjeru i zdravstveni pregled i procjenu zdravstvene sposobnosti kandidata u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 2

(Usklađenost sa zahtjevima i postupcima)

(1) Učenici kontrolori vazdušnog saobraćaja, kontrolori vazdušnog saobraćaja i lica koja su uključena u licenciranje, obuku, testiranje, provjeru i zdravstveni pregled i procjenu zdravstvene sposobnosti kandidata, koji su navedeni u članu 1. stav (2) tač. a) i b), kvalifikovani su i licencirani u skladu sa odredbama Dodataka I, III i IV od strane nadležnog organa navedene u članu 6.

(2) Organizacije navedene u članu 1. stav (2). tačka (b) su kvalifikovane u skladu sa tehničkim zahtjevima i postupcima koji su utvrđeni u Aneksima I, III i IV i sertifikovane su od strane nadležnog organa navedenog u članu 6.

(3) Izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti osobama navedenim u članu 1. stav (2). tač. (a) i (b) je usklađeno sa tehničkim zahtjevima i postupcima koji su utvrđeni u Dodacima III i IV.

(4) Kontrolori vazdušnog saobraćaja, zaposleni kod pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi koji pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u vazdušnom prostoru teritorije na koju se primenjuje ECAA Sporazum i koji imaju matično mjesto operacija i registrovano predstavništvo, ukoliko postoji, izvan teritorije koja podliježe odredbama ECAA Sporazuma, licencirani u skladu sa stavom (1) ukoliko ispunjavaju oba sljedeća uslova:

a) imaju dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja koju je izdala treća zemlja u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije;

b) dokazali su nadležnom organu člana 6. ovog pravilnika da su završili obuku i uspješno položili ispite i procjene koji odgovaraju onima koji se zahtijevaju u Dijelu ATCO, Poddio D, Odjeljci 1-4, koji su utvrđeni u Dodatku I.

(5) Zadaci i poslovi koji se dodjeljuju kontrolorima vazdušnog saobraćaja koji su navedeni u tački a) ovog stava ne smiju da prekorače privilegije iz dozvole koju je izdala treća zemlja.

(6) Instruktori praktične obuke i procjenjivači zaposleni kod organizacije za obuku, koja se nalazi izvan teritorije države potpisnice ECAA Sporazuma, kvalifikovani u skladu sa stavom (1) ukoliko ispunjavaju oba sljedeća uslova:

a) imaju dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja koju je izdala treća zemlja u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije sa ovlaštenjem i, ukoliko je primjenljivo, dodatnim ovlaštenjem koje odgovara onome za koje su ovlašteni da sprovode obuku ili vrše procjenjivanje;

b) dokažu nadležnom organu, koji je naveden u članu 6, da su završili obuku i uspješno položili ispite i procjene ekvivalentne onima koji se zahtijevaju u Dijelu ATCO, Poddio D, Odjeljak 5, koji su utvrđeni u Dodatku I.

(7) Privilegije navedene u tački a) ovog stava su navedene u sertifikatu koji izdaje treća zemlja i ograničene su na sprovođenje obuke i procjenjivanje za organizacije za obuku koje se nalaze izvan teritorije država potpisnica ECAA Sporazuma.

Član 3

(Pružanje usluga kontrole vazdušnog saobraćaja)

(1) Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja mogu da pružaju samo kontrolori vazdušnog saobraćaja koji su kvalifikovani i licencirani u skladu sa ovim pravilnikom.

(2) Shodno članu 1. stav (3) Dodatka I Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, BHDCA obezbjeđuje, u mjeri u kojoj je to moguće, da usluge koje javnosti pruža ili stavlja na raspolaganje vojno osoblje, navedene u članu 1. stav (2) tačka c) Dodatka I Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, pružaju nivo bezbjednosti, koji je barem jednak nivou koji se zahtijeva osnovnim zahtjevima, kako je definisano u Aneksu Vb Dodatka III Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

(3) Odredbe ovog pravilnika se mogu primjeniti na vojno osoblje koje pruža usluge javnosti.

Član 4

(Definicije)

(1) Za potrebe ovog pravilnika koriste se sljedeće definicije:

a) **Alternativni načini usklađivanja**: označavaju alternativu u odnosu na postojeći AMC ili nove načine za uspostavljanje usklađenosti sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, za koje nije usvojen prateći AMC EASA-e;

b) **Cilj učinka**: označava jasnu i nedvosmislenu izjavu o učinku koji se očekuje od polaznika obuke, uslove u kojima se učinak odvija i standarde koji bi polaznik obuke trebalo da ispuni;

c) **Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): Nadležni vazduhoplovni organ Bosne i Hercegovine;

d) **Dodatno odobrenje za jedinicu**: označava odobrenje uneseno u dozvolu, koje čini dio dozvole i koje označava ICAO lokacijski indikator i sektor, grupu sektora ili radna mjesta za koja je imalac dozvole stručan za rad;

e) **Dozvola**: označava dokument izdat i sa upisanim ovlaštenjima u skladu sa ovim pravilnikom, koji daje pravo njegovom zakonitom imaocu da koristi privilegije u skladu sa ovlaštenjima i odobrenjima uz ovlaštenje i posebnim ovlaštenjima sadržanim u njemu;

f) **ECAA Sporazum** (Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area): Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja;

g) **ICAO lokacijski indikator**: označava četvoroslovnu oznaku koja je formulisana u skladu sa pravilima koje je propisao ICAO u priručniku DOC 7910 u posljednjoj ažuriranoj verziji, a koja se dodjeljuje lokaciji fiksne vazduhoplovne stanice;

h) **Ispit**: označava formalan test na osnovu kog se sprovodi procjena znanja i razumijevanja lica;

i) **Jedinica kontrole vazdušnog saobraćaja (ATC unit)**: označava opšti termin koji znači različito, centar oblasne kontrole vazdušnog saobraćaja, jedinicu prilazne kontrole vazdušnog saobraćaja ili aerodromsku kontrolu vazdušnog saobraćaja;

j) **Kurs obuke**: označava teorijsku i/ili praktičnu obuku koja je razvijena u strukturno utvrđenom okviru i koja se sprovodi u definisanom vremenskom periodu;

k) **Nadležni organ**: označava tijelo ili tijela koje je imenovala ili ustanovila Bosna i Hercegovina, kao svoja državna ovlaštena tijela u skladu sa Zakonom o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine, član 16. stav (1), i Pravilnikom kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog evropskog neba, član 5. stav (1) i članom 4. Uredbe (EZ) broj 549/2004, koja se nalazi u Dodatku I ovog pravilnika;

l) **Neuobičajena situacija**: označava okolnosti koje nisu ni rutinske ni svakidašnje i za koje kontrolor vazdušnog saobraćaja nije razvio automatske vještine, uključujući situacije degradacije;

m) **Obnavljanje**: označava postupak koji se preduzima nakon što ovlaštenje, dodatno i posebno ovlaštenje ili sertifikat istekne, kojim se obnavljaju privilegije vezane za ovlaštenje, dodatno i posebno ovlaštenje ili sertifikat za sljedeći navedeni vremenski period, shodno ispunjenju posebnih zahtjeva;

n) **Obuka na radnom mjestu (On-the-job Training - OJT)**: označava fazu obuke u jedinici u toku koje se prethodno stečene rutine i vještine, povezane sa radnim mjestom, objedinjuju u praksi pod nadzorom kvalifikovanog instruktora za osposobljavanje na radnom mjestu u živom saobraćaju;

o) **Odobrenje uz ovlaštenje**: označava odobrenje uneseno u dozvolu koje čini njen dio i označava posebne uslove, privilegije ili ograničenja koja se odnose na odgovarajuće ovlaštenje;

p) **Organizacija za obuku**: označava organizaciju koju je nadležni organ sertifikovao da sprovodi jednu ili više vrsta obuka;

r) **Prihvatljivi načini usklađivanja (Acceptable Means of Compliance - AMC)**: označavaju standarde koji nisu obavezujući, koje je usvojila EASA da bi ilustrovala načine za uspostavljanje usklađenosti sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja;

s) **Posebno ovlaštenje procjenjivača**: označava odobrenje koje se unosi u dozvolu i čini dio dozvole, označavajući stručnost imaoca dozvole da sprovodi procjenu praktičnih vještina učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja i kontrolora vazdušnog saobraćaja;

t) **Posebno jezičko ovlaštenje**: označava izjavu koja se unosi u dozvolu i čini njen dio i koja označava jezičko znanje imaoca dozvole;

u) **Posebno ovlaštenje instruktora za osposobljavanje na radnom mjestu (On-the-job Training Instructor - OJTI)**: označava odobrenje uneseno u dozvolu, koje čini njen dio i označava stručnost imaoca da sprovodi obuku na radnom mjestu i obuku na uređajima za obuku;

v) **Posebno ovlaštenje instruktora za rad na uređaju za obuku (Synthetic Training Device Instructor - STDI**): označava odobrenje koje se unosi u dozvolu i čini dio dozvole, i označava stručnost imaoca da sprovodi obuku na uređajima za obuku;

z) **Privremena nesposobnost**: označava privremeno stanje u kom se imaocu dozvole ne dozvoljava korištenje privilegija iz dozvole kada ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenja i posebna ovlaštenja i/ili njegovo uverenje o zdravstvenoj sposobnosti važe;

aa) **Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi**: Bilo koje pravno ili fizičko lice koje pruža usluge u vazdušnoj plovidbi za opšti vazdušni saobraćaj, uključujući i organizaciju koja je podnijela zahtjev za dobijanje sertifikata za pružanje tih usluga;

bb) **Psihoaktivna supstanca**: označava alkohol, opioide, kanabionide, sedative i hipnotička sredstva, kokain, ostale psihostimulanse, halucinogene i isparive rastvore, pri čemu se kofein i duvan isključuju;

cc) **Procjenjivanje**: označava evaluaciju praktičnih vještina čiji je rezultat izdavanje dozvole, ovlaštenja i/ili dodatnog i posebnog ovlaštenja i njihovo produženje i/ili obnovu, uključujući ponašanje i praktičnu primjenu znanja i razumijevanje koje pokaže lice koje je subjekat procjenjivanja;

dd) **Produženje**: označava postupak koji se preduzima u toku roka važenja ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenje i posebnog ovlaštenja ili sertifikata koji omogućava imaocu da nastavi da koristi privilegije vezane za ovlaštenje, odobrenje uz ovlaštenje i posebno ovlaštenje ili sertifikat u sljedećem navedenom vremenskom periodu, shodno ispunjenju posebnih zahtjeva;

ee) **Provjera**: označava proces na osnovu kog, kroz uspješno završen kurs obuke za dodatno odobrenje za jedinicu koje je povezano sa ovlaštenjem ili odobrenjem uz ovlaštenje, imalac dozvole može da započne da koristi privilegije na osnovu ovlaštenja ili odobrenja uz ovlaštenje;

ff) **Sektor**: označava dio kontrolisanog vazdušnog prostora i/ili dio oblasti informisanja u letu/gornje dijelove oblasti informisanja u letu;

gg) **Simulator**: označava uređaj za obuku koji predstavlja važne karakteristike realnih operativnih okruženja i reprodukuje operativne uslove u kojima polaznik obuke može direktno da uvježbava zadatke u realnom vremenu;

hh) **Situacija u slučaju opasnosti**: označava ozbiljnu i opasnu situaciju koja zahtijeva hitne mjere;

ii) **Uređaj za obuku (Synthetic Training Device - STD)**: označava svaki tip uređaja kojim se simuliraju operativni uslovi, uključujući simulatore i trenažere za dio zadatka;

jj) **Stres usljed kritične nezgode**: označava manifestaciju neuobičajene i/ili ekstremne emotivne, fizičke reakcije i/ili ponašanja kod pojedinca nakon neočekivanog događaja, udesa, nezgode ili ozbiljne nezgode;

kk) **Trenažer za dio zadatka (Part-task Trainer - PTT**): označava uređaj za obuku na kom se sprovodi obuka za posebne i odabrane operativne zadatke, a da se ne zahtijeva od polaznika obuke da vježba sve zadatke koji su obično povezani sa potpuno operativnim okruženjem;

ll) **Uputstvo (Guidance Material - GM)**: označava materijal koji nije obavezujući, koji je izradila EASA, a koji pomaže u ilustrovanju značenja zahtjeva ili specifikacije i koji se koristi kao podrška u tumačenju Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i AMC;

mm) Usluga kontrole vazdušnog saobraćaja (ATC service): označava uslugu koja se pruža u svrhu:

1) sprečavanja sudara:

- između vazduhoplova, i

- na manevarskoj površini između vazduhoplova i prepreka; i

2) ubrzavanja i održavanja redovnog protoka vazdušnog saobraćaja;

nn) **Vanredna situacija**: označava ozbiljnu i opasnu situaciju koja zahtijeva hitne mjere;

(2) Skraćenice koje se primjenjuju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

a) **ABES** (Abnormal and Emergency Situations): Neuobičajene i vanredne situacije;

b) **AeMC** (Aero-Medical center): Vazduhoplovno-medicinski centar;

c) **AFTN** (Air Traffic Flow Management): Upravljanje tokom vazdušnog saobraćaja;

d) **ALRS** (Alerting Service): Usluga uzbunjivanja;

e) **AME** (Aero-medical Examiner): Vazduhoplovno-medicinski ispitivač;

f) **ASM** (Air Space Management): Upravljanje vazdušnim prostorom;

g) **ATC** (Air Traffic Control): Kontrola vazdušnog saobraćaja;

h) **ATCO** (Air Traffic Controller): Kontrolor vazdušnog saobraćaja;

i) **EASA** (European Aviation Safety Agency): Evropska agencija za bezbjednost u vazduhoplovstvu;

j) **ECG** (Electrocardiogram): Elektrokardiogram;

k) **EEG** (Electroencephalogram): Elektroencefalogram;

l) **FIS (**Flight Information Service): Informisanje vazduhoplova u letu;

m) **GMP** (General Medical Practitioners): Ljekar specijalista opšte medicine;

n) **ICAO** (International Civil Aviation Organisation): Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo;

o) **IFR** (Instrument Flight Rules): Pravila za instrumentalno letenje;

p) **PBN** (Performance Based Navigation): Navigacija zasnovana na mogućnostima vazduhoplova;

r) **Pre-OJT** (Pre On-the-job Training): Početno osposobljavanje na radnom mjestu;

s) **RTF** (Radio Thelephony): Radio-telefonija;

t) **TRM** (Team Resource Management): Upravljanje timskim resursima;

u) **VFR** (Visual Flight Rules): Pravila vizuelnog letenja.

Član 5

(Nadležni organ)

(1) BHDCA je nadležni vazduhoplovni organ za licenciranje osoba i sertifikovanje organizacija za pružanje usluga obuke, čije se glavno sjedište rada i, ako imaju, registrovana kancelarija, nalazi u Bosni i Hercegovini, a koje su predmet ovog pravilnika.

(2) BHDCA je nadležni vazduhoplovni organ za stručni i inspekcijski nadzor osoba i sertifikovanih organizacija iz stava (1).

(3) U okviru funkcionalnog bloka vazdušnog prostora ili u slučaju prekograničnog pružanja usluga, nadležni organi se imenuju na osnovu sporazuma država članica na koje se taj blok ili slučaj odnosi.

(4) BHDCA je nezavisna od pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi i organizacija za obuku. Ova nezavisnost se ostvaruje kroz odgovarajuće razdvajanje, najmanje na funkcionalnom nivou, nadležnih organa, s jedne strane, i pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi i organizacija za obuku, s druge strane. BHDCA izvršava svoja ovlaštenja na nepristrasan i transparentan način.

(5) BHDCA obezbjeđuje neophodne sposobnosti za sprovođenje aktivnosti sertifikacije i stručnog i inspekcijskog nadzora koje obuhvata njen program sertifikacije i nadzora, uključujući dovoljne resurse da se ispune zahtjevi Dodatka II Dio ATCO.AR. BHDCA koristi procjene koje je uradila u skladu sa tačkom ATCO.AR.A.005(a) Dodatka II kako bi dokazala svoje sposobnosti.

(6) BHDCA obezbjeđuje da, u pogledu osoblja koje sprovodi aktivnosti nadzora i sertifikacije u skladu s ovim pravilnikom, ne postoji neposredno ili posredno sukob interesa, posebno kada se radi o porodičnim ili finansijskim interesima osoblja koje je u pitanju.

Član 6

(Nadležni organ za potrebe Dodataka I, III i IV)

(1) Za potrebe Dodatka I, nadležni organ je organ koji je imenovala ili uspostavila država potpisnica ECAA Sporazuma kojoj lice podnosi zahtjev za izdavanje dozvole.

(2) Za potrebe Dodatka III i za nadzor nad zahtjevima iz Dodatka I u pogledu pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi, nadležni organ je:

a) organ koji je imenovala ili uspostavila država potpisnica ECAA Sporazuma, kao njen nadležni organ za nadzor, gdje podnosilac zahtjeva ima svoje matično mjesto operacija i registrovano predstavništvo, ukoliko postoji, osim ako nije drugačije predviđeno u bilateralnim ili multilateralnim sporazumima između država potpisnica ECAA Sporazuma ili njihovih nadležnih organa;

b) EASA, ukoliko podnosilac zahtjeva ima svoje matično mjesto operacija i registrovano predstavništvo, ukoliko postoji, izvan teritorije država potpisnica ECAA Sporazuma.

(3) Za potrebe Aneksa IV, nadležni organ je:

a) za vazduhoplovno-medicinske centre:

1) organ koji je imenovala država potpisnica ECAA Sporazuma, u kojoj vazduhoplovno-medicinski centar ima svoje poslovno sjedište;

2) EASA, kada se vazduhoplovno-medicinski centar nalazi u trećoj zemlji;

b) za vazduhoplovno-medicinske ispitivače (AME):

1) organ koji je imenovala država potpisnica ECAA Sporazuma, u kojoj vazduhoplovno-medicinski ispitivač ima svoje sjedište rada;

2) ukoliko se sjedište rada vazduhoplovno-medicinskog ispitivača nalazi u trećoj zemlji, organ koji je imenovala država potpisnica ECAA Sporazuma kojoj podnosilac zahtjeva za vazduhoplovno-medicinskog ispitivača podnosi zahtjev za izdavanje ovlaštenja.

Član 7

(Prelazne odredbe)

(1) Dozvole, ovlaštenja i dodatna i posebna ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja koja su izdata u skladu sa važećim odredbama Pravilnika o stručnom osposobljavanju, dozvolama i ovlaštenjima kontrolora vazdušnog saobraćaja, tretiraće se kao da su izdati u skladu sa ovim pravilnikom.

(2) Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti i sertifikati za organizacije za obuku, vazduhoplovno-medicinske ispitivače i vazduhoplovno-medicinske centre, kao i odobrenja programa za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja i programa za održavanje nivoa obučenosti u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja, koji su izdati u skladu sa važećim odredbama Pravilnika o stručnom osposobljavanju, dozvolama i ovlaštenjima kontrolora vazdušnog saobraćaja, tretiraće se kao da su izdati u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 8

(Zamjena dozvola, prilagođavanje privilegija, kurseva obuke i programa za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja)

(1) Svi imaoci dozvola su u obavezi da u roku od godinu dana od trenutka stupanja na snagu ovog pravilnika zamijene dozvole navedene u članu 7. stav (1) dozvolama koje su usklađene sa obrascem koji je utvrđen u Prilogu 1 Dodatka II ovog pravilnika.

(2) Svi imaoci sertifikata vazduhoplovno-medicinskih ispitivača i sertifikata vazduhoplovno-medicinskih centara koji su navedeni u članu 7. stav (3) su u obavezi da ih zamijene sertifikatima koji su usklađeni sa obrascima koji su utvrđeni u Prilogu 3 Dodatka II ovog pravilnika i u Dodatku V Priloga VI - Dio ARA Pravilnika o letačkom osoblju, u roku od godinu dana od trenutka stupanja na snagu ovog pravilnika.

(3) BHDCA će izvršiti konverziju privilegija ispitivača i procjenjivača za osnovno osposobljavanje (Initial training) i ispitivača stručnosti i procjenjivača stručnosti za obuku u jedinicama kontrole vazdušnog osposobljavanja i kontinuiranu obuku, koji su odobreni od strane BHDCA u skladu sa važećim odredbama Pravilnika o stručnom osposobljavanju, dozvolama i ovlaštenjima kontrolora vazdušnog saobraćaja u privilegije ovlaštenja procjenjivača u skladu sa ovim pravilnikom, ako je primenljivo, u roku od godinu dana od trenutka stupanja na snagu ovog pravilnika.

(4) BHDCA može da izvrši konverziju privilegija instruktora za obuku na simulatoru ili uređajima za obuku u privilegije posebnog ovlaštenja instruktora za obuku na uređaju u skladu sa ovim pravilnikom, ako je primenljivo, u roku od godinu dana od trenutka stupanja na snagu ovog pravilnika.

(5) Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi će prilagoditi svoje programe za održavanje nivoa obučenosti u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja kako bi bili usklađeni sa zahtjevima ovog pravilnika odmah po njegovom stupanju na snagu.

(6) Organizacije za obuku kontrolora vazdušnog saobraćaja će prilagoditi svoje planove obuke kako bi bili usklađeni sa zahtjevima ovog pravilnika najkasnije u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu.

(7) Sertifikati o završetku kurseva obuka koje su, prije stupanja na snagu ovog pravilnika, započete u skladu sa Pravilnikom o stručnom osposobljavanju, dozvolama i ovlaštenjima kontrolora vazdušnog saobraćaja, biće prihvaćeni za potrebe izdavanja relevantnih dozvola, ovlaštenja, dodatnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja u skladu sa ovim pravilnikom, pod uslovom da su obuka i procjenjivanje završeni najkasnije godinu dana od trenutka stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 9

(Prestanak važenja propisa)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o stručnom osposobljavanju, dozvolama i ovlaštenjima kontrolora vazdušnog saobraćaja ("Službeni glasnik BiH", broj: 16/04 i 9/16) i Pravilnik o uslovima i načinu utvrđivanja zdravstvene sposobnosti vazduhoplovnog osoblja i uslovima koje mora da ispunjava zdravstvena ustanova i ovlašteni ljekar za obavljanje ljekarskih pregleda vazduhoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj: 56/10) u dijelu koji se odnosi na izdavanje kategorije 3 zdravstvene sposobnosti osoblju koje obavlja poslove kontrole vazdušnog saobraćaja.

Član 10

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

DODATAK I

Dio ATCO

ZAHTJEVI ZA LICENCIRANjE KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Poddio A

OPŠTI ZAHTJEVI

ATCO.A.001 Predmet i obim

Ovim dijelom, utvrđenim u ovom dodatku, uspostavljaju se zahtjevi za izdavanje, oduzimanje i suspenziju dozvola učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja i dozvola kontrolora vazdušnog saobraćaja, pripadajućih ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja, kao i uslovi njihovog važenja i korištenja.

ATCO.A.005 Podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvola, ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja

(a) Zahtjev za izdavanje dozvola, ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja se dostavlja BHDCA u skladu sa procedurom koju je uspostavila BHDCA.

(b) Zahtjev za izdavanje novih ovlaštenja ili dodatnih i posebnih ovlaštenja, za produženje ili obnovu dodatnih i posebnih ovlaštenja i za ponovno izdavanje dozvole se dostavlja BHDCA.

(c) Dozvola ostaje vlasništvo lica kojem je izdata, osim u slučaju kada je BHDCA dozvolu oduzela. Imalac dozvole potpisuje dozvolu.

(d) Dozvola sadrži sve relevantne informacije koje se odnose na privilegije koje se daju dozvolom i usklađena je sa zahtjevima Priloga 1 Dodatka II.

ATCO.A.010 Zamjena dozvola

(a) Ako imalac dozvole treba da koristi privilegije iz dozvole u državi potpisnici ECAA Sporazuma u kojoj nadležni organ nije organ koji je izdao dozvolu, imalac dozvole podnosi zahtjev za zamjenu dozvole za dozvolu koju izdaje nadležni organ države potpisnice ECAA Sporazuma u kojoj treba da se koriste privilegije iz dozvole, u skladu sa procedurom koju je uspostavio taj organ, osim u slučaju kada je predviđeno drugačije u sporazumima koji su zaključeni između država potpisnica ECAA Sporazuma. U tu svrhu, dotični organi razmjenjuju sve relevantne informacije koje su neophodne, da bi se izvršila zamjena dozvola u skladu sa procedurama koje su navedene u ATCO.AR.B.001(c).

(b) U cilju zamjene dozvole i za korištenje privilegija iz dozvole u državi potpisnici ECAA Sporazuma, koja nije država koja je izdala dozvolu, imalac dozvole ispunjava jezičke zahtjeve koji su navedeni u ATCO.B.030, koje je uspostavila ta država.

(c) Nova dozvola sadrži ovlaštenja, dodatna ovlaštenja, posebna ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenja ili dodatna odobrenja za jedinicu, uključujući datum njihovog prvog izdavanja i datum isteka roka važenja, ukoliko je primjenljivo.

(d) Nakon prijema nove dozvole, imalac dozvole podnosi zahtjev koji je naveden u ATCO.A.005 zajedno sa svojom dozvolom da bi dobio nova ovlaštenja, dodatna ovlaštenja, posebna ovlaštenja dozvole, odobrenja uz ovlaštenja ili dodatna odobrenja za jedinicu.

(e) Nakon zamjene, prethodno izdata dozvola se vraća organu koji je izdao dozvolu.

ATCO.A.015 Korištenje privilegija iz dozvole i privremena nesposobnost

(a) Korištenje privilegija koje su date dozvolom zavisi od važenja ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti.

(b) Imaoci dozvole ne smiju da koriste privilegije iz dozvole ukoliko postoji sumnja u sposobnost bezbjednog korištenja privilegija iz dozvole i u takvim slučajevima odmah obavještavaju nadležnog pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi o privremenoj nesposobnosti za korištenje privilegija iz dozvole.

(c) Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi mogu da proglase privremenu nesposobnost imaoca dozvole ukoliko sumnjaju u sposobnost imaoca dozvole da bezbjedno koristi privilegije iz dozvole.

(d) Pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi izrađuju i primjenjuju objektivne, transparentne i nediskriminatorne procedure, kako bi omogućili imaocima dozvola, koji su dali izjavu o privremenoj nesposobnosti, da koriste privilegije iz dozvole u skladu sa tačkom (b), da proglase privremenu nesposobnost imaoca dozvole u skladu sa tačkom (c), upravljaju operativnim uticajem slučajeva privremene nesposobnosti i obavijeste BHDCA, kako je definisano u toj proceduri.

(e) Procedure navedene u tački (d) su sastavni dio Programa za održavanje nivoa obučenosti u skladu sa ATCO.B.025(a)(13).

ATCO.A.020 Oduzimanje i suspenzija dozvola, ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja

(a) BHDCA može da suspenduje ili oduzme dozvole, ovlaštenja i dodatna i posebna ovlaštenja u skladu sa ATCO.AR.D.005, ako imalac dozvole ne ispunjava zahtjeve ovog dijela.

(b) Ako je imaocu dozvole dozvola oduzeta, on odmah vraća dozvolu u BHDCA, u skladu sa procedurom koju je uspostavila BHDCA na osnovu ATCO.AR.D.005(a).

(c) Sa izdavanjem dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja, dozvola učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja se oduzima i vraća nadležnom organu koji izdaje dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja.

Poddio B

DOZVOLE, OVLAŠTENjA I DODATNA I POSEBNA OVLAŠTENjA

ATCO.B.001 Dozvola učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja

(a) Imaoci dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja su ovlašteni da pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u skladu sa ovlaštenjem i dodatnim ovlaštenjem i odobrenjem uz ovlaštenje koja su sadržana u dozvoli pod nadzorom instruktora za stručno osposobljavanje na radnom mjestu i da se obučavaju za odobrenje uz ovlaštenje.

(b) Podnosioci zahtjeva za izdavanje dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja moraju da:

(1) imaju najmanje 18 godina starosti;

(2) uspješno završe osnovno osposobljavanje (initial training) u organizaciji za obuku koja ispunjava zahtjeve utvrđene u Dodatku III (Dio ATCO.OR) koja je relevantna za ovlaštenje i, ukoliko je primjenljivo, za odobrenje uz ovlaštenje, kao što je utvrđeno u Dijelu ATCO, Poddio D, Odjeljak 2;

(3) imaju važeće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti;

(4) dokažu odgovarajući nivo jezičkog znanja u skladu sa zahtjevima koji su propisani u ATCO.B.030.

(c) Dozvola učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja sadrži posebno jezičko ovlaštenje, odnosno ovlaštenja i najmanje jedno ovlaštenje i, ukoliko je primjenljivo, i jedno odobrenje uz ovlaštenje.

(d) Imalac dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji nije započeo da koristi privilegije iz te dozvole u roku od godinu dana od datuma njenog izdavanja ili koji je prekinuo korištenje privilegija iz dozvole u periodu dužem od godinu dana, može da započne ili nastavi osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) za to ovlaštenje tek nakon izvršene procjene njegove prethodne stručnosti, kako bi se utvrdilo da li ispunjava zahtjeve koji su relevantni za to ovlaštenje, koju sprovodi organizacija za obuku koja ispunjava uslove propisane u Dodatku III (Dio ATCO.OR) i koja je sertifikovana da sprovodi osnovno osposobljavanje (initial training) koje je relevantno za to ovlaštenje i nakon što ispuni zahtjeve za obukom koji proizađu iz ove procjene.

ATCO.B.005 Dozvola kontrolora vazdušnog saobraćaja

(a) Imaoci dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja su ovlašteni da pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u skladu sa ovlaštenjima i odobrenjima uz ovlaštenja u dozvoli i da koriste privilegije na osnovu ovlaštenja sadržanih u njoj.

(b) Privilegije iz dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja obuhvataju privilegije iz dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja, kako je utvrđeno u ATCO.B.001(a).

(c) Podnosioci zahtjeva za prvo izdavanje dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja moraju da:

(1) imaju dozvolu učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja;

(2) imaju završen kurs osposobljavanja za dodatno odobrenje za jedinicu i uspješno položene odgovarajuće ispite i izvršene procjene u skladu sa zahtjevima propisanim u Dijelu ATCO, Poddio D, Odjeljak 3;

(3) imaju važeće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti;

(4) dokažu odgovarajući nivo jezičkog znanja u skladu sa zahtjevima koji su propisani u ATCO.B.030.

(d) Potvrđivanje važenja dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja se vrši upisom jednog ili više ovlaštenja i relevantnog odobrenja uz ovlaštenje, dodatnog odobrenja za jedinicu i posebnog jezičkog ovlaštenja za koja je uspješno završena obuka.

(e) Imalac dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja, koji nije započeo da koristi privilegije nekog od ovlaštenja u roku od godinu dana od datuma izdavanja, može da započne osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) za to ovlaštenje tek nakon izvršene procjene njegove prethodne stručnosti, kako bi se utvrdilo da li ispunjava zahtjeve relevantne za to ovlaštenje, koju sprovodi organizacija za obuku koja ispunjava uslove propisane u Dodatku III (Dio ATCO.OR) i koja je sertifikovana da sprovodi osnovno osposobljavanje (initial training) koje je relevantno za to ovlaštenje i nakon što ispuni zahtjeve za obukom koji proizađu iz ove procjene.

ATCO.B.010 Ovlaštenja kontrolora vazdušnog saobraćaja (Air Traffic Controller Ratings)

(a) Dozvole sadrže jedno ili više sljedećih ovlaštenja koja pokazuju vrstu usluge koju je imalac dozvole ovlašten da pruža:

(1) ovlaštenje Aerodromske vizuelne kontrole (Aerodrome Control Visual, ADV), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja aerodromskom saobraćaju na aerodromu koji nema objavljene navigacione postupke za instrumentalne dolaske i odlaske;

(2) ovlaštenje Aerodromske instrumentalne kontrole (Aerodrome Control Instrument, ADI), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja aerodromskom saobraćaju na aerodromu koji ima objavljene navigacione postupke za instrumentalne dolaske i odlaske i sadrži najmanje jedno odobrenje uz ovlaštenje koje je opisano u ATCO.B.015(a);

(3) ovlaštenje Prilazne proceduralne kontrole (Approach Control Procedural, APP), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima u dolasku, odlasku ili preletu bez korištenja opreme za nadzor vazdušnog saobraćaja;

(4) ovlaštenje Prilazne nadzorne kontrole (Approach Control Surveillance, APS), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima u dolasku, odlasku ili preletu uz korištenje opreme za nadzor vazdušnog saobraćaja;

(5) ovlaštenje Oblasne proceduralne kontrole (Area Control Procedural, ACP), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima bez korištenja opreme za nadzor vazdušnog saobraćaja;

(6) ovlaštenje Oblasne nadzorne kontrole (Area Control Surveillance, ACS), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima uz korištenje opreme za nadzor vazdušnog saobraćaja.

(b) Imalac ovlaštenja koji je prekinuo korištenje privilegija koje su date tim ovlaštenjem u periodu od četiri ili više uzastopnih godina, može da započne osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) za to ovlaštenje tek nakon izvršene procjene prethodne stručnosti, da bi se utvrdilo da li i dalje ispunjava uslove tog ovlaštenja, koju sprovodi organizacija za obuku koja ispunjava zahtjeve koji su propisani u Dodatku III (Dio ATCO.OR) i koja je sertifikovana da sprovodi obuku koja je relevantna za to ovlaštenje, i nakon što ispuni zahtjeve za obukom koji proizađu iz ove procjene.

ATCO.B.015 Odobrenja uz ovlaštenje (Rating Endorsements)

(a) Ovlaštenje aerodromske instrumentalne kontrole (ADI) sadrži najmanje jedno od sljedećih odobrenja uz ovlaštenje:

(1) odobrenje uz ovlaštenje Kontrole u vazduhu (Air Control, AIR), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja u blizini aerodroma i na poletno-sletnoj stazi;

(2) odobrenje uz ovlaštenje za Kontrolu kretanja po manevarskim površinama (Ground Movement Control, GMC), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu kontrole kretanja po manevarskim površinama;

(3) odobrenje uz ovlaštenje Toranjske kontrole (Tower Control, TWR), koje označava da je imalac stručan da pruža uslugu kontrole vazdušnog saobraćaja na aerodromu. Dodatno ovlaštenje/odobrenje uz ovlaštenje Toranjske kontrole (TWR) obuhvata privilegije dodatnog ovlaštenja/odobrenja uz ovlaštenje Kontrole u vazduhu (AIR) i dodatnog ovlaštenja/odobrenja uz ovlaštenje za Kontrolu kretanja po manevarskim površinama (GMC);

(4) odobrenje uz ovlaštenje nadzorne Kontrole kretanja po manevarskim površinama (Ground Movement Surveillance, GMS), koje se daje uz dodatno ovlaštenje/odobrenje uz ovlaštenje za Kontrolu kretanja po manevarskim površinama (GMC) ili dodatno ovlaštenje/odobrenje uz ovlaštenje Toranjske kontrole (TWR), koje označava da je imalac dozvole

stručan da pruža uslugu kontrole kretanja po manevarskim površinama uz pomoć sistema za vođenje po manevarskim površinama;

(5) odobrenje uz ovlaštenje Aerodromske radarske kontrole (Aerodrome Radar Control, RAD), koje se izdaje uz dodatno ovlaštenje/odobrenje uz ovlaštenje Kontrole u vazduhu (AIR) ili dodatno ovlaštenje/odobrenje uz ovlaštenje Toranjske kontrole (TWR), i koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja uz korištenje nadzornog radara.

(b) Ovlaštenje prilazne nadzorne kontrole (APS) može da sadrži najmanje jedno od sljedećih odobrenja uz ovlaštenje:

(1) odobrenje uz ovlaštenje za Precizni prilazni radar (Precision Approach Radar, PAR), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu preciznih prilaza kontrolisanih sa zemlje vazduhoplovu u završnom prilazu na poletno-sletnu stazu uz korištenje preciznog prilaznog radara;

(2) odobrenje uz ovlaštenje za Nadzorni prilazni radar (Surveillance Radar Approach, SRA), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža uslugu nepreciznih prilaza kontrolisanih sa zemlje za vazduhoplove u završnom prilazu na poletno-sletnu stazu uz korištenje nadzornog radara;

(3) odobrenje uz ovlaštenje za Terminalnu kontrolu (Terminal Control, TCL), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja uz korištenje bilo kog nadzornog uređaja za vazduhoplove koji vrše operacije u završnoj kontrolisanoj oblasti i/ili susjednim sektorima.

(c) Ovlaštenje Oblasne proceduralne kontrole (ACP) može da sadrži odobrenje uz ovlaštenje za Okeansku kontrolu (Oceanic Control, OCN), koje označava da je imalac stručan da pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima koji vrše operacije u oblasti okeanske kontrole.

(d) Ovlaštenje Oblasne nadzorne kontrole (ACS) može da sadrži jedno od sljedećih odobrenja uz ovlaštenje:

(1) odobrenje uz ovlaštenje za Terminalnu kontrolu (TCL), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja uz korištenje bilo kog nadzornog uređaja za vazduhoplove koji vrše operacije u završnoj kontrolisanoj oblasti i/ili susjednim sektorima;

(2) odobrenje uz ovlaštenje za Okeansku kontrolu (OCN), koje označava da je imalac dozvole stručan da pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima koji vrše operacije u oblasti okeanske kontrole.

ATCO.B.020 Dodatna odobrenja za jedinicu (Unit Endorsements)

(a) Na osnovu dodatnog odobrenja za jedinicu imalac dozvole ima privilegiju da pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja na određenom sektoru, grupi sektora i/ili radnim mjestima za koje je odgovorna jedinica kontrole vazdušnog saobraćaja koja pruža usluge u vazdušnom saobraćaju.

(b) Podnosioci zahtjeva za posebno dodatno odobrenje za jedinicu imaju uspješno završen kurs osposobljavanja za dodatno odobrenje za jedinicu, u skladu sa zahtjevima koji su utvrđeni u Dijelu ATCO, Poddio D, Odjeljak 3.

(c) Podnosioci zahtjeva za dodatno odobrenje za jedinicu nakon zamjene dozvole koja je navedena u ATCO.A.010, u skladu sa zahtjevima koji su utvrđeni u tački (b), ispunjavaju zahtjeve iz ATCO.D.060(f).

(d) Za kontrolore vazdušnog saobraćaja koji pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja vazduhoplovima koji obavljaju probne letove, BHDCA može, uz zahtjeve koji su utvrđeni u tački (b), utvrditi dodatne zahtjeve koje moraju ispuniti.

(e) Dodatna odobrenja za jedinicu važe za period koji je definisan u Programima za održavanje nivoa obučenosti. Ovaj period važenja ne smije da traje duže od tri godine.

(f) Period važenja dodatnih odobrenja za jedinicu kod prvog izdavanja i obnove započinje najkasnije 30 dana od datuma uspješno završene procjene stručnosti.

(g) Dodatna odobrenja za jedinicu će biti produžena ukoliko je:

(1) podnosilac zahtjeva koristio privilegije iz dozvole u minimalnom broju časova koji je definisan u Programu za održavanje nivoa obučenosti;

(2) podnosilac zahtjeva završio obuku osvježavanja znanja u toku važenja dodatnog odobrenja za jedinicu, u skladu sa Programom za održavanje nivoa obučenosti;

(3) stručnost podnosioca zahtjeva procijenjena u skladu sa Programom za održavanje nivoa obučenosti najranije tri mjeseca prije datuma isteka dodatnog odobrenja za jedinicu.

(h) Ukoliko je podnijet zahtjev za produženje i pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u tački (g), dodatna odobrenja za jedinicu se mogu produžiti u periodu od tri meseca prije datuma isteka važenja. U ovakvim slučajevima period važenja se računa od datuma isteka dodatnog odobrenja za jedinicu.

(i) Ukoliko se dodatno odobrenje za jedinicu produži prije roka koji je dat u tački (h), njegov period važenja započinje najkasnije 30 dana od datuma uspješno izvršene procjene, pod uslovom da su takođe ispunjeni i zahtjevi u tački (g)(1) i (g)(2).

(j) Ukoliko period važenja dodatnog odobrenja za jedinicu istekne, za obnavljanje tog dodatnog odobrenja imalac dozvole mora uspješno završiti kurs osposobljavanja za dodatno odobrenje za jedinicu, u skladu sa zahtjevima koji su utvrđeni u Dijelu ATCO, Poddio D, Odjeljak 3.

ATCO.B.025 Program za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja

(a) Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi uspostavlja Programe za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja, koje odobrava BHDCA. Ti programi obuhvataju najmanje sljedeće elemente:

(1) period važenja dodatnog odobrenja za jedinicu u skladu sa ATCO.B.020(e);

(2) maksimalan kontinuiran period u kom privilegije vezane za dodatno odobrenje za jedinicu nisu korištene u toku njegovog važenja. Ovaj period ne smije biti duži od 90 kalendarskih dana;

(3) minimalan broj časova rada za korištenje privilegija vezanih za dodatno odobrenje za jedinicu u definisanom periodu, koji ne smije biti duži od 12 mjeseci, za potrebe zahtjeva u ATCO.B.020(g)(1). Za instruktore za stručno osposobljavanje na radnom mjestu (OJTI), koji koriste privilegije posebnog ovlaštenja OJTI, vrijeme sprovođenja osposobljavanja priznaje se do maksimalno 50% časova koji su potrebni za produženje dodatnog odobrenja za jedinicu;

(4) procedure za slučajeve kada imalac dozvole ne ispunjava zahtjeve propisane u tač. (a)(2) i (3);

(5) postupke za procjenu stručnosti, uključujući procjenu iz predmeta obuke za osvježavanje znanja u skladu sa ATCO.D.080(6);

(6) postupke za sprovođenje ispita iz teorijskog znanja i razumijevanja, koje je neophodno za korištenje privilegija na osnovu ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja;

(7) postupke za utvrđivanje tema i podtema, ciljeva i metoda kontinuiranog osposobljavanja;

(8) minimalno trajanje i učestalost obuke za osvježavanje znanja;

(9) postupke za sprovođenje ispita iz teorijskog znanja i/ili procjene praktičnih vještina, stečenih tokom konverzijske obuke, uključujući prolazne ocjene za ispite;

(10) postupke u slučaju neuspješnog rezultata na ispitu ili u toku procjene, uključujući postupke podnošenja žalbe;

(11) kvalifikacije, uloge i odgovornosti osoblja za osposobljavanje;

(12) procedure kojima se obezbjeđuje da su instruktori praktične obuke vježbali tehnike osposobljavanja iz procedura iz kojih namjeravaju da sprovode obuku, u skladu sa ATCO.C.10.(b)(3) i ATCO.C.030.(b)(3);

(13) procedure za proglašavanje i upravljanje slučajevima privremene nesposobnosti za korištenje privilegija iz dozvole, kao i za obavještavanje BHDCA u skladu sa ATCO.A.015(d);

(14) prepoznavanje/identifikacija podataka koji treba da se čuvaju u evidenciji, a koji se naročito odnose na kontinuiranu obuku i procjene, u skladu sa ATCO.AR.B.015;

(15) postupak i razloge za preispitivanje i izmjene i dopune Programa za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja i njihovo dostavljanje u BHDCA. Preispitivanje Programa za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja se sprovodi najmanje jednom svake tri godine.

(b) Da bi bili usklađeni sa zahtjevima koji su propisani u tački (a)(3), pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi vode evidenciju o broju časova korištenja privilegija svakog imaoca dozvole po osnovu dodatnog odobrenja za jedinicu radeći na sektorima, grupi sektora i/ili radnim mjestima u ATC jedinicama i na zahtjev dostavljaju podatke u BHDCA i imaocu dozvole.

(c) Kod uspostavljanja procedura navedenih u tač. (a)(4) i (13), pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi obezbjeđuju primjenu mehanizama koji garantuju pravedan tretman imaoca dozvola u slučajevima kada se važenje njihovih posebnih ovlaštenja / dodatnih odobrenja ne može produžiti.

ATCO.B.030 Posebno jezičko ovlaštenje

(a) Kontrolori vazdušnog saobraćaja i učenici kontrolori vazdušnog saobraćaja ne smiju koristiti privilegije iz dozvole ako nemaju važeće posebno jezičko ovlašćenje iz engleskog jezika i ako to u određenim ATC jedinicama iz razloga bezbjednosti zahtijeva BHDCA ili pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju, iz jednog od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, kao što je objavljeno u Zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine. U posebnom jezičkom ovlašćenju se navodi jezik ili jezici, nivo ili nivoi jezičke stručnosti i rok ili rokovi važenja.

(b) Nivo jezičkog znanja se utvrđuje u skladu sa skalom za procjenu koja je utvrđena u Prilogu 1 Dodatka I.

(c) Podnosilac zahtjeva za upis bilo kog posebnog jezičkog ovlaštenja dokazuje u skladu sa skalom za procjenu koja je navedena u tački (b) najmanje operativni nivo (nivo četiri) jezičkog znanja. U tu svrhu, podnosilac zahtjeva mora da:

(1) efektivno komunicira u isključivo govornoj (telefonskoj/radio-telefonskoj) komunikaciji i komunikaciji licem u lice;

(2) precizno i jasno komunicira o uobičajenim, konkretnim temama i temama vezanim za posao;

(3) koristi odgovarajuće komunikacione strategije za razmjenu poruka i da prepoznaje i razrješava nesporazume u opštem kontekstu ili kontekstu vezanom za posao;

(4) uspješno i sa relativnom lakoćom savladava jezičke izazove nastale pojavom poteškoća ili neočekivanim obrtom događaja koji se pojavljuju u okviru rutinskih radnih situacija ili komunikacionog zadatka sa kojim je na drugi način upoznat; i

(5) koristi dijalekt ili akcenat koji je razumljiv za vazduhoplovnu zajednicu.

(d) Izuzetno od tačke (c), pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi može da zahtijeva napredni nivo (nivo pet) skale za procjenu jezičkog znanja koja je propisana u Prilogu 1 Dodatka I, u slučaju kada operativne okolnosti pojedinačnog ovlaštenja ili dodatnog i posebnog ovlaštenja i odobrenja zahtijevaju viši nivo jezičkog znanja iz razloga bezbjednosti. Ovakav zahtjev je nediskriminatoran, proporcionalan, transparentan i objektivno opravdan od strane pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi, koji želi da primijeni viši nivo jezičkog znanja i odobrava ga BHDCA.

(e) Jezičko znanje se dokazuje sertifikatom koji potvrđuje rezultat procjene.

(f) Izuzetno od tačke (b), nivo jezičkog znanja iz jednog od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini se utvrđuje kao ekspertski nivo (nivo šest), pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u tački (g).

(g) Izuzetno od tačke (e), jezičko znanje iz jednog od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini se dokazuje diplomom/uvjerenjem o završenoj srednjoj školi, pod uslovom da se nastava odvijala na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

ATCO.B.035 Važenje posebnog jezičkog ovlaštenja

(a) Period važenja posebnog jezičkog ovlaštenja, u zavisnosti od nivoa koji je utvrđen u skladu sa Prilogom 1 Dodatka I, je:

(1) za operativni nivo (nivo četiri), tri godine od datuma procjene; ili

(2) za napredni nivo (nivo pet), šest godina od datuma procjene;

(3) za ekspertski nivo (nivo šest):

(i) devet godina od datuma procjene, za engleski jezik;

(ii) neograničeno, za svaki drugi jezik koji je naveden u ATCO.B.030(a).

(b) Period važenja posebnih jezičkih ovlaštenja kod prvog izdavanja i obnove započinje najkasnije 30 dana od datuma kada je sprovedena uspješna procjena jezičkog znanja.

(c) Posebna jezička ovlaštenja se mogu produžiti nakon uspješno završene procjene jezičkog znanja, koja se sprovodi u periodu od tri mjeseca prije isteka roka važenja. U ovakvim slučajevima rok važenja se računa od datuma isteka važenja.

(d) Ukoliko se posebno jezičko ovlaštenje produži prije perioda koji je naveden u tački (c), period važenja počinje najkasnije 30 dana od dana kada je sprovedena uspješna procjena jezičkog znanja.

(e) Ukoliko rok važenja posebnog jezičkog ovlaštenja istekne, imalac dozvole mora uspješno završiti procjenu jezičkog znanja da bi obnovio to ovlaštenje.

ATCO.B.040 Procjena jezičkog znanja

(a) Dokazivanje jezičkog znanja se vrši kroz metod procjene odobren od BHDCA, koji sadrži:

(1) proces na osnovu kog se vrši procjena;

(2) kvalifikaciju procjenjivača;

(3) proceduru podnošenja žalbi.

(b) Tijela za procjenu jezičke stručnosti su usklađena sa zahtjevima koje je utvrdila BHDCA u skladu sa ATCO.AR.A.010.

ATCO.B.045 Jezičko osposobljavanje

(a) Za održavanje potrebnog nivoa jezičkog znanja kontrolora vazdušnog saobraćaja, pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi obezbjeđuju jezičko osposobljavanje za:

(1) imaoce posebnog jezičkog ovlaštenja na operativnom nivou (nivo četiri);

(2) imaoce dozvole koji nemaju mogućnost da redovno primjenjuju svoje vještine kako bi održavali svoje jezičke vještine.

(b) Jezičko osposobljavanje takođe se može sprovoditi u obliku kontinuirane obuke.

Poddio C

ZAHTJEVI ZA INSTRUKTORE I PROCJENjIVAČE

ODJELjAK 1

Instruktori

ATCO.C.001 Instruktori za teorijsku obuku

(a) Teorijsku obuku sprovode samo odgovarajuće kvalifikovani instruktori.

(b) Instruktor za teorijsku obuku je odgovarajuće kvalifikovan ako:

(1) ima dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja i/ili ima profesionalne kvalifikacije koje odgovaraju predmetu koji predaje i/ili je dokazao da ima odgovarajuće znanje i iskustvo organizaciji za obuku;

(2) je organizaciji za obuku dokazao da posjeduje vještine za sprovođenje teorijskog osposobljavanja.

ATCO.C.005 Instruktori za praktično osposobljavanje

Lice može da sprovodi praktično osposobljavanje samo ako ima dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja sa posebnim ovlaštenjem instruktora za stručno osposobljavanje na radnom mjestu (u daljem tekstu: OJTI) ili posebnim ovlaštenjem instruktora za sprovođenje osposobljavanja na uređaju za obuku (u daljem tekstu: STDI).

ATCO.C.010 Privilegije instruktora za stručno osposobljavanje na radnom mjestu (OJTI)

(a) Imaoci posebnog ovlaštenja OJTI imaju privilegiju da sprovode praktično osposobljavanje i nadzor nad operativnim radnim mjestima za koje imaju važeće dodatno odobrenje za jedinicu i na uređaju za obuku u ovlaštenjima koja imaju.

(b) Imaoci posebnog ovlaštenja OJTI mogu da koriste privilegije na osnovu posebnog ovlaštenja samo ukoliko su:

(1) koristili privilegije po osnovu ovlaštenja u kom će sprovoditi osposobljavanje najmanje dvije godine;

(2) najmanje šest mjeseci neposredno prije sprovođenja osposobljavanja koristili privilegije važećeg dodatnog odobrenja za jedinicu, po osnovu kog će sprovoditi osposobljavanje;

(3) vježbali vještine sprovođenja osposobljavanja iz procedura iz kojih treba da sprovode osposobljavanje.

(c) Period od dvije godine, koji je naveden u tački (b)(1), BHDCA može skratiti na period ne kraći od jedne godine kada to zahtijeva organizacija za obuku.

ATCO.C.015 Podnošenje zahtjeva za posebno ovlaštenje instruktora za stručno osposobljavanje na radnom mjestu

Podnosioci zahtjeva za izdavanje posebnog ovlaštenja OJTI moraju:

(a) da imaju dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja sa važećim dodatnim odobrenjem za jedinicu;

(b) da su koristili privilegije iz dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja najmanje dvije godine neposredno prije podnošenja zahtjeva. BHDCA može skratiti na period ne kraći od jedne godine kada to zahtijeva organizacija za obuku; i

(c) da su, u toku godine koja prethodi podnošenju zahtjeva, završili kurs osposobljavanja iz tehnika praktične obuke, u toku kojeg se predavalo i na odgovarajući način procjenjivalo potrebno znanje i pedagoške vještine.

ATCO.C.020 Važenje posebnog ovlaštenja instruktora za stručno osposobljavanje na radnom mjestu

(a) Posebno ovlaštenje OJTI važi tri godine.

(b) Posebno ovlašćenje OJTI se može produžiti nakon uspješno završene obuke osvježavanja znanja iz praktičnih vještina osposobljavanja u toku važenja posebnog ovlaštenja OJTI, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi ATCO.C.015(a) i (b).

(c) Ako je posebno ovlaštenje OJTI isteklo, ono se može obnoviti nakon:

(1) završene obuke osvježavanja znanja iz vještina praktičnog osposobljavanja; i

(2) uspješno završene procjene stručnosti instruktora za praktično osposobljavanje;

u godini koja prethodi podnošenju zahtjeva za obnovu, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi ATCO.C.015(a) i (b).

(d) U slučaju prvog izdavanja i obnove, period važenja posebnog ovlaštenja OJTI počinje najkasnije 30 dana od datuma uspješno završene procjene.

(e) Ako zahtjevi ATCO.C.015(a) i (b) nisu ispunjeni, posebno ovlaštenje OJTI se može zamijeniti posebnim ovlaštenjem STDI, pod uslovom da je obezbijeđena usklađenost sa zahtjevima ATCO.C.040(b) i (c).

ATCO.C.025 Privremeno OJTI ovlaštenje

(a) Kada nije moguće postići usklađenost sa zahtjevima utvrđenim u ATCO.A.010(b)(2), BHDCA može izdati privremeno OJTI ovlaštenje, na osnovu analize bezbjednosti dostavljene od strane pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi.

(b) Privremeno OJTI ovlaštenje iz tačke (a) može se izdati imaocu važećeg posebnog ovlaštenja OJTI, koje je izdato u skladu sa ATCO.C.015.

(c) Privremeno OJTI ovlaštenje iz tačke (a) se ograničava na obuku koja treba da obuhvati posebne situacije i njeno važenje ne smije prekoračiti godinu dana ili rok važenja posebnog ovlaštenja OJTI koje je izdato u skladu sa ATCO.C.015, u zavisnosti od toga šta prije ističe.

ATCO.C.030 Privilegije instruktora za sprovođenje osposobljavanja na uređaju za obuku (STDI)

(a) Imaoci posebnog ovlaštenja STDI ovlašteni su da sprovode praktično osposobljavanje na uređajima za obuku:

(1) za predmete praktične prirode u toku osnovnog osposobljavanja (initial training);

(2) za osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) koje nije OJT; i

(3) za kontinuirano osposobljavanje.

Ako imalac posebnog ovlaštenja STDI sprovodi početno osposobljavanje na radnom mjestu (pre-OJT), ima ili je ranije imao odgovarajuće dodatno odobrenje za jedinicu.

(b) Imaoci posebnog ovlaštenja STDI mogu koristiti privilegije tog ovlaštenja samo ukoliko:

(1) imaju najmanje dvije godine iskustva u ovlaštenju za koje će sprovoditi osposobljavanje;

(2) su dokazali znanje iz postojeće operativne prakse;

(3) su vježbali tehnike osposobljavanja iz procedura iz kojih namjeravaju da sprovode obuku.

(c) Izuzetno od tačke (b)(1):

(1) za potrebu osnovne obuke (basic training) svako ovlaštenje se smatra odgovarajućim;

(2) za potrebu osposobljavanja za ovlaštenje, osposobljavanje za posebne i odabrane operativne zadatke može da sprovodi STDI koji ima ovlaštenje koje je relevantno za taj poseban i odabran operativni zadatak.

ATCO.C.035 Podnošenje zahtjeva za posebno ovlaštenje instruktora za osposobljavanje na uređaju za obuku

Podnosioci zahtjeva za izdavanje posebnog ovlaštenja STDI moraju:

(a) najmanje dvije godine koristiti privilegije iz dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja za bilo koje ovlaštenje; i

(b) da, u toku godine koja prethodi podnošenju zahtjeva, uspješno završe osposobljavanja iz tehnika praktičnog osposobljavanja, u toku koga su uz korištenje teorijskih i praktičnih metoda predavani i odgovarajuće procijenjeni potrebno znanje i pedagoške vještine.

ATCO.C.040 Važenje posebnog ovlaštenja instruktora za osposobljavanje na uređaju za obuku

(a) Posebno ovlaštenje STDI važi tri godine.

(b) Posebno ovlaštenje STDI se može produžiti nakon uspješno završene obuke osvježavanja znanja iz praktičnih vještina osposobljavanja i postojeće operativne prakse u toku važenja posebnog ovlaštenja STDI.

(c) Ako je posebno ovlaštenje STDI isteklo, ono se može obnoviti nakon:

(1) završene obuke osvježavanja znanja iz vještina praktičnog osposobljavanja i postojeće operativne prakse; i

(2) uspješno završene procjene stručnosti instruktora za praktično osposobljavanje

u godini koja prethodi podnošenju zahtjeva za obnovu.

(d) U slučaju prvog izdavanja i obnove, period važenja posebnog ovlaštenja STDI počinje najkasnije 30 dana od datuma uspješno završene procjene.

ODJELjAK 2.

Procjenjivači (Assessors)

ATCO.C.045 Privilegije procjenjivača

(a) Procjenu vrši isključivo lice koje ima posebno ovlaštenje procjenjivača.

(b) Imaoci posebnog ovlaštenja procjenjivača su ovlašteni da sprovode procjenu:

(1) u toku osnovnog osposobljavanja (initial training) za izdavanje dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja ili za izdavanje novog ovlaštenja i/ili odobrenja uz ovlaštenje, prema potrebi;

(2) prethodne stručnosti za potrebe ATCO.B.001(d) i ATCO.B.010(b);

(3) učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja za izdavanje dodatnog odobrenja za jedinicu i odobrenja uz ovlaštenje, prema potrebi;

(4) kontrolora vazdušnog saobraćaja za izdavanje dodatnog odobrenja za jedinicu i odobrenja uz ovlaštenje, ukoliko je primjenljivo, kao i za produženje i obnovu dodatnog odobrenja za jedinicu;

(5) podnosilaca zahtjeva za instruktora praktičnog osposobljavanja ili podnosilaca zahtjeva za procjenjivače kada je obezbijeđena ispunjenost zahtjeva iz tačaka (d)(2) do (4).

(c) Imaoci posebnog ovlaštenja procjenjivača koriste privilegije ovlaštenja, samo ukoliko:

(1) imaju najmanje dvije godine iskustva u ovlaštenju i odobrenju uz ovlaštenje(a) za koja će vršiti procjenu; i

(2) su dokazali znanje postojeće operativne prakse.

(d) Uz zahtjeve koji su propisani u tački (c), imaoci posebnog ovlaštenja procjenjivača koriste privilegije tog ovlaštenja samo:

(1) za procjene na osnovu kojih se izdaje, produžava i obnavlja dodatno odobrenje za jedinicu, ukoliko su takođe imali dodatno odobrenje za jedinicu koje je povezano sa procjenom, u prethodnom periodu od najmanje godinu dana.

(2) za procjene stručnosti podnosioca zahtjeva za izdavanje ili obnovu posebnog ovlaštenja STDI, ukoliko imaju posebno ovlaštenje STDI ili OJTI i ukoliko su koristili privilegije na osnovu tog ovlaštenja najmanje tri godine.

(3) za procjene stručnosti podnosioca zahtjeva za izdavanje ili obnovu posebnog ovlaštenja OJTI, ukoliko imaju posebno ovlaštenje OJTI i ukoliko su koristili privilegije date tim ovlaštenjem najmanje tri godine.

(4) za procjene stručnosti podnosioca zahtjeva za izdavanje ili obnovu posebnog ovlaštenja procjenjivača, ukoliko su koristili privilegije posebnog ovlaštenja procjenjivača najmanje tri godine.

(e) Kada vrši procjenu za potrebe izdavanja i obnove dodatnog odobrenja za jedinicu, i za obezbjeđenje nadzora na operativnom radnom mjestu, procjenjivač bi trebalo da ima posebno ovlaštenje OJTI, ili mora da bude prisutan OJTI koji ima važeće dodatno odobrenje za jedinicu, koje je povezano sa procjenom.

ATCO.C.050 Lični interesi / Sukob interesa

Procjenjivači ne smiju da vrše procjenu ako njihova objektivnost može biti dovedena u pitanje.

ATCO.C.055 Podnošenje zahtjeva za posebno ovlaštenje procjenjivača

Podnosioci zahtjeva za izdavanje posebnog ovlaštenja procjenjivača moraju:

(a) koristiti privilegije iz dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja najmanje dvije godine;

(b) u toku godine koja prethodi podnošenju zahtjeva uspješno završiti kurs obuke za procjenjivača, u toku kog se predavalo i na odgovarajući način procjenjivalo potrebno znanje i vještine, uz korištenje teorijskih i praktičnih metoda.

ATCO.C.060 Važenje posebnog ovlaštenja procjenjivača

(a) Posebno ovlaštenje procjenjivača važi tri godine.

(b) Posebno ovlaštenje procjenjivača se može produžiti u toku njegovog važenja nakon uspješno završene obuke osvježavanja znanja iz vještina procjene i postojeće operativne prakse u toku njegovog važenja.

(c) Ukoliko posebno ovlaštenje procjenjivača istekne, može se obnoviti nakon:

(1) završene obuke osvježavanja znanja iz vještina procjene i postojeće operativne prakse; i

(2) uspješno završene procjene stručnosti procjenjivača,

u godini koja prethodi podnošenju zahtjeva za obnovu.

(d) U slučaju prvog izdavanja i obnove, period važenja posebnog ovlaštenja procjenjivača započinje najkasnije 30 dana od datuma uspješno završene procjene.

ATCO.C.065 Privremeno ovlaštenje procjenjivača

(a) Kada nije moguće postići usklađenost sa zahtjevima utvrđenim u ATCO.C.045(d)(1), BHDCA može ovlastiti imaoce posebnog ovlaštenja procjenjivača, koja su izdata u skladu sa ATCO.C.055, da izvrše procjene navedene u ATCO.C.045(b)(3) i (4), kako bi obuhvatili posebne situacije ili obezbijedili nezavisnost procjene, pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u tač. (b) i (c).

(b) U svrhu obuhvatanja posebnih situacija, imalac posebnog ovlaštenja procjenjivača takođe ima dodatno odobrenje za jedinicu sa pratećim ovlaštenjem i, ukoliko je primjenljivo, odobrenjem uz ovlaštenje, koje je relevantno za procjenu, u prethodnom periodu od najmanje godinu dana. Privremeno ovlaštenje se ograničava na procjenu koja je neophodna da bi se obuhvatile posebne situacije i ne smije prekoračiti rok od godinu dana ili rok važenja posebnog ovlaštenja procjenjivača koje je izdato u skladu sa ATCO.C.055, u zavisnosti od toga šta ističe ranije.

(c) U svrhu obezbjeđivanja nezavisnosti procjene iz razloga ponavljanja / zbog periodičnosti, imalac posebnog ovlaštenja procjenjivača takođe ima dodatno odobrenje za jedinicu sa pratećim ovlaštenjem i, ukoliko je primjenljivo, odobrenjem uz ovlaštenje, koje je relevantno za procjenu, u prethodnom periodu od najmanje godinu dana. Period važenja privremenog ovlaštenja utvrđuje BHDCA, ali ne smije prekoračiti rok važenja posebnog ovlaštenja procjenjivača koje je izdato u skladu sa ATCO.C.055.

(d) Za izdavanje privremenog ovlaštenja procjenjivača iz razloga koji su navedeni u tač. (b) i (c), BHDCA može zahtjevati da joj pružatelj usluga u vazdušnoj plovidbi dostavi analizu bezbjednosti.

Poddio D

OSPOSOBLjAVANjE KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

ODJELjAK 1.

Opšti zahtjevi

ATCO.D.001 Ciljevi osposobljavanja kontrolora vazdušnog saobraćaja

Osposobljavanje kontrolora vazdušnog saobraćaja obuhvata sve teorijske kurseve, praktične vježbe, uključujući simulacije i stručno osposobljavanje na radnom mjestu (OJT), koji su potrebni da bi se stekle i održavale vještine za pružanje bezbjednih, redovnih i ekspeditivnih usluga kontrole vazdušnog saobraćaja.

ATCO.D.005 Vrste osposobljavanja kontrolora vazdušnog saobraćaja

(a) Osposobljavanje kontrolora vazdušnog saobraćaja se sastoji od sljedećih vrsta obuke:

(1) osnovno osposobljavanje (initial training), čiji je rezultat izdavanje dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja ili izdavanje novog ovlaštenja i, ukoliko je primjenljivo, odobrenja uz ovlaštenje, pod uslovom da je:

(i) "osnovna obuka" (basic training): teorijska i praktična obuka osmišljena da pruži osnovno znanje i praktične vještine koje se odnose na osnovne operativne procedure;

(ii) "obuka za ovlaštenje i odobrenje" (rating training): teorijska i praktična obuka osmišljena da pruži znanje i praktične vještine koje se odnose na određeno ovlaštenje i, ukoliko je primjenljivo, dodatno ovlaštenje/odobrenje uz ovlaštenje;

(2) osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training), čiji je rezultat izdavanje dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja, izdavanje odobrenja uz ovlaštenje, potvrđivanje važenja ovlaštenja ili odobrenja uz ovlaštenje i/ili izdavanje ili obnova dodatnog odobrenja za jedinicu. Obuka obuhvata sljedeće faze:

(i) fazu prelaznog osposobljavanja (transitional training), osmišljenu prvenstveno za prenos znanja i razumijevanje operativnih procedura, koje su karakteristične za određenu lokaciju i aspekata koji su karakteristični za zadatke; i

(ii) fazu osposobljavanja na radnom mjestu (OJT), koja je završna faza osposobljavanja u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) u toku koje se prethodno stečene rutine i vještine objedinjavaju u praktičnom radu, pod nadzorom kvalifikovanog instruktora za osposobljavanje na radnom mjestu u situacijama sa živim saobraćajem.

(iii) uz tač. (i) i (ii), za dodatno odobrenje za jedinicu koje zahtijeva upravljanje situacijama složenog i gustog saobraćaja, potrebna je faza početnog osposobljavanja (pre-OJT) kako bi se unaprijedile prethodno stečene rutine i vještine vezane za ovlaštenje i kako bi se izvršila priprema za situacije sa živim saobraćajem, koje se mogu pojaviti u toj jedinici.

(3) kontinuirane obuke, osmišljene za održavanje važenja posebnih ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenje i dodatnih odobrenja u dozvoli, koja se sastoji od:

(i) obuke osvježavanja znanja;

(ii) konverzijske obuke, prema potrebi.

(b) Osim obuka navedenih u tački (a), kontrolori vazdušnog saobraćaja mogu pohađati sljedeće vrste obuka:

(1) obuku za instruktore praktičnog osposobljavanja, za izdavanje, produženje ili obnovu posebnog ovlaštenja OJTI ili STDI;

(2) obuku za procjenjivače, za izdavanje, produženje ili obnovu posebnog ovlaštenja procjenjivača.

ODJELjAK 2.

Zahtjevi za osnovno osposobljavanje (initial training)

ATCO.D.010 Sadržaj osnovnog osposobljavanja (initial training)

(a) Osnovno osposobljavanje, namijenjeno za kandidate za dozvolu učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja ili za izdavanje novog ovlaštenja i/ili, ukoliko je primjenljivo, odobrenja uz ovlaštenje, sastoji se od:

(1) osnovne obuke (basic training), koja obuhvata sve predmete, teme i podteme koje su sadržane u Prilogu 2 Dodatka I; i

(2) obuke za ovlaštenje i odobrenje uz ovlaštenje, koja obuhvata predmete, teme i podteme za barem jedno od sljedećih ovlaštenja:

(i) aerodromska vizuelna kontrola - ADV, koje je definisano u Prilogu 3 Dodatka I;

(ii) aerodromske instrumentalne kontrole sa odobrenjem uz ovlaštenje toranjske kontrole - ADI (TWR), koje je definisano u Prilogu 4 Dodatka I;

(iii) prilazne proceduralne kontrole - APP, koje je definisano u Prilogu 5 Dodatka I;

(iv) oblasne proceduralne kontrole - ACP, koje je definisano u Prilogu 6 Dodatka I;

(v) prilazne nadzorne kontrole - APS, koje je definisano u Prilogu 7 Dodatka I;

(vi) oblasne nadzorne kontrole - ACS, koje je definisano u Prilogu 8 Dodatka I;

(b) Osposobljavanje namijenjeno za novo ovlaštenje sastoji se iz predmeta, tema i podtema koje su primjenljive na barem jedno od ovlaštenja koja su utvrđena u tački (a)(2).

(c) Osposobljavanje namijenjeno za ponovno aktiviranje ovlaštenja poslije neuspješno završene procjene prethodne stručnosti u skladu sa ATCO.B.010(6), i prilagođeno je rezultatu procjene.

(d) Osposobljavanje namijenjeno za odobrenje uz ovlaštenje, osim onih koja su navedena u ATCO.B.015(a)(3), sastoji se iz predmeta, tema i podtema koje su osmišljene od strane organizacije za obuku i odobreno je kao dio kursa obuke.

(e) Osnovna i/ili obuka za ovlaštenje i odobrenje se može dopuniti predmetima, temama i podtemama koje su dodatne ili specifične za funkcionalni blok vazdušnog prostora (FAB) ili državno okruženje.

ATCO.D.015 Plan osnovnog osposobljavanja (initial training)

Organizacija za obuku uspostavlja plan osnovnog osposobljavanja koji odobrava BHDCA. Ovaj plan sadrži najmanje:

(a) sadržaj kursa osnovnog osposobljavanja (initial training) koji se sprovodi u skladu sa ATCO.D.010;

(b) strukturu osnovnog osposobljavanja (initial training) koji se sprovodi u skladu sa ATCO.D.020(6);

(c) proces za sprovođenje kurseva osnovnog osposobljavanja (initial training);

(d) metode obuke;

(e) minimalno i maksimalno vrijeme trajanja kurseva osnovnog osposobljavanja (initial training);

(f) u pogledu ATCO.D.010(6), u procesu prilagođavanja kurseva osnovnog osposobljavanja (initial training) uzima se u obzir uspješno završen kurs osnovne obuke (basic training);

(g) postupke za sprovođenje ispita i procjene u skladu sa ATCO.D.025 i ATCO.D.035, kao i ciljeve učinka u skladu sa ATCO.D.030 i ATCO.D.040;

(h) kvalifikacije, uloge i odgovornosti osoblja koje sprovodi osposobljavanje;

(i) postupak za rani prekid osposobljavanja;

(j) postupak podnošenja žalbi;

(k) utvrđivanje podataka i informacija koje se čuvaju u evidenciji, a koji su specifični za osnovno osposobljavanje (initial training);

(l) postupak i razloge za preispitivanje i izmjene i dopune plana osnovnog osposobljavanja (initial training) i njegovo dostavljanje u BHDCA. Preispitivanje plana osnovnog osposobljavanja (initial training) se vrši najmanje jednom svake tri godine.

ATCO.D.020 Kursevi osnovne obuke (basic training) i obuke za ovlašćenje i odobrenje (rating training)

(a) Osnovna obuka (basic training) i obuka za ovlašćenje i odobrenje (rating training) se sprovode kao posebni ili objedinjeni kursevi obuke.

(b) Kurseve osnovne obuke i obuke za ovlaštenje ili objedinjen kurs osnovnog osposobljavanja (initial training) izrađuju i sprovode organizacije za obuku i odobrava ih BHDCA.

(c) Kada se osnovno osposobljavanje (initial training) sprovodi kao objedinjen kurs, postoji jasna razlika između ispitivanja i procjene za:

(1) osnovnu obuku (basic training); i

(2) obuku za svako ovlaštenje i odobrenje (rating training).

(d) Uspješan završetak osnovnog osposobljavanja (initial training) ili obuke za ovlaštenje (rating training) za izdavanje novog ovlaštenja se dokazuje pomoću sertifikata uvjerenja/potvrde koji izdaje organizacija za obuku.

(e) Uspješan završetak osnovne obuke (basic training) se dokazuje pomoću sertifikata/uvjerenja/potvrde koji izdaje organizacija za obuku, na zahtjev kandidata.

ATCO.D.025 Ispiti i procjenjivanje kod osnovne obuke (basic training)

(a) Kursevi osnovne obuke (basic training) uključuju ispite iz teorijskog znanja i procjene.

(b) Prolazna ocjena ispita iz teorijskog znanja se daje kandidatu koji ostvari minimalno 75 % od ukupnog broja bodova koji se dodjeljuju za taj ispit.

(c) Procjena ciljeva učinka, kao što je navedeno u ATCO.D.030, sprovodi se na uređaju za osposobljavanje (trenažeru) za pojedine dijelove zadatka ili na simulatoru.

(d) Prolazna ocjena kod procjene se daje kandidatu koji dosljedno pokaže potreban učinak, kao što je navedeno u ATCO.D.030, i pokaže ponašanje potrebno za bezbjedne operacije u okviru pružanja usluge kontrole vazdušnog saobraćaja.

ATCO.D.030 Ciljevi učinka osnovne obuke (basic training)

Procjena obuhvata evaluaciju sljedećih ciljeva učinka:

(a) provjera i korištenje uređaja i sistema na radnom mjestu;

(b) razvijanje i održavanje svijesti o situaciji, praćenjem saobraćaja i identifikovanjem vazduhoplova, kada je primjenljivo;

(c) praćenje i ažuriranje prikaza podataka o letu;

(d) održavanje kontinuiranog slušanja na odgovarajućoj frekvenciji;

(e) izdavanje odgovarajućih odobrenja, instrukcija i informacija o saobraćaju;

(f) korištenje odobrene frazeologije;

(g) efikasna komunikacija;

(h) primjena razdvajanja;

(i) primjena koordinacije prema potrebi;

(j) primjena propisanih procedura za simulirani vazdušni prostor;

(k) otkrivanje potencijalnih konflikata između vazduhoplova;

(l) poštovanje prioriteta aktivnosti/radnji;

(m) izbor odgovarajućih metoda razdvajanja.

ATCO.D.035 Ispiti i procjene kod obuke za ovlaštenje

(a) Kursevi obuke za ovlaštenje obuhvataju teorijski ispit i procjenu.

(b) Prolazna ocjena ispita iz teorijskog znanja se daje kandidatu koji ostvari minimalno 75 % od ukupnog broja bodova koji se dodjeljuju za taj ispit.

(c) Procjena se zasniva na ciljevima učinka obuke za ovlaštenje koji su opisani u ATCO.D.040.

(d) Procjena se sprovodi na simulatoru.

(e) Prolazna ocjena kod procjene se daje kandidatu koji dosljedno pokaže potreban učinak, kao što je navedeno u ATCO.D.040, i pokaže ponašanje potrebno za bezbjedne operacije u okviru pružanja usluge kontrole vazdušnog saobraćaja.

ATCO.D.040 Ciljevi učinka obuke za ovlaštenje

(a) Ciljevi učinka obuke za ovlaštenje i zadaci ciljeva učinka definišu se za svaki kurs obuke za ovlaštenje.

(b) Ciljevi učinka obuke za ovlaštenje od kandidata zahtijevaju da:

(1) dokaže sposobnost upravljanja vazdušnim saobraćajem na način koji obezbjeđuje bezbjedne, redovne i ekspeditivne usluge; i

(2) upravlja situacijama složenog i gustog saobraćaja.

(c) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlaštenje, za ovlaštenje aerodromske vizuelne kontrole (ADV) i aerodromske instrumentalne kontrole (ADI) obezbjeđuju da kandidati:

(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u okviru definisanog prostora nadležnosti; i

(2) primjenjuju tehnike kontrole na aerodromu i operativne procedure za aerodromski saobraćaj.

(d) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlaštenje, za ovlaštenje prilazne proceduralne kontrole (APP) obezbjeđuju da kandidati:

(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u okviru definisane nadležnosti prilazne kontrole vazdušnog saobraćaja; i

(2) primjenjuju prilaznu proceduralnu kontrolu, tehnike planiranja i operativne procedure vazduhoplovima u dolasku, na čekanju, u odlasku i u preletu.

(e) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlaštenje, za ovlaštenje prilazne nadzorne kontrole (APS) obezbjeđuju da kandidati:

(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u okviru definirane nadležnosti prilazne kontrole vazdušnog saobraćaja; i

(2) primjenjuju prilaznu nadzornu kontrolu, tehnike planiranja i operativne procedure vazduhoplovima u dolasku, na čekanju, u odlasku i u preletu.

(f) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlaštenje, za ovlaštenje oblasne proceduralne kontrole (ACP) obezbjeđuju da kandidati:

(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u okviru definisane nadležnosti oblasne kontrole vazdušnog saobraćaja; i

(2) primjenjuju prilaznu proceduralnu kontrolu, tehnike planiranja i operativne procedure na saobraćaj u zoni oblasne kontrole vazdušnog saobraćaja.

(g) Uz tačku (b), ciljevi učinka kod obuke za ovlaštenje, za ovlaštenje oblasne nadzorne kontrole (ACS) obezbjeđuju da kandidati:

(1) upravljaju radnim opterećenjem i pružaju usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u okviru definisane nadležnosti oblasne kontrole vazdušnog saobraćaja; i

(2) primjenjuju oblasnu nadzornu kontrolu, tehnike planiranja i operativne procedure na saobraćaj u zoni oblasne kontrole vazdušnog saobraćaja.

ODJELjAK 3.

Zahtjevi za osposobljavanje u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training)

ATCO.D.045 Sadržaj osposobljavanja u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training)

(a) Osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) se sastoji od kurseva obuke za svako posebno dodatno odobrenje za jedinicu uspostavljeno u ATC jedinici, kako je utvrđeno u programu za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja.

(b) Kurseve obuke za dodatno odobrenje za jedinicu izrađuju i sprovode organizacije za obuku u skladu sa ATCO.D.060, a odobrava ih BHDCA.

(c) Osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) uključuje obuku koja se odnosi na:

(1) operativne procedure;

(2) aspekte specifične za zadatke;

(3) neuobičajene i vanredne situacije; i

(4) ljudske faktore.

ATCO.D.050 Preduslovi za osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training)

Osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) mogu da započnu samo kandidati koji imaju:

(a) dozvolu učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja sa odgovarajućim ovlaštenjem i, ukoliko je primjenljivo, odobrenjem uz ovlaštenje; ili

(b) dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja sa odgovarajućim ovlaštenjem i, ukoliko je primjenljivo, odobrenjem uz ovlaštenje;

pod uslovom da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni u ATCO.B.001(d) i ATCO.B.010(b).

ATCO.D.055 Program za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (Unit Training Plan)

(a) Organizacija za obuku uspostavlja program za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (Unit Training Plan) za svaku ATC jedinicu, koji odobrava BHDCA.

(b) Program za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (Unit Training Plan) sadrži najmanje:

(1) ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenja i dodatna odobrenja za jedinicu za koju se osposobljavanje sprovodi;

(2) strukturu osposobljavanja u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training);

(3) spisak kurseva obuke za dodatno odobrenje za jedinicu, u skladu sa ATCO.D.060;

(4) postupak za sprovođenje kursa obuke za dodatno odobrenje za jedinicu;

(5) metode obuke;

(6) minimalno trajanje kurseva obuke za dodatno odobrenje za jedinicu;

(7) postupak za prilagođavanje programa obuke za dodatno odobrenje za jedinicu, kako bi se uzela u obzir stečena ovlaštenja i/ili odobrenja uz ovlaštenja i iskustvo kandidata, prema potrebi;

(8) postupak za dokazivanje teorijskog znanja i razumijevanja u skladu sa ATCO.D.065, uključujući broj, učestalost i tip, kao i prolazne ocjene za ispite, koje iznose minimalno 75 % od ukupnog broja bodova koji se dodjeljuju za ove ispite;

(9) postupke za procjenu u skladu sa ATCO.D.070, uključujući broj i učestalost procjena;

(10) kvalifikacije, uloge i odgovornosti osoblja za osposobljavanje;

(11) postupak za rani prekid osposobljavanja;

(12) postupak podnošenja žalbi;

(13) utvrđivanje podataka i informacija koje se čuvaju u evidenciji, a koji su specifični za osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training);

(14) spisak utvrđenih neuobičajenih i vanrednih situacija koje su specifične za svako dodatno odobrenje za jedinicu;

(15) postupak i razloge za preispitivanje i izmjene i dopune programa za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (Unit Training Plan) i njegovo dostavljanje u BHDCA. Preispitivanje programa za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (Unit Training Plan) se vrši najmanje jednom svake tri godine.

ATCO.D.060 Kurs osposobljavanja za dodatno odobrenje za jedinicu

(a) Kurs osposobljavanja za dodatno odobrenje za jedinicu je kombinacija relevantnih faza osposobljavanja u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja (unit training) za izdavanje ili obnovu dodatnog odobrenja za jedinicu u dozvoli. Svaki kurs obuke sadrži:

(1) fazu prelaznog osposobljavanja;

(2) fazu osposobljavanja na radnom mjestu (OJT).

Faza početnog osposobljavanja (Pre-OJT) je obuhvaćena, ukoliko je potrebno, u skladu sa ATCO.D.005(a)(2).

(b) Faze obuke u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja, koje su navedene u tački (a), se sprovode posebno ili na objedinjen način.

(c) Programi obuke za dodatno odobrenje za jedinicu definišu program i ciljeve učinka u skladu sa ATCO.D.045(c), i sprovode se u skladu sa planom obuke u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja.

(d) Programi obuke za dodatno odobrenje za jedinicu koji obuhvataju obuku za odobrenje uz ovlaštenje(a) u skladu sa ATCO.B.015, dopunjavaju se dodatnom obukom koja omogućava sticanje određenih vještina za dodatno ovlaštenje.

(e) Obuka koja je namijenjena za dodatno odobrenje za jedinicu, koje se razlikuje od odobrenja uz ovlaštenje koje je navedeno u ATCO.B.015(a)(3), sastoji se od predmeta, ciljeva predmeta, tema i podtema koje je razvila organizacija za obuku i koja je odobrena kao dio kursa obuke.

(f) Kursevi obuke za dodatno odobrenje za jedinicu, koji se pohađaju nakon zamjene dozvola, se prilagođavaju, kako bi obuhvatili elemente osnovnog osposobljavanja (initial training) koji su specifični za funkcionalni blok vazdušnog prostora ili lokalne uslove.

ATCO.D.065 Dokazivanje teorijskog znanja i razumijevanja

Teorijsko znanje i razumijevanje se dokazuje polaganjem ispita.

ATCO.D.070 Procjene u toku kurseva obuke za dodatno odobrenje za jedinicu

(a) Procjenjivanje polaznika obuke se sprovodi u operativnom okruženju, u normalnim operativnim uslovima, najmanje jednom na kraju obuke na radnom mjestu (OJT).

(b) Kada kurs obuke za dodatno odobrenje za jedinicu sadrži fazu početnog osposobljavanja (Pre-OJT), vještine polaznika obuke se procjenjuju na uređaju za obuku, najkasnije na kraju ove faze.

(c) Izuzetno od tačke (a), uređaj za obuku može da se koristi u toku procjenjivanja za dodatno odobrenje za jedinicu, da bi se u toku procjene dokazala primjena uvježbanih procedura, koje se ne sreću u operativnim uslovima u toku procjenjivanja.

ODJELjAK 4.

Zahtjevi za kontinuiranu obuku

ATCO.D.075 Kontinuirana obuka

Kontinuirana obuka se sastoji od kurseva obuke osvježavanja znanja i konverzijskih kurseva obuke i sprovodi se u skladu sa zahtjevima koji su sadržani u programima za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja, u skladu sa ATCO.B.025.

ATCO.D.080 Obuka osvježavanja znanja

(a) Organizacija za obuku izrađuje i sprovodi kurs(eve) obuke osvježavanja znanja, koje odobrava BHDCA.

(b) Obuka osvježavanja znanja je osmišljena da preispita, ojača ili unaprijedi postojeće znanje i vještine kontrolora vazdušnog saobraćaja, kako bi se obezbijedio bezbjedan, redovan i ekspeditivni protok vazdušnog saobraćaja i sadrži najmanje:

(1) obuku iz standardne prakse i procedura, uz korištenje odobrene frazeologije i efikasne komunikacije;

(2) obuku iz neuobičajenih i vanrednih situacija, uz korištenje odobrene frazeologije i efikasne komunikacije; i

(3) obuku iz ljudskih faktora.

(c) Utvrđuje se program kursa obuke osvježavanja znanja, a tamo gdje se predmetom osvježavaju vještine kontrolora vazdušnog saobraćaja, izrađuju se ciljevi učinka.

ATCO.D.085 Konverzijska obuka

(a) Organizacije za obuku razvijaju i sprovode programe konverzijske obuke, koje odobrava BHDCA.

(b) Organizacije za obuku razvijaju konverzijsku obuku koja treba da obezbijedi znanja i vještine koji odgovaraju promjeni u operativnim uslovima, kada se na osnovu bezbjednosne procjene promjene zaključi da postoji potreba za ovakvom obukom.

(c) Kursevi konverzijske obuke obuhvate utvrđivanje

(1) odgovarajuće metode obuke i trajanje kursa, uzimajući u obzir prirodu i obim promjene; i

(2) metoda ispitivanja i/ili procjenjivanja za konverzijsku obuku.

(d) Konverzijska obuka se sprovodi prije korištenja privilegija iz dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja u promijenjenim operativnim uslovima.

ODJELjAK 5.

Osposobljavanje instruktora i procjenjivača

ATCO.D.090 Osposobljavanje instruktora praktične obuke

(a) Organizacije za obuku izrađuju i sprovode osposobljavanje instruktora praktične obuke, koje se sastoji od:

(1) kurseva obuke iz tehnika praktične obuke za OJTI i/ili STDI, uključujući procjenjivanje;

(2) kurseva obuke osvježavanja znanja iz vještina praktične obuke;

(3) metoda za procjenjivanje stručnosti instruktora praktične obuke.

(b) Kurseve obuke i metode procjenjivanja navedene u tački (a) odobrava BHDCA.

ATCO.D.095 Osposobljavanje procjenjivača

(a) Organizacije za obuku izrađuju i sprovode osposobljavanje procjenjivača koje se sastoji od:

(1) kurseva obuke procjenjivača, uključujući procjenjivanje;

(2) kurseva obuke osvježavanja znanja iz vještina procjenjivanja;

(3) metoda za procjenu stručnosti procjenjivača.

(b) Kurseve obuke i metode procjenjivanja, koji su navedeni u tački (a), odobrava BHDCA

Prilog 1 Dodatka I

SKALA OCJENjIVANjA POZNAVANjA JEZIKA - ZAHTJEVI ZA JEZIČKO ZNANjE

Skala ocjenjivanja poznavanja jezika: stručni, napredni i operativni nivo

Nivo	**IZGOVOR Koristi dijalekt i/ili akcenat razumljiv za vazduhoplovnu zajednicu.**	**KONSTRUKCIJA Relevantne gramatičke konstrukcije i modeli rečenica su određeni jezičkim funkcijama koje odgovaraju zadatku.**	**FOND RIJEČI**	**TEČNOST IZGOVORA**	**RAZUMIJEVANjE**	**KOMUNIKACIJA**
Ekspertski 6	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija, iako su možda pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, gotovo nikad ne utiču na lakoću razumijevanja.	I osnovne i složene gramatičke konstrukcije i modeli rečenica su konzistentno dobro kontrolisani.	Fond riječi i preciznost su dovoljni za uspješnu komunikaciju kod raznih poznatih i nepoznatih tema. Fond riječi je idiomatski, nijansiran i	Može da govori opširno, tečno, bez napora. Mijenja tempo govora radi stilskih efekata, npr. da bi istakao pojedinost. Spontano koristi	Razumijevanje je konzistentno precizno u gotovo svakom kontekstu i obuhvata razumijevanje lingvističkih i kulturoloških finesa.	Komunicira s lakoćom u gotovo svim situacijama. Osjetljiv je na verbalne i neverbalne znakove, i reaguje na njih na odgovarajući način.

			osjetljiv na izbor riječi.	odgovarajuće rečenične markere i veznike.		
Napredni 5	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija, iako su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, rijetko utiču na lakoću razumijevanja.	Osnovne gramatičke konstrukcije i modeli rečenica su konzistentno dobro kontrolisani. Postoji pokušaj upotrebe složenih konstrukcija ali uz greške koje ponekad utiču na značenje.	Fond riječi i preciznost su dovoljni za uspješnu komunikaciju kod opštih, konkretnih i stručnih tema. Parafrazira konzistentno i uspješno. Fond riječi je ponekad idiomatski.	Može da govori opširno, s relativnom lakoćom o poznatim temama, ali ne može da mijenja tempo govora kao stilsko sredstvo. Može da koristi odgovarajuće rečenične markere ili veznike.	Razumijevanje je precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema i uglavnom precizno kada se govornik suočava sa lingvističkim ili situacijskim problemom ili neočekivanim obrtom događaja. Može da razumije niz govornih varijanti (dijalekt i/ili akcenat) ili izbore riječi.	Odgovori su trenutni, odgovarajući i informativni. Efikasno kontroliše odnos govornik/slušalac.
Operativni 4	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante, ali samo ponekad utiču na lakoću razumijevanja.	Osnovne gramatičke konstrukcije i modeli rečenica se koriste kreativno i obično su dobro kontrolisani. Mogu da se pojave greške, posebno u vanrednim ili neočekivanim okolnostima, ali rijetko utiču na značenje.	Fond riječi i preciznost su obično dovoljni za uspješnu komunikaciju kod opštih, konkretnih i stručnih tema. Može često da parafrazira uspješno u nedostatku fonda riječi u vanrednim ili neočekivanim okolnostima.	Izgovara duže fraze odgovarajućim tempom. Može postojati povremen prekid u tečnom izgovoru pri prelasku sa uvježbanog ili usko stručnog govora na spontanu komunikaciju, ali ovo ne sprečava efikasnu komunikaciju. Može ograničeno da koristi rečenične markere ili veznike. Poštapalice ne odvlače pažnju.	Razumijevanje je uglavnom precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema kada je akcenat ili varijanta koja se koristi dovoljno razumljiva za međunarodne vazduhoplovne korisnike. Kada se govornik suoči sa lingvističkim ili situacijskim problemom ili neočekivanim obrtom događaja, razumijevanje može da bude sporije ili da zahtijeva strategije razjašnjenja.	Odgovori su obično trenutni, odgovarajući i informativni. Inicira i održava razmjenu podataka čak i kada se radi o neočekivanom obrtu događaja. Adekvatno se nosi sa očiglednim nesporazumima kroz provjeru, potvrdu ili razjašnjenje.

Skala ocjenjivanja poznavanja jezika: pred-operativni, osnovni i pred-osnovni nivo

	IZGOVOR Koristi dijalekt i/ili akcenat razumljiv za vazduhoplovnu zajednicu.	KONSTRUKCIJA Relevantne gramatičke konstrukcije i modeli rečenica su određeni jezičkim funkcijama koje odgovaraju zadatku.	FOND RIJEČI	TEČNOST IZGOVORA	RAZUMIJEVANjE	KOMUNIKACIJA
Pred-operativni 3	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod uticajem prvog jezika ili regionalne varijante i često utiču na lakoću razumijevanja.	Osnovne gramatičke konstrukcije i modeli rečenica koji su povezani sa predvidljivim situacijama nisu uvijek dobro kontrolisani. Greške često utiču na značenje.	Fond riječi i preciznost su često dovoljni za komunikaciju kod opštih, konkretnih ili stručnih tema, ali opseg je ograničen i izbor riječi često nije odgovarajući. Često nije u mogućnosti da uspješno parafrazira u nedostatku fonda riječi.	Izgovara duže fraze ali upotreba fraza i pauza često nije odgovarajuća. Oklijevanje ili usporenost u jezičkoj obradi mogu da spriječe efikasnu komunikaciju. Poštapalice ponekad odvlače pažnju.	Razumijevanje je često precizno kod opštih, konkretnih i stručnih tema kada je akcenat ili varijanta koja se koristi dovoljno razumljiva za međunarodne vazduhoplovne korisnike. Može se desiti da ne razumije lingvistički ili situacijski problem ili neočekivani obrt događaja.	Odgovori su ponekad trenutni, odgovarajući i informativni. Može da inicira i održava razmjenu podataka uz razumnu lakoću kod poznatih tema i u predvidljivim situacijama. Uopšteno neadekvatni kada se radi o neočekivanom obrtu događaja.
Osnovni 2	Izgovor, akcenat, ritam i intonacija su pod velikim uticajem prvog jezika ili regionalne varijante i obično utiču na lakoću razumijevanja.	Pokazuje samo ograničenu kontrolu nekolicine jednostavnih memorisanih gramatičkih konstrukcija i modela rečenica.	Ograničen opseg fonda riječi koji se sastoji samo od izdvojenih riječi i memorisanih fraza.	Može da koristi veoma kratke, izolovane, memorisane iskaze sa čestim pauzama i ometajućom upotrebom poštapalica, da bi našao izraze i izgovorio manje poznate riječi.	Razumijevanje je ograničeno na izolovane, memorisane fraze kada su pažljivo i polako izgovorene.	Vrijeme odgovora je sporo i često neodgovarajuće. Komunikacija je ograničena na jednostavnu rutinsku razmjenu podataka.
Pred-osnovni 1	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.	Rezultati su na nivou ispod osnovnog nivoa.

Prilog 2 Dodatka I

OSNOVNO OSPOSOBLjAVANjE

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 1.)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTORI

8. PREDMET: OPREMA I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTRB 1 - VOĐENjE KURSA

Podtema INTRB 1.1 - Predstavljanje kursa

Podtema INTRB 1.2 - Administracija kursa

Podtema INTRB 1.3 - Materijal za učenje i dokumentacija za osposobljavanje

TEMA INTRB 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA KONTROLU VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema INTRB 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTRB 2.2 - Sistem vrijednosti osposobljavanja

Podtema INTRB 2.3 - Postupak ocjenjivanja / Proces procjene (Assessment process)

TEMA INTRB 3 - ATCO U BUDUĆNOSTI/UVOD U KARIJERU KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema INTRB 3.1 - Perspektive u poslu

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAWB 1 - Uvod u vazduhoplovno pravo

Podtema LAWB 1.1 - Značaj vazduhoplovnog prava

TEMA LAWB 2 - MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

Podtema LAWB 2.1 - ICAO

Podtema LAWB 2.2 - Evropske i druge agencije

Podtema LAWB 2.3 - Vazduhoplovna udruženja

TEMA LAWB 3 - DRŽAVNE ORGANIZACIJE

Podtema LAWB 3.1 - Svrha i uloga

Podtema LAWB 3.2 - Državni zakonodavni postupci

Podtema LAWB 3.3 - Nadležni organ

Podtema LAWB 3.4 - Domaća vazduhoplovna udruženja

TEMA LAWB 4 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATS-u

Podtema LAWB 4.1 - Bezbjednosna regulativa/Safety regulation

Podtema LAWB 4.2 - Sistem upravljanja bezbjednošću

TEMA LAWB 5 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAWB 5.1 - Mjerne jedinice

Podtema LAWB 5.2 - Licenciranje i sertifikacija kontrolora vazdušnog saobraćaja

Podtema LAWB 5.3 - Pregled usluga u vazdušnoj plovidbi i operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju

Podtema LAWB 5.4 - Pravila letenja

Podtema LAWB 5.5 - Vazdušni prostor i ATS rute

Podtema LAWB 5.6 - Plan leta

Podtema LAWB 5.7 - Aerodromi

Podtema LAWB 5.8 - Procedure za čekanje za IFR letove

Podtema LAWB 5.9 - Procedure za čekanje za VFR letove

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATMB 1 - UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

Podtema ATMB 1.1 - Primjena mjernih jedinica

Podtema ATMB 1.2 - Usluga kontrole vazdušnog saobraćaja (ATC)

Podtema ATMB 1.3 - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATMB 1.4 - Usluga uzbunjivanja

Podtema ATMB 1.5 - Savjetodavne usluge u vazdušnom saobraćaju

Podtema ATMB 1.6 - Kapacitet ATS sistema i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATMB 1.7 - Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATMB 2 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATMB 2.1 - Altimetrija

Podtema ATMB 2.2 - Prelazni nivo

Podtema ATMB 2.3 - Dodjela nivoa

TEMA ATMB 3 - RADIO-TELEFONIJA (RTF)

Podtema ATMB 3.1 - Opšti operativni postupci u radio-telefoniji (RTF general operating procedures)

TEMA ATMB 4 - ATC ODOBRENjA I ATC INSTRUKCIJE

Podtema ATMB 4.1 - Tip i sadržaj ATC odobrenja

Podtema ATMB 4.2 - ATC instrukcija

TEMA ATMB 5 - KOORDINACIJA

Podtema ATMB 5.1 - Principi, tipovi i sadržaj koordinacije

Podtema ATMB 5.2 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATMB 5.3 - Načini koordinacije

TEMA ATMB 6 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATMB 6.1 - Izdvajanje podataka

Podtema ATMB 6.2 - Upravljanje podacima

TEMA ATMB 7 - RAZDVAJANjA

Podtema ATMB 7.1 - Vertikalno razdvajanje i procedure

Podtema ATMB 7.2 - Horizontalno razdvajanje i procedure

Podtema ATMB 7.3 - Vizuelno razdvajanje

Podtema ATMB 7.4 - Aerodromsko razdvajanje i procedure

Podtema ATMB 7.5 - Razdvajanje na osnovu ATS nadzornih sistema

Podtema ATMB 7.6 - Razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

TEMA ATMB 8 - SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATMB 8.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATMB 8.2 - Bezbjednosne mreže na zemlji

TEMA ATMB 9 - OSNOVNE PRAKTIČNE VJEŠTINE

Podtema ATMB 9.1 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATMB 9.2 - Osnovne praktične vještine primjenljive na sva ovlaštenja

Podtema ATMB 9.3 - Osnovne praktične vještine primjenljive za aerodrome

Podtema ATMB 9.4 - Osnovne praktične vještine primjenljive za nadzor

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA METB 1 - UVOD U METEOROLOGIJU

Podtema METB 1.1 - Primjena jedinica mjere/mjernih jedinica

Podtema METB 1.2 - Vazduhoplovstvo i meteorologija

Podtema METB 1.3 - Organizacija meteorološke službe

TEMA METB 2 - ATMOSFERA

Podtema METB 2.1 - Sastav i struktura

Podtema METB 2.2 - Standardna atmosfera

Podtema METB 2.3 - Toplota i temperatura

Podtema METB 2.4 - Voda u atmosferi

Podtema METB 2.5 - Vazdušni pritisak

TEMA METB 3 - CIRKULACIJE UNUTAR ATMOSFERE

Podtema METB 3.1 - Cirkulacija vazduha/opšte

Podtema METB 3.2 - Vazdušne mase i frontalni sistemi

Podtema METB 3.3 - Sistem mezo skala

Podtema METB 3.4 - Vjetar/vjetrovi

TEMA METB 4 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema METB 4.1 - Oblaci

Podtema METB 4.2 - Vrste padavina

Podtema METB 4.3 - Vidljivost

Podtema METB 4.4 - Opasne meteorološke pojave

TEMA METB 5 - METEOROLOŠKE INFORMACIJE ZA VAZDUHOPLOVSTVO

Podtema METB 5.1 - Poruke i izvještaji

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAVB 1 - UVOD U NAVIGACIJU

Podtema NAVB 1.1 - Primjena mjernih jedinica/jedinica mjere

Podtema NAVB 1.2 - Svrha i upotreba navigacije

TEMA NAVB 2 - PLANETA ZEMLjA

Podtema NAVB 2.1 - Položaj i kretanja planete Zemlje

Podtema NAVB 2.2 - Koordinatni sistem, pravac i razdaljina/odstojanje

Podtema NAVB 2.3 - Magnetizam

TEMA NAVB 3 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAVB 3.1 - Izrada mapa i projekcije

Podtema NAVB 3.2 - Mape i karte za upotrebu u vazduhoplovstvu

TEMA NAVB 4 - OSNOVE NAVIGACIJE

Podtema NAVB 4.1 - Uticaj vjetra

Podtema NAVB 4.2 - Brzina

Podtema NAVB 4.3 - Vizuelna navigacija

Podtema NAVB 4.4 - Navigacioni aspekti planiranja leta

TEMA NAVB 5 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAVB 5.1 - Zemaljski sistemi

Podtema NAVB 5.2 - Inercioni navigacioni sistemi

Podtema NAVB 5.3 - Satelitski sistemi

Podtema NAVB 5.4 - Instrumentalne dolazne procedure

TEMA NAVB 6 - NAVIGACIJA ZASNOVANA NA PERFORMANSAMA VAZDUHOPLOVA

Podtema NAVB 6.1 - Principi i benefiti prostorne navigacije

Podtema NAVB 6.2 - Uvod u navigaciju zasnovanu na performansama vazduhoplova

Podtema NAVB 6.3 - Primjena navigacije zasnovane na performansama vazduhoplova

TEMA NAVB 7 - RAZVOJ NAVIGACIJE

Podtema NAVB 7.1 - Razvoj navigacije u budućnosti

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFTB 1 - UVOD U VAZDUHOPLOVE

Podtema ACFTB 1.1 - Upotreba mjernih jedinica

Podtema ACFTB 1.2 - Vazduhoplovstvo i vazduhoplovi

TEMA ACFTB 2 - PRINCIPI LETENjA

Podtema ACFTB 2.1 - Sile koje djeluju na vazduhoplove

Podtema ACFTB 2.2 - Strukturalne komponente i upravljanje vazduhoplovom

Podtema ACFTB 2.3 - Envelopa leta

TEMA ACFTB 3 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 3.1 - Kategorije vazduhoplova

Podtema ACFTB 3.2 - Kategorije vrtložnih turbulencija

Podtema ACFTB 3.3 - ICAO kategorija na osnovu brzine vazduhoplova u prilazu

Podtema ACFTB 3.4 - Kategorije životne sredine

TEMA ACFTB 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFTB 4.1 - Prepoznavanje

Podtema ACFTB 4.2 - Podaci o performansama vazduhoplova

TEMA ACFTB 5 - MOTORI VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 5.1 - Klipni motori

Podtema ACFTB 5.2 - Mlazni motori

Podtema ACFTB 5.3 - Turboelisni motor

Podtema ACFTB 5.4 - Vazduhoplovna goriva

TEMA ACFTB 6 - SISTEMI I INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFTB 6.1 - Instrumenti za letenje

Podtema ACFTB 6.2 - Navigacioni instrumenti

Podtema ACFTB 6.3 - Motorski instrumenti

Podtema ACFTB 6.4 - Sistemi vazduhoplova

TEMA ACFTB 7 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFTB 7.1 - Faktori pri polijetanju

Podtema ACFTB 7.2 - Faktori pri penjanju

Podtema ACFTB 7.3 - Faktori pri krstarenju

Podtema ACFTB 7.4 - Faktori pri poniranju i početnom prilaženju

Podtema ACFTB 7.5 - Faktori pri završnom prilaženju i slijetanju

Podtema ACFTB 7.6 - Ekonomski faktori

Podtema ACFTB 7.7 - Ekološki faktori

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

TEMA HUMB 1 - UVOD U LjUDSKI FAKTOR

Podtačka HUMB 1.1 - Tehnike učenja

Podtačka HUMB 1.2 - Relevantnost ljudskog faktora za ATC

Podtačka HUMB 1.3 - Ljudski faktor i ATC

TEMA HUMB 2 - LjUDSKE SPOSOBNOSTI

Podtema HUMB 2.1 - Ponašanje pojedinca

Podtema HUMB 2.2 - Safety Culture i profesionalno ponašanje

Podtema HUMB 2.3 - Zdravlje i zadovoljstvo

Podtema HUMB 2.4 - Timski rad

Podtema HUMB 2.5 - Osnovne potrebe ljudi na radnom mjestu

Podtema HUMB 2.6 - Stres

TEMA HUMB 3 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUMB 3.1 - Opasnosti od greške

Podtema HUMB 3.2 - Definicija ljudske greške

Podtema HUMB 3.3 - Klasifikacija ljudske greške

Podtema HUMB 3.4 - Analiza rizika i upravljanje rizicima

TEMA HUMB 4 - KOMUNIKACIJA

Podtema HUMB 4.1 - Važnost/Značaj dobre komunikacije u ATC

Podtema HUMB 4.2 - Proces komunikacije

Podtema HUMB 4.3 - Načini komunikacije

TEMA HUMB 5 - RADNO OKRUŽENjE

Podtema HUMB 5.1 - Ergonomija i potreba za dobrim dizajnom

Podtema HUMB 5.2 - Oprema i pribor za rad

Podtema HUMB 5.3 - Automatizacija

8. PREDMET: OPREMA I SISTEMI

TEMA EQPSB 1 - ATC oprema

Podtema EQPSB 1.1 - Osnovi tipovi ATC opreme

TEMA EQPSB 2 - RADIO-UREĐAJI

Podtema EQPSB 2.1 - Radio-teorija

Podtema EQPSB 2.2- Radio-goniometrija

TEMA EQPSB 3 - KOMUNIKACIONA OPREMA

Podtema EQPSB 3.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPSB 3.2 - Glasovna komunikacija između ATS jedinica/pozicija

Podtema EQPSB 3.3 - Komunikacija putem data linka

Podtema EQPSB 3.4 - Komunikacija između avio-prevoznika

TEMA EQPSB 4 - UVOD U NADZOR

Podtema EQPSB 4.1 - Koncept nadzora u ATS-u

TEMA EQPSB 5 - RADAR

Podtema EQPSB 5.1 - Principi rada radara

Podtema EQPSB 5.2 - Primarni radar

Podtema EQPSB 5.3 - Sekundarni radar

Podtema EQPSB 5.4 - Upotreba radara

Podtema EQPSB 5.5 - Mod S

TEMA EQPSB 6 - AUTOMATSKI NADZOR

Podtema EQPSB 6.1 - Načela automatskog nadzora

Podtema EQPSB 6.2 - Upotreba automatskog nadzora

TEMA EQPSB 7 - MULTILATERACIJA

Podtema EQPSB 7.1 - Principi multilateracije

Podtema EQPSB 7.2 - Upotreba multilateracije

TEMA EQPSB 8 - OBRADA PODATAKA NADZORA

Podtema EQPSB 8.1 - Umrežavanje nadzornih podataka

Podtema EQPSB 8.2 - Principi rada razmjene podataka nadzora

TEMA EQPSB 9 - BUDUĆI UREĐAJI

Podtema EQPSB 9.1 - Novi razvoji

TEMA EQPSB 10 - AUTOMATIZACIJA ATS-a

Podtema EQPSB 10.1 - Principi automatizacije

Podtema EQPSB 10.2 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPSB 10.3 - Razmjena on-line podataka

Podtema EQPSB 10.4 - Sistemi koji se koriste za automatsku diseminaciju informacija

TEMA EQPSB 11 - RADNE POZICIJE

Podtema EQPSB 11.1 - Oprema na radnom mjestu

Podtema EQPSB 11.2 - Aerodromska kontrola

Podtema EQPSB 11.3 - Prilazna kontrola

Podtema EQPSB 11.4 - Oblasna kontrola

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PENB 1 - UPOZNAVANjE

Podtema PENB 1.1- ATS i uređaji na aerodromu

TEMA PENB 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PENB 2.1 - Civilno vazduhoplovstvo

Podtema PENB 2.2 - Vojska

Podtema PENB 2.3 - Očekivanja i zahtjevi pilota

TEMA PENB 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PENB 3.1 - Odnosi sa korisnicima usluga

TEMA PENB 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PENB 4.1 - Zaštita životne sredine

Prilog 3 Dodatka I

AERODROMSKA VIZUELNA KONTROLA (ADV)

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 2. i)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

11. PREDMET: AERODROMI

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTR 1 - UPRAVLjANjE KURSOM

Podtema INTR 1.1 - Uvod u kurs

Podtema INTR 1.2 - Vođenje kursa

Podtema INTR 1.3 - Materijali za učenje i dokumentacija za kurs

TEMA INTR 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA ATC

Podtema INTR 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTR 2.2 - Načela osposobljavanja

Podtema INTR 2.3 - Postupak ocjenjivanja

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 - ATCO LICENCIRANjE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 - Prava i uslovi

TEMA LAW 2 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 - Izvještaji

Podtema LAW 2.2 - Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 - Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 - Bezbjednosna istraga

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 - PRUŽANjE USLUGA

Podtema ATM 1.1 - Usluga aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM. 1.2. - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 - Usluga uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 - Kapacitet sistema operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 2- KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 - Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 - ODOBRENjA I UPUTSTVA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 3.1 - Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 3.2 - Instrukcije kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 4 - KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 - Sredstva i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 - Postupci koordinacije

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 - Altimetrija

TEMA ATM 6 - RAZDVAJANjA

Podtema ATM 6.1 - Razdvajanje vazduhoplova u odlasku

Podtema ATM 6.2 - Razdvajanje između vazduhoplova koji slijeće i prethodnog vazduhoplova koji slijeće ili polijeće

Podtema ATM 6.3 - Longitudinalno razdvajanje vrtložnih turbulencija na osnovu vremena/Vremensko dužinsko razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.4. - Smanjeni minimum razdvajanja

TEMA ATM 7 - SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATM 7.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 - Bezbjednosne mjere na zemlji

TEMA ATM 8 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 - Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 - OPERATIVNO OKRUŽENjE (SIMULIRANO)

Podtema 9.1 - Integritet radnog okruženja

Podtema 9.2 - Provjera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema 9.3 - Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 - PRUŽANjE USLUGA AERODROMSKE KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 10.1 - Odgovornost za pružanje usluga

Podtema ATM 10.2 - Funkcije aerodromskog kontrolnog tornja

Podtema ATM 10.3 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 - Vazduhoplovna zemaljska svjetla

Podtema ATM 10.5 - Informacije vazduhoplovu od strane aerodromskog kontrolnog tornja

Podtema ATM 10.6 - Kontrola aerodromskog saobraćaja

Podtema ATM 10.7 - Kontrola saobraćaja u aerodromskom krugu

Podtema ATM 10.8 - Poletno-sletna staza u upotrebi

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 - Meteorološke pojave

TEMA MET 2 - IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 - Meteorološki instrumenti

Podtema MET 2.2 - Ostali izvori meteoroloških podataka

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 - Mape i karte

TEMA NAV 2 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 - Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 - Stabilizovan prilaz

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 - INSTRUMENTI VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 1.1 - Instrumenti vazduhoplova

TEMA ACFT 2 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 - Vrtložna turbulancija

TEMA ACFT 3 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 - Faktori pri polijetanju

Podtema ACFT 3.2 - Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.3 - Faktori pri završnom prilaženju i slijetanju

Podtema ACFT 3.4 - Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.5 - Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

ACFT 4.1 - Poznavanje tipova vazduhoplova

ACFT 4.2 - Podaci o performansama vazduhoplova

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

TEMA HUM 1 - PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 - Kognitivni

TEMA HUM 2 - MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 - Zamor

Podtema HUM 2.2 - Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3- SOCIJALNI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 - Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 - Timski rad i uloge u timu

Podtema HUM 3.3 - Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 - STRES

Podtema HUM 4.1 - Stres

Podtema HUM 4.2 - Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 - Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 - Kršenje pravila

TEMA HUM 6 - SARADNjA

Podtema HUM 6.1 - Komunikacija

Podtema HUM 6.2 - Saradnja u okviru iste oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.3 - Saradnja u okviru različitih oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.4 - Saradnja između kontrolora vazdušnog saobraćaja/pilota

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 - GOVORNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPS 1.2 - Drugi oblici govorne komunikacije

TEMA EQPS 2 - AUTOMATIZACIJA U ATS

Podtema EQPS 2.1 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 - Automatska razmjena podataka

TEMA EQPS 3 - RADNO MJESTO KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema EQPS 3.1 - Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 - Prikazi situacija i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 - Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 - BUDUĆA OPREMA

Podtema EQPS 4.1 - Novi razvoji

TEMA EQPS 5 - OGRANIČENjA I DEGRADACIJA OPREME I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 - Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 - Degradacija uređaja za komunikaciju

Podtema EQPS 5.3 - Degradacija uređaja za navigaciju

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PEN 1 - Upoznavanje

Podtema PEN 1.1 - Studijska posjeta aerodromu

TEMA PEN 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema PEN 2.1 - Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 - Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 - Pružanje usluga i zahtjevi korisnika

TEMA PEN 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 - Zaštita životne sredine

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 - NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 - Pregled neuobičajenih situacija i situacija u slučaju opasnosti

TEMA ABES 2 - USAVRŠAVANjE VJEŠTINA

Podtema ABES 2.1 - Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 - Izbjegavanje mentalnog preopterećenja

Podtema ABES 2.3 - Saradnja vazduh/zemlja

TEMA ABES 3 - PROCEDURE U NEUOBIČAJENIM I VANREDNIM SITUACIJAMA

Podtema ABES 3.1 - Priprema procedura za ABES

Podtema ABES 3.2 - Prekid radio-veze

Podtema ABES 3.3 - Nezakonito ometanje i prijetnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 - Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 - Neovlašteni izlazak na pistu

11. PREDMET: AERODROMI

TEMA AGA 1 - PODACI O AERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 - Definicije

Podtema AGA 1.2 - Koordinacija

TEMA AGA 2 - POVRŠINE ZA KRETANjE

Podtema AGA 2.1 - Površine za kretanje

Podtema AGA 2.2 - Manevarske površine

Podtema AGA 2.3 - Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 - PREPREKE

Podtema AGA 3.1 - Vazdušni prostor i nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 - RAZNI UREĐAJI

Podtema AGA 4.1 - Lokacija

Prilog 4 Dodatka I

AERODROMSKA INSTRUMENTALNA KONTROLA (ADI) DODATNO OVLAŠTENjE/ODOBRENjE UZ OVLAŠTENjE TORANjSKE KONTROLE (TWR)

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 2. ii)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

11. PREDMET: AERODROMI

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTR 1 - UPRAVLjANjE KURSOM

Podtema INTR 1.1 - Uvod u kurs

Podtema INTR 1.2 - Vođenje kursa

Podtema INTR 1.3 - Materijali za učenje i dokumentacija za kurs

TEMA INTR 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA ATC

Podtema INTR 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTR 2.2 - Načela obuke

Podtema INTR 2.3 - Proces procjene

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 - ATCO LICENCIRANjE/SERTIFIKAT O STRUČNOSTI

Podtema LAW 1.1 - Prava/Privilegije i uslovi

TEMA LAW 2 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 - Izvještaji

Podtema LAW 2.2 - Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 - Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 - Bezbjednosne istraga

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 - PRUŽANjE USLUGA

Podtema ATM 1.1 - Usluga aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM. 1.2 - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 - Usluga uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 - Kapacitet sistema operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 2 - KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 - Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 - ODOBRENjA I UPUTSTVA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 3.1 - Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 3.2 - Instrukcije kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 4 - KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 - Sredstva i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 - Postupci koordinacije/Procedure koordinacije

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 - Altimetrija

Podtema ATM 5.2 - Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 - RAZDVAJANjA

Podtema ATM 6.1 - Razdvajanje vazduhoplova u odlasku

Podtema ATM 6.2 - Razdvajanje vazduhoplova u polijetanju od vazduhoplova u slijetanju

Podtema ATM 6.3 - Razdvajanje vazduhoplova u slijetanju od prethodnog vazduhoplova u slijetanju ili od vazduhoplova u polijetanju

Podtema ATM 6.4 - Vremensko longitudinalno razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.5 - Smanjeni minimum razdvajanja

TEMA ATM 7 - SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATM 7.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 - Bezbjednosne mjere na zemlji

TEMA ATM 8 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 - Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 - OPERATIVNO OKRUŽENjE (SIMULIRANO)

Podtema 9.1 - Integritet radnog okruženja

Podtema 9.2 - Provjera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema 9.3 - Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 - PRUŽANjE USLUGA AERODROMSKE KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 10.1 - Odgovornost za pružanje usluga

Podtema ATM 10.2 - Funkcije aerodormskog kontrolnog tornja

Podtema ATM 10.3 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 - Vazduhoplovna zemaljska svjetla

Podtema ATM 10.5 - Informacije vazduhoplovu od strane aerodromskog kontrolnog tornja

Podtema ATM 10.6 - Kontrola aerodromskog saobraćaja

Podtema ATM 10.7 - Kontrola saobraćaja u aerodromskom krugu

Podtema ATM 10.8 - Poletno-sletna staza u upotrebi

TEMA ATM 11 - PRUŽANjE USLUGE AERODROMSKE KONTROLE-INSTRUMENTALNO

Podtema ATM 11.1 - Operacije u uslovima smanjene vidljivosti i posebna pravila vizuelnog letenja (VFR)

Podtema ATM 11.2 - Odlazeći saobraćaj

Podtema ATM 11.3 - Dolazeći saobraćaj

Podtema ATM 11.4 - Usluga aerodromske kontrole s podrškom naprednih sistema

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 - Meteorološke pojave

TEMA MET 2 - IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 - Meteorološki instrumenti

Podtema MET 2.2 - Ostali izvori meteoroloških podataka

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 - Mape i karte

TEMA NAV 2 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 - Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 - Stabilizovan prilaz

Podtema NAV 2.3 - Instrumentalni odlasci i dolasci

Podtema NAV 2.4 - Satelitski sistemi

Podtema NAV 2.5 - PBN aplikacije/Primjene navigacije osnovane na performansama

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 - INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 - Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 - Vrtložna turbulencija

Podtema ACFT 2.2 - Primjena ICAO kategorija na osnovu brzine vazduhoplova u prilazu/Primjena ICAO kategorije prilaza (Application of ICAO approach categories)

TEMA ACFT 3 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 - Faktori pri polijetanju

Podtema ACFT 3.2 - Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.3 - Faktori pri završnom prilaženju i slijetanju

Podtema ACFT 3.4 - Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.5 - Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFT 4.1 - Prepoznavanje tipova vazduhoplova

Podtema ACFT 4.2 - Podaci o performansama vazduhoplova

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

TEMA HUM 1 - PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 - Kognitivni

TEMA HUM 2 - MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 - Zamor

Podtema HUM 2.2 - Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 - SOCIJALNI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 - Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 - Timski rad i timske uloge

Podtema HUM 3.3 - Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 - STRES

Podtema HUM 4.1 - Stres

Podtema HUM 4.2 - Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 - Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 - Kršenje pravila

TEMA HUM 6 - SARADNjA

Podtema HUM 6.1 - Komunikacija

Podtema HUM 6.2 - Saradnja u okviru iste oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.3 - Saradnja u okviru različitih oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.4 - Saradnja između kontrolora vazdušnog saobraćaja/pilota

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 - GOVORNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPS 1.2 - Drugi oblici govorne komunikacije

TEMA EQPS 2 - AUTOMATIZACIJA U ATS

Podtema EQPS 2.1 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 - Automatska razmjena podataka

TEMA EQPS 3 - RADNO MJESTO KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema EQPS 3.1 - Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 - Prikazi situacija i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 - Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 - BUDUĆA OPREMA

Podtema EQPS 4.1 - Novi razvoji

TEMA EQPS 5 - OGRANIČENjA I DEGRADACIJA OPREME I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 - Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 - Degradacija uređaja za komunikaciju

Podtema EQPS 5.3 - Degradacija uređaja za navigaciju

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PEN 1 - UPOZNAVANjE

Podtema PEN 1.1- Studijska posjeta aerodromu

TEMA PEN 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 - Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 - Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 - Pružanje usluga i zahtjevi korisnika

TEMA PEN 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 - Zaštita životne sredine

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 - NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 - Pregled neuobičajenih situacija i situacija u slučaju opasnosti

TEMA ABES 2 - USAVRŠAVANjE VJEŠTINA

Podtema ABES 2.1 - Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 - Izbjegavanje mentalnog preopterećenja

Podtema ABES 2.3 - Saradnja vazduh/zemlja

TEMA ABES 3 - PROCEDURE U NEUOBIČAJENIM I VANREDNIM SITUACIJAMA

Podtema ABES 3.1 - Priprema procedura za ABES

Podtema ABES 3.2 - Prekid radio-veze

Podtema ABES 3.3 - Nezakonito ometanje i prijetnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 - Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 - Neovlašteni izlazak na pistu

11. PREDMET: AERODROMI

TEMA AGA 1 - PODACI OAERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 - Definicije

Podtema AGA 1.2 - Koordinacija

TEMA AGA 2 - POVRŠINE ZA KRETANjE

Podtema AGA 2.1 - Površine za kretanje

Podtema AGA 2.2 - Manevarske površine

Podtema AGA 2.3 - Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 - PREPREKE

Podtema AGA 3.1 - Vazdušni prostor za nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 - RAZNI UREĐAJI I OPREMA

Podtema AGA 4.1 - Lokacija

Prilog 5 Dodatka I

OVLAŠTENjE PRILAZNE PROCEDURALNE KONTROLE (APP)

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 2. iii)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

11. PREDMET: AERODROMI

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTR 1 - UPRAVLjANjE KURSOM

Podtema INTR 1.1 - Uvod u kurs

Podtema INTR 1.2 - Vođenje kursa

Podtema INTR 1.3 - Materijali za učenje i dokumentacija za kurs

TEMA INTR 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA ATC

Podtema INTR 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTR 2.2 - Načela obuke

Podtema INTR 2.3 - Proces procjene

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 - ATCO LICENCIRANjE

Podtema LAW 1.1 - Prava/Privilegije i uslovi

TEMA LAW 2 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 - Izvještaji

Podtema LAW 2.2 - Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 - Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 - Bezbjednosna istraga

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 - PRUŽANjE USLUGA

Podtema ATM 1.1 - Usluga aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM. 1.2 - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 - Usluga uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 - Kapacitet sistema operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 - Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 - KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 - Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 - ODOBRENjA I UPUTSTVA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 3.1 - Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 3.2 - Instrukcije kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 4 - KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 - Sredstva i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 - Postupci koordinacije/Procedure koordinacije

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 - Altimetrija

Podtema ATM 5.2 - Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 - RAZDVAJANjA

Podtema ATM 6.1 - Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 - Horizontalno razdvajanje

Podtema ATM 6.3 - Delegiranje razdvajanja

TEMA ATM 7 - SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATM 7.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

TEMA ATM 8 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 - Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 - OPERATIVNO OKRUŽENjE (SIMULIRANO)

Podtema 9.1 - Integritet radnog okruženja

Podtema 9.2 - Provjera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema 9.3 - Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 - PRUŽANjE USLUGA AERODROMSKE KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 10.1 - Odgovornost za pružanje usluga

Podtema ATM 10.2 - Prilazna kontrola vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 10.3 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 - Vođenje saobraćaja

TEMA ATM 11 - POSTUPAK ČEKANjA

Podtema ATM 11.1 - Opšte procedure u postupku čekanja

Podtema ATM 11.2 - Vazduhoplov u prilazu

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 - Meteorološke pojave

TEMA MET 2 - IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 - Izvori meteoroloških podataka

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 - Mape i karte

TEMA NAV 2 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 - Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 - Stabilizovan prilaz

Podtema NAV 2.3 - Instrumentalni odlasci i dolasci

Podtema NAV 2.4 - Pomoć u navigaciji

Podtema NAV 2.5 - Satelitski sistemi

Podtema NAV 2.6 - PBN aplikacije/Primjene navigacije osnovane na performansama

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 - INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 - Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 - Vrtložna turbulencija

Podtema ACFT 2.2 - Primjena ICAO kategorija na osnovu brzine vazduhoplova u prilazu

TEMA ACFT 3 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 - Faktori pri polijetanju

Podtema ACFT 3.2 - Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 - Faktori pri poniranju i početnom prilazu

Podtema ACFT 3.4 - Faktori pri završnom prilazu i slijetanju

Podtema ACFT 3.5 - Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.6 - Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFT 4.1 - Podaci o performansama vazduhoplova

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

TEMA HUM 1 - PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 - Kognitivni

TEMA HUM 2 - MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 - Zamor

Podtema HUM 2.2 - Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 - SOCIJALNI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 - Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 - Timski rad i timske uloge

Podtema HUM 3.3 - Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 - STRES

Podtema HUM 4.1 - Stres

Podtema HUM 4.2 - Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 - Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 - Kršenje pravila

TEMA HUM 6 - SARADNjA

Podtema HUM 6.1 - Komunikacija

Podtema HUM 6.2 - Saradnja u okviru iste oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.3 - Saradnja u okviru različitih oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.4 - Saradnja između kontrolora vazdušnog saobraćaja/pilota

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 - GOVORNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPS 1.2 - Drugi oblici govorne komunikacije

TEMA EQPS 2 - AUTOMATIZACIJA U ATS

Podtema EQPS 2.1 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 - Automatska razmjena podataka

TEMA EQPS 3 - RADNO MJESTO KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema EQPS 3.1 - Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 - Prikazi situacija i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 - Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 - BUDUĆA OPREMA

Podtema EQPS 4.1 - Novi razvoji

TEMA EQPS 5 - OGRANIČENjA I DEGRADACIJA OPREME I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 - Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 - Degradacija uređaja za komunikaciju

Podtema EQPS 5.3 - Degradacija uređaja za navigaciju

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PEN 1 - UPOZNAVANjE

Podtema PEN 1.1 - Studijska posjeta jedinici prilazne kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA PEN 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 - Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 - Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 - Pružanje usluga i zahtjevi korisnika

TEMA PEN 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 - Zaštita životne sredine

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 - NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 - Pregled neuobičajenih situacija i situacija u slučaju opasnosti

TEMA ABES 2 - USAVRŠAVANjE VJEŠTINA

Podtema ABES 2.1 - Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 - Izbjegavanje mentalnog preopterećenja

Podtema ABES 2.3 - Saradnja vazduh/zemlja

TEMA ABES 3 - PROCEDURE U NEUOBIČAJENIM I VANREDNIM SITUACIJAMA

Podtema ABES 3.1 - Priprema procedura za ABES

Podtema ABES 3.2 - Prekid radio-veze

Podtema ABES 3.3 - Nezakonito ometanje i prijetnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 - Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 - Odstupanja

11. PREDMET: AERODROM

TEMA 1 - PODACI O AERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 - Definicije

Podtema AGA 1.2 - Koordinacija

TEMA AGA 2 - POVRŠINE ZA KRETANjE

Podtema AGA 2.1 - Površine za kretanje

Podtema AGA 2.2 - Manevarske površine

Podtema AGA 2.3 - Poletno-sletne staze

TEMA 3 - PREPREKE

TEMA AGA 3.1 - Vazdušni prostor i nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 - RAZNI UREĐAJI I OPREMA

Podtema AGA 4.1 - Lokacija

Prilog 6 Dodatka I

OVLAŠTENjE OBLASNE PROCEDURALNE KONTROLE (ACP)

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 2. iv)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTR 1 - UPRAVLjANjE KURSOM

Podtema INTR 1.1 - Uvod u kurs

Podtema INTR 1.2 - Vođenje kursa

Podtema INTR 1.3 - Materijali za učenje i dokumentacija za kurs

TEMA INTR 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA ATC

Podtema INTR 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTR 2.2 - Načela obuke

Podtema INTR 2.3 - Proces procjene

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 - ATCO LICENCIRANjE

Podtema LAW 1.1 - Prava/Privilegije i uslovi

TEMA LAW 2 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 - Izvještaji

Podtema LAW 2.2 - Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 - Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 - Bezbjednosna istraga

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 - PRUŽANjE USLUGA

Podtema ATM 1.1 - Usluga aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM. 1.2 - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 - Usluga uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 - Kapacitet sistema operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 - Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 - KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 - Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 - ODOBRENjA I UPUTSTVA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 3.1 - Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 3.2 - Instrukcije kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 4 - KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 - Sredstva i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 - Postupci koordinacije/Procedure koordinacije

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 - Altimetrija

Podtema ATM 5.2 - Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 - RAZDVAJANjA

Podtema ATM 6.1 - Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 - Horizontalno razdvajanje

TEMA ATM 7- SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATM 7.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

TEMA ATM 8 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 - Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 - OPERATIVNO OKRUŽENjE (SIMULIRANO)

Podtema 9.1 - Integritet radnog okruženja

Podtema 9.2 - Provjera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema 9.3 - Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 - PRUŽANjE USLUGA AERODROMSKE KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 10.1 - Odgovornost i obrada informacija

Podtema ATM 10.2 - Oblasna kontrola vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 10.3 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 - Vođenje saobraćaja

TEMA ATM 11 - POSTUPAK ČEKANjA

Podtema ATM 11.1 - Opšte procedure u postupku čekanja

Podtema ATM 11.2 - Vazduhoplov u postupku čekanja

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 - Meteorološke pojave

TEMA MET 2 - IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 - Izvori meteoroloških podataka

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 - Mape i karte

TEMA NAV 2 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 - Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 - Navigaciona pomoć

Podtema NAV 2.3 - PBN aplikacije

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 - INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 - Instrumenti u vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 - Vrtložna turbulencija

TEMA ACFT 3 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 - Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 - Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 - Faktori pri poniranju

Podtema ACFT 3.4 - Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.5 - Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFT 4.1 - Podaci o performansama vazduhoplova

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 - PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 - Kognitivni

TEMA HUM 2 - MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 - Zamor

Podtema HUM 2.2 - Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 - SOCIJALNI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 - Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 - Timski rad i timske uloge

Podtema HUM 3.3 - Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 - STRES

Podtema HUM 4.1 - Stres

Podtema HUM 4.2 - Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 - Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 - Kršenje pravila

TEMA HUM 6 - SARADNjA

Podtema HUM 6.1 - Komunikacija

Podtema HUM 6.2 - Saradnja u okviru iste oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.3 - Saradnja u okviru različitih oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.4 - Saradnja između kontrolora vazdušnog saobraćaja/pilota

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 - GOVORNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPS 1.2 - Drugi oblici govorne komunikacije

TEMA EQPS 2 - AUTOMATIZACIJA U ATS

Podtema EQPS 2.1 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 - Automatska razmjena podataka

TEMA EQPS 3 - RADNO MJESTO KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema EQPS 3.1 - Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 - Prikazi situacija i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 - Sistemi za podatke o letu

TEMA EQPS 4 - BUDUĆA OPREMA

Podtema EQPS 4.1 - Novi razvoji

TEMA EQPS 5 - OGRANIČENjA I DEGRADACIJA OPREME I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 - Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 - Degradacija uređaja za komunikaciju

Podtema EQPS 5.3 - Degradacija uređaja za navigaciju

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PEN 1 - UPOZNAVANjE

Podtema PEN 1.1 - Studijska posjeta oblasnoj kontroli vazdušnog saobraćaja

TEMA PEN 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 - Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 - Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 - Pružanje usluga i zahtjevi korisnika

TEMA PEN 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 - Zaštita životne sredine

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 - NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 - Pregled neuobičajenih situacija i situacija u slučaju opasnosti

TEMA ABES 2 - USAVRŠAVANjE VJEŠTINA

Podtema ABES 2.1 - Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 - Izbjegavanje mentalnog preopterećenja

Podtema ABES 2.3 - Saradnja vazduh/zemlja

TEMA ABES 3 - PROCEDURE U NEUOBIČAJENIM I VANREDNIM SITUACIJAMA

Podtema ABES 3.1 - Priprema procedura za ABES

Podtema ABES 3.2 - Prekid radio-veze

Podtema ABES 3.3 - Nezakonito ometanje i prijetnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 - Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 - Odstupanja

Prilog 7 Dodatka I

OVLAŠTENjE PRILAZNE NADZORNE KONTROLE (APS)

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 2. iv)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

11. PREDMET: AERODROMI

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTR 1 - UPRAVLjANjE KURSOM

Podtema INTR 1.1 - Uvod u kurs

Podtema INTR 1.2 - Vođenje kursa

Podtema INTR 1.3 - Materijali za učenje i dokumentacija za kurs

TEMA INTR 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA ATC

Podtema INTR 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTR 2.2 - Načela obuke

Podtema INTR 2.3 - Proces procjene

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 - ATCO LICENCIRANjE

Podtema LAW 1.1 - Prava/Privilegije i uslovi

TEMA LAW 2 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 - Izvještaji

Podtema LAW 2.2 - Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 - Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 - Bezbjednosna istraga

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 - PRUŽANjE USLUGA

Podtema ATM 1.1 - Usluga aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM. 1.2 - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 - Usluga uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 - Kapacitet sistema operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 - Upravljanje vazdušnim prostorom (ASM)

TEMA ATM 2 - KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 - Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 - ODOBRENjA I UPUTSTVA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 3.1 - Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 3.2 - Instrukcije kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 4 - KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 - Sredstva i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 - Postupci koordinacije/Procedure koordinacije

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 - Altimetrija

Podtema ATM 5.2 - Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 - RAZDVAJANjA

Podtema ATM 6.1 - Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 - Longitudinalno razdvajanje u nadzornom okruženju

Podtema ATM 6.3 - Delegiranje razdvajanja

Podtema ATM 6.4 - Razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.5 - Razdvajanje na osnovu ATS nadzornih sistema

TEMA ATM 7 - SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATM 7.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 - Bezbjednosne mreže na zemlji

TEMA ATM 8 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 - Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 - OPERATIVNO OKRUŽENjE (SIMULIRANO)

Podtema 9.1 - Integritet radnog okruženja

Podtema 9.2 - Provjera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema 9.3 - Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 - PRUŽANjE USLUGA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 10.1 - Odgovornost i obrada informacija

Podtema ATM 10.2 - ATS nadzorna usluga

Podtema ATM 10.3 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 - Vođenje saobraćaja

Podtema ATM 10.5 - Usluga kontrole vazdušnog saobraćaja uz podršku unaprijeđenog sistema

TEMA ATM 11 - POSTUPAK ČEKANjA

Podtema ATM 11.1 - Opšte procedure u postupku čekanja

Podtema ATM 11.2 - Vazduhoplov u prilazu

Podtema ATM 11.3 - Vazduhoplov u postupku čekanja u nadzornom okruženju

TEMA ATM 12 - IDENTIFIKACIJA

Podtema ATM 12.1 - Uspostavljanje identifikacije

Podtema ATM 12.2 - Održavanje identifikacije

Podtema ATM 12.3 - Gubitak identiteta

Podtema ATM 12.4 - Informacije o poziciji

Podtema ATM 12.5 - Transfer identiteta/Prenos identifikacije

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 - Meteorološke pojave

TEMA MET 2 - IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 - Izvori meteoroloških podataka

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 - Mape i karte

TEMA NAV 2 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 - Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 - Stabilizovan prilaz

Podtema NAV 2.3 - Instrumentalni odlasci i dolasci

Podtema NAV 2.4 - Navigaciona pomoć

Podtema NAV 2.5 - Satelitski sistemi

Podtema NAV 2.6 - PBN aplikacije/Primjene navigacije osnovane na performansama (PBN applications)

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 - INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 - Instrumenti vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 - Vrtložna turbulencija

Podtema ACFT 2.2 - Primjena ICAO kategorija na osnovu brzine vazduhoplova u prilazu

TEMA ACFT 3 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 - Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 - Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 - Faktori pri poniranju i početnom prilazu

Podtema ACFT 3.4 - Faktori pri završnom prilazu i slijetanju

Podtema ACFT 3.5 - Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.6 - Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFT 4.1 - Podaci o performansama vazduhoplova

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 - PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 - Kognitivni

TEMA HUM 2 - MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 - Zamor

Podtema HUM 2.2 - Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 - SOCIJALNI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 - Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 - Timski rad i timske uloge

Podtema HUM 3.3 - Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 - STRES

Podtema HUM 4.1 - Stres

Podtema HUM 4.2 - Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 - Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 - Kršenje pravila

TEMA HUM 6 - SARADNjA

Podtema HUM 6.1 - Komunikacija

Podtema HUM 6.2 - Saradnja u okviru iste oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.3 - Saradnja u okviru različitih oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.4 - Saradnja između kontrolora vazdušnog saobraćaja /pilota

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 - GOVORNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPS 1.2 - Drugi oblici govorne komunikacije

TEMA EQPS 2 - AUTOMATIZACIJA U ATS

Podtema EQPS 2.1 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikaciona mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 - Automatska razmjena podataka

TEMA EQPS 3 - RADNO MJESTO KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema EQPS 3.1 - Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 - Prikazi situacija i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 - Sistemi za podatke o letu

Podtema EQPS 3.4 - Korištenje ATS nadzornih sistema

Podtema EQPS 3.5 - Unaprijeđeni sistemi

TEMA EQPS 4 - BUDUĆA OPREMA

Podtema EQPS 4.1 - Novi razvoji

TEMA EQPS 5 - OGRANIČENjA I DEGRADACIJA OPREME I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 - Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 - Degradacija uređaja za komunikaciju

Podtema EQPS 5.3 - Degradacija uređaja za navigaciju

Podtema EQPS 5.4 - Degradacija uređaja za nadzor

Podtema EQPS 5.5 - Degradacija ATC sistema za obradu podataka

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PEN 1 - UPOZNAVANjE

Podtema PEN 1.1 - Studijska posjeta oblasnoj kontroli vazdušnog saobraćaja

TEMA PEN 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 - Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 - Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 - Pružanje usluga i zahtjevi korisnika

TEMA PEN 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 - Zaštita životne sredine

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 - NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 - Pregled neuobičajenih situacija i situacija u slučaju opasnosti

TEMA ABES 2 - USAVRŠAVANjE VJEŠTINA

Podtema ABES 2.1 - Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 - Izbjegavanje mentalnog preopterećenja

Podtema ABES 2.3 - Saradnja vazduh/zemlja

TEMA ABES 3 - PROCEDURE U NEUOBIČAJENIM I VANREDNIM SITUACIJAMA

Podtema ABES 3.1 - Priprema procedura za ABES

Podtema ABES 3.2 - Prekid radio-veze

Podtema ABES 3.3 - Nezakonito ometanje i prijetnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 - Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 - Odstupanja

Podtema ABES 3.6 - Otkaz transpondera

11. PREDMET: AERODROMI

TEMA AGA 1 - PODACI O AERODROMU, IZGLED I KOORDINACIJA

Podtema AGA 1.1 - Definicije

Podtema AGA 2.2 - Koordinacija

TEMA AGA 2 - POVRŠINE ZA KRETANjE

Podtema AGA 2.1 - Površine za kretanje

Podtema AGA 2.2 - Manevarske površine

Podtema AGA 2.3 - Poletno-sletne staze

TEMA AGA 3 - PREPREKE

Podtema AGA 3.1 - Vazdušni prostor za nadvišavanje prepreka oko aerodroma

TEMA AGA 4 - RAZNOVRSNI UREĐAJI

Podtema AGA 4.1 - Lokacija

Prilog 8 Dodatka I

OVLAŠTENjE PRILAZNE NADZORNE KONTROLE (APS)

(Referenca: Dodatak I - dio ATCO poddio D, odjeljak 2, stav ATCO.D.010 tačka (a) podtačka 2. vi)

SADRŽAJ

1. PREDMET: UVOD U KURS

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

5. PREDMET: NAVIGACIJA

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTOR

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

1. PREDMET: UVOD U KURS

TEMA INTR 1 - UPRAVLjANjE KURSOM

Podtema INTR 1.1 - Uvod u kurs

Podtema INTR 1.2 - Vođenje kursa

Podtema INTR 1.3 - Materijali za učenje i dokumentacija za kurs

TEMA INTR 2 - UVOD U KURS OSPOSOBLjAVANjA ZA ATC

Podtema INTR 2.1 - Sadržaj i organizacija kursa

Podtema INTR 2.2 - Načela obuke

Podtema INTR 2.3 - Proces procjene

2. PREDMET: VAZDUHOPLOVNO PRAVO

TEMA LAW 1 - ATCO LICENCIRANjE

Podtema LAW 1.1 - Prava/Privilegije i uslovi

TEMA LAW 2 - PRAVILA I PROPISI

Podtema LAW 2.1 - Izvještaji

Podtema LAW 2.2 - Vazdušni prostor

TEMA LAW 3 - UPRAVLjANjE BEZBJEDNOŠĆU U ATC

Podtema LAW 3.1 - Proces povratnih informacija

Podtema LAW 3.2 - Bezbjednosna istraga

3. PREDMET: UPRAVLjANjE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

TEMA ATM 1 - PRUŽANjE USLUGA

Podtema ATM 1.1 - Usluga aerodromske kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM. 1.2 - Usluga informisanja vazduhoplova u letu (FIS)

Podtema ATM 1.3 - Usluga uzbunjivanja (ALRS)

Podtema ATM 1.4 - Kapacitet sistema operativnih usluga u vazdušnom saobraćaju i upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 1.5 - Upravljanje vazdušnim prostorom (FIS)

TEMA ATM 2 - KOMUNIKACIJA

Podtema ATM 2.1 - Efikasna komunikacija

TEMA ATM 3 - ODOBRENjA I UPUTSTVA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 3.1 - Odobrenje kontrole vazdušnog saobraćaja

Podtema ATM 3.2 - Instrukcije kontrole vazdušnog saobraćaja

TEMA ATM 4 - KOORDINACIJA

Podtema ATM 4.1 - Potreba za koordinacijom

Podtema ATM 4.2 - Sredstva i metode koordinacije

Podtema ATM 4.3 - Postupci koordinacije/Procedure koordinacije

TEMA ATM 5 - ALTIMETRIJA I DODJELA NIVOA

Podtema ATM 5.1 - Altimetrija

Podtema ATM 5.2 - Nadvišavanje terena

TEMA ATM 6 - RAZDVAJANjA

Podtema ATM 6.1 - Vertikalno razdvajanje

Podtema ATM 6.2 - Longitudinalno razdvajanje u uslovima nadzornog okruženja

Podtema ATM 6.3 - Razdvajanje uzrokovano vrtložnom turbulencijom

Podtema ATM 6.4 - Razdvajanje na osnovu ATS nadzornih sistema

TEMA ATM 7 - SISTEMI ZA IZBJEGAVANjE SUDARA U VAZDUHU I BEZBJEDNOSNE MREŽE NA ZEMLjI

Podtema ATM 7.1 - Sistemi za izbjegavanje sudara u vazduhu

Podtema ATM 7.2 - Bezbjednosne mreže na zemlji

TEMA ATM 8 - PRIKAZ PODATAKA

Podtema ATM 8.1 - Upravljanje podacima

TEMA ATM 9 - OPERATIVNO OKRUŽENjE (SIMULIRANO)

Podtema 9.1 - Integritet radnog okruženja

Podtema 9.2 - Provjera aktuelnosti operativnih procedura

Podtema 9.3 - Prenos-preuzimanje informacija

TEMA ATM 10 - PRUŽANjE USLUGA KONTROLE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema ATM 10.1 - Odgovornost i obrada informacija

Podtema ATM 10.2 - ATS nadzorna usluga

Podtema ATM 10.3 - Proces upravljanja saobraćajem

Podtema ATM 10.4 - Vođenje saobraćaja

Podtema ATM 10.5 - Usluga kontrole vazdušnog saobraćaja uz podršku unaprijeđenog sistema

TEMA ATM 11 - POSTUPAK ČEKANjA

Podtema ATM 11.1 - Opšte procedure u postupku čekanja

Podtema ATM 11.2 - Vazduhoplov u postupku čekanja

Podtema ATM 11.3 - Vazduhoplov u postupku čekanja u nadzornom okruženju

TEMA ATM 12 - IDENTIFIKACIJA

Podtema ATM 12.1 - Uspostavljanje identifikacije

Podtema ATM 12.2 - Održavanje identifikacije

Podtema ATM 12.3 - Gubitak identiteta

Podtema ATM 12.4 - Informacije o poziciji

Podtema ATM 12.5 - Transfer identiteta/Prenos identifikacije

4. PREDMET: METEOROLOGIJA

TEMA MET 1 - METEOROLOŠKE POJAVE

Podtema MET 1.1 - Meteorološke pojave

TEMA MET 2 - IZVORI METEOROLOŠKIH PODATAKA

Podtema MET 2.1 - Izvori meteoroloških podataka

5. PREDMET: NAVIGACIJA

TEMA NAV 1 - MAPE I VAZDUHOPLOVNE KARTE

Podtema NAV 1.1 - Mape i karte

TEMA NAV 2 - INSTRUMENTALNA NAVIGACIJA

Podtema NAV 2.1 - Navigacioni sistemi

Podtema NAV 2.2 - Navigaciona pomoć

Podtema NAV 2.3 - PBN aplikacije/Primjene navigacije osnovane na performansama (PBN applications)

6. PREDMET: VAZDUHOPLOVI

TEMA ACFT 1 - INSTRUMENTI U VAZDUHOPLOVU

Podtema ACFT 1.1 - Instrumenti vazduhoplovu

TEMA ACFT 2 - KATEGORIJE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 2.1 - Vrtložna turbulencija

TEMA ACFT 3 - FAKTORI KOJI UTIČU NA PERFORMANSE VAZDUHOPLOVA

Podtema ACFT 3.1 - Faktori pri penjanju

Podtema ACFT 3.2 - Faktori pri krstarenju

Podtema ACFT 3.3 - Faktori pri poniranju

Podtema ACFT 3.4 - Ekonomski faktori

Podtema ACFT 3.5 - Ekološki faktori

TEMA ACFT 4 - PODACI O VAZDUHOPLOVIMA

Podtema ACFT 4.1 - Podaci o performansama vazduhoplova

7. PREDMET: LjUDSKI FAKTORI

TEMA HUM 1 - PSIHOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 1.1 - Kognitivni

TEMA HUM 2 - MEDICINSKI I FIZIOLOŠKI FAKTORI

Podtema HUM 2.1 - Zamor

Podtema HUM 2.2 - Psihofizička kondicija

TEMA HUM 3 - SOCIJALNI I ORGANIZACIONI FAKTORI

Podtema HUM 3.1 - Upravljanje timskim resursima (TRM)

Podtema HUM 3.2 - Timski rad i timske uloge

Podtema HUM 3.3 - Odgovorno ponašanje

TEMA HUM 4 - STRES

Podtema HUM 4.1 - Stres

Podtema HUM 4.2 - Upravljanje stresom

TEMA HUM 5 - LjUDSKA GREŠKA

Podtema HUM 5.1 - Ljudska greška

Podtema HUM 5.2 - Kršenje pravila

TEMA HUM 6 - SARADNjA

Podtema HUM 6.1 - Komunikacija

Podtema HUM 6.2 - Saradnja u okviru iste oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.3 - Saradnja u okviru različitih oblasti odgovornosti

Podtema HUM 6.4 - Saradnja između kontrolora vazdušnog saobraćaja/pilota

8. PREDMET: UREĐAJI I SISTEMI

TEMA EQPS 1 - GOVORNA KOMUNIKACIJA

Podtema EQPS 1.1 - Radio-komunikacije

Podtema EQPS 1.2 - Drugi oblici govorne komunikacije

TEMA EQPS 2 - AUTOMATIZACIJA U ATS

Podtema EQPS 2.1 - Vazduhoplovna fiksna telekomunikacijska mreža (AFTN)

Podtema EQPS 2.2 - Automatska razmjena podataka

TEMA EQPS 3 - RADNO MJESTO KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Podtema EQPS 3.1 - Rad i praćenje uređaja

Podtema EQPS 3.2 - Prikazi situacija i informacioni sistemi

Podtema EQPS 3.3 - Sistemi za podatke o letu

Podtema EQPS 3.4 - Korištenje ATS nadzornih sistema

Podtema EQPS 3.5 - Unaprijeđeni sistemi

TEMA EQPS 4 - BUDUĆA OPREMA

Podtema EQPS 4.1 - Novi razvoji

TEMA EQPS 5 - OGRANIČENjA I DEGRADACIJA OPREME I SISTEMA

Podtema EQPS 5.1 - Reakcija na ograničenja

Podtema EQPS 5.2 - Degradacija uređaja za komunikaciju

Podtema EQPS 5.3 - Degradacija uređaja za navigaciju

Podtema EQPS 5.4 - Degradacija uređaja za nadzor

Podtema EQPS 5.5 - Degradacija ATC sistema za obradu podataka

9. PREDMET: PROFESIONALNO OKRUŽENjE

TEMA PEN 1 - UPOZNAVANjE

Podtema PEN 1.1 - Studijska posjeta oblasnoj kontroli vazdušnog saobraćaja

TEMA PEN 2 - KORISNICI VAZDUŠNOG PROSTORA

Podtema PEN 2.1 - Učesnici u civilnim ATS operacijama

Podtema PEN 2.2 - Učesnici u vojnim ATS operacijama

TEMA PEN 3 - ODNOSI SA KORISNICIMA USLUGA

Podtema PEN 3.1 - Pružanje usluga i zahtjevi korisnika

TEMA PEN 4 - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podtema PEN 4.1 - Zaštita životne sredine

10. PREDMET: NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE

TEMA ABES 1 - NEUOBIČAJENE I VANREDNE SITUACIJE (ABES)

Podtema ABES 1.1 - Pregled neuobičajenih situacija i situacija u slučaju opasnosti

TEMA ABES 2 - USAVRŠAVANjE VJEŠTINA

Podtema ABES 2.1 - Efikasnost komunikacije

Podtema ABES 2.2 - Izbjegavanje mentalnog preopterećenja

Podtema ABES 2.3 - Saradnja vazduh/zemlja

TEMA ABES 3 - PROCEDURE U NEUOBIČAJENIM I VANREDNIM SITUACIJAMA

Podtema ABES 3.1 - Priprema procedura za ABES

Podtema ABES 3.2 - Prekid radio-veze

Podtema ABES 3.3 - Nezakonito ometanje i prijetnja bombom u vazduhoplovu

Podtema ABES 3.4 - Zalutali ili neidentifikovani vazduhoplov

Podtema ABES 3.5 - Odstupanja

Podtema ABES 3.6 - Otkaz transpondera

DODATAK II

Dio ATCO.AR

ZAHTJEVI ZA NADLEŽNOG ORGANA

Poddio A

OPŠTI ZAHTJEVI

ATCO.AR.A.001 Predmet i obim

Ovaj dio utvrđuje zahtjeve, koji se primjenjuju na nadležne organe koji su odgovorni za izdavanje, održavanje, suspenziju ili oduzimanje dozvola, ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za kontrolore vazdušnog saobraćaja i sertifikaciju i nadzor organizacija za obuku i vazduhoplovno-medicinskih centara.

ATCO.AR.A.005 Osoblje

(a) BHDCA svake dvije godine izrađuje i ažurira procjenu ljudskih resursa koji su neophodni za sprovođenje funkcija nadzora, na osnovu analize procesa koji se zahtijevaju ovim pravilnikom i njihove primjene.

(b) Osoblje koje je BHDCA ovlastila da sprovodi sertifikaciju i/ili zadatke vezane za nadzor ovlašteno je da obavlja minimalno sljedeće zadatke:

(1) pregled dokumenata, uključujući dozvole, sertifikate, evidencije, podatke, procedure i svaki drugi materijal koji je relevantan za izvršenje zahtijevanog zadatka;

(2) uzimanje kopija ili izvoda iz evidencija, podataka, postupaka, procedura i ostalog materijala;

(3) zahtijeva objašnjenja;

(4) ulazi u relevantne prostorije i na operativne lokacije;

(5) sprovodi nadzore i inspekcije, uključujući i nenajavljene;

(6) preduzima ili pokreće mjere za obezbjeđenje primjene propisa/prinude, prema potrebi.

(c) BHDCA može da ovlasti svoje osoblje da vrši procjene za izdavanje, produženje i obnovu dodatnog odobrenja za jedinicu pod uslovom da ispunjava zahtjeve koji su propisani u ATCO.C.045, sa izuzetkom tačke (d)(1). Međutim, neophodno je obezbijediti poznavanje važećih operativnih postupaka i procedura jedinice u kojoj se vrši procjena.

ATCO.AR.A.010 Zadaci nadležnih organa

(a) Zadaci nadležnih organa obuhvataju:

(1) izdavanje, suspenziju i oduzimanje dozvola, ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti;

(2) izdavanje privremenih OJTI ovlaštenja u skladu sa ATCO.C.025;

(3) izdavanje privremenih ovlaštenja procjenjivača u skladu sa ATCO.C.065;

(4) produženje i obnovu dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja;

(5) produženje, obnovu i ograničenje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti nakon komunikacije sa AME ili AeMC;

(6) izdavanje, produženje, obnovu, suspenziju, oduzimanje, ograničavanje i izmjenu sertifikata ovlaštenih ljekara;

(7) izdavanje, suspenziju, oduzimanje i ograničavanje sertifikata organizacija za obuku i sertifikata vazduhoplovno-medicinskih centara;

(8) odobravanje kurseva obuke, planova osposobljavanja, programa za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja i programa za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja, kao i metoda procjenjivanja;

(9) odobravanje metoda procjenjivanja za dokazivanje jezičkog znanja i uspostavljanje zahtjeva koji se primjenjuju na tijela za procjenu jezičkog znanja, u skladu sa ATCO.B.040;

(10) odobravanje potrebe za napredni nivo (nivo pet) jezičkog znanja u skladu sa ATCO.B.030(d);

(11) praćenje organizacija za obuku, uključujući njihove kurseve obuke i planove obuka;

(12) praćenje programa za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja;

(13) uspostavljanje odgovarajućih postupaka podnošenja žalbi i mehanizama za izvještavanje;

(14) olakšavanje priznavanja i zamjene dozvola, uključujući prenos evidencija kontrolora vazdušnog saobraćaja i vraćanje starih dozvola nadležnom organu koji ih je izdao u skladu sa ATCO.A.010;

(15) olakšavanje priznavanja sertifikata organizacija za obuku i odobrenja kurseva obuke.

ATCO.AR.A.015 Načini usklađivanja

(a) EASA razvija prihvatljiva sredstva usklađivanja (AMC) koja mogu da se koriste za uspostavljanje usklađenosti sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja. Kada postoji usklađenost sa AMC, ispunjeni su zahtjevi Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

(b) Za uspostavljanje usklađenosti sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja mogu se koristiti alternativni načini usklađivanja.

(c) BHDCA uspostavlja sistem za dosljednu evaluaciju svih alternativnih načina usklađivanja koje primjenjuje BHDCA ili organizacije i lica koje su predmet nadzora, koji omogućavaju uspostavljanje usklađenosti sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

(d) BHDCA procjenjuje sve alternativne načine usklađivanja koje predlaže organizacija u skladu sa ATCO.OR.B.005, analiziranjem dostavljene dokumentacije i, ukoliko smatra neophodnim, sprovođenjem nadzora nad organizacijom. Kada BHDCA utvrdi da su alternativni načini usklađivanja u skladu sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, bez nepotrebnog odlaganja:

(1) obavještava podnosioca zahtjeva da alternativni načini usklađivanja mogu sprovesti i, po potrebi, izmijeni i dopuni odobrenje ili sertifikat podnosioca zahtjeva u skladu s tim;

(2) obavještava EASA-u o njihovom sadržaju, uključujući kopije cjelokupne relevantne dokumentacije; i

(3) obavještava ostale države potpisnice ECAA Sporazuma o prihvaćenim alternativnim načinima usklađivanja.

(e) Kada BHDCA koristi alternativne načine usklađivanja kako bi postigla usklađenost sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja:

(1) stavlja ih na raspolaganje svim organizacijama i licima koje su predmet njenog nadzora; i

(2) odmah obavještava EASA-u.

BHDCA dostavlja EASA-i kompletan opis alternativnih načina usklađivanja, uključujući svaku reviziju postupaka i procedura koja može da bude relevantna, kao i procjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

ATCO.AR.A.020 Izvještavanje EASA-e

(a) BHDCA bez nepotrebnog odlaganja obavještava EASA-u u slučaju svakog značajnog problema sa sprovođenjem Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

(b) BHDCA dostavlja EASA-i informacije od značaja za bezbjednost, koje proizilaze iz prijava događaja koje je BHDCA primila.

ATCO.AR.A.025 Neodložna reakcija na bezbjednosni problem

(a) Ne dovodeći u pitanje Pravilnik o izvještavanju o događajima, BHDCA sprovodi sistem odgovarajućeg prikupljanja, analize i širenja bezbjednosnih informacija.

(b) EASA sprovodi sistem za odgovarajuću analizu svake relevantne bezbjednosne informacije koja je primljena i odmah dostavlja državama potpisnicama ECAA Sporazuma i Evropskoj Komisiji svaku informaciju, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje treba preduzeti, koje su neophodne za blagovremeno reagovanje na bezbjednosni problem koji obuhvata proizvode, dijelove, uređaje, lica ili organizacije shodno Pravilniku o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja.

(c) Nakon prijema informacija koje su navedene u tač. (a) i (b), BHDCA preduzima odgovarajuće mjere kako bi riješila bezbjednosni problem.

(d) O mjerama koje su preduzete u skladu sa tačkom (c), BHDCA obavještava sva lica ili organizacije koje treba da budu usklađene sa njima, shodno Pravilniku o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja. BHDCA obavještava EASA-u o ovim mjerama i, kada je potrebna udružena aktivnost, ostale države potpisnice ECAA Sporazuma koje su u pitanju.

Poddio B

UPRAVLjANjE

ATCO.AR.B.001 Sistem upravljanja

(a) BHDCA uspostavlja i održava sistem upravljanja, koji minimalno obuhvata:

(1) dokumentovanu politiku, postupke i procedure kako bi opisala svoju organizaciju, načine i metode za postizanje usklađenosti sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovim pravilnikom. Procedure su ažurne i služe kao osnovni radni dokumenti u okviru BHDCA za sve pripadajuće zadatke;

(2) dovoljan broj osoblja, uključujući inspektore i ovlaštena lica za licenciranje i sertifikaciju, koji izvršavaju svoje zadatke i ispunjavaju svoje odgovornosti. Ovo osoblje je kvalifikovano da izvršava dodijeljene zadatke i ima potrebno znanje, iskustvo, početnu, praktičnu i obuku osvježavanja znanja kako bi se obezbijedila stalna stručnost. Postoji uspostavljen sistem za planiranje raspolaganja osobljem, kako bi se obezbijedilo odgovarajuće izvršenje svih pripadajućih zadataka;

(3) odgovarajuću opremu, prostorije i smještaj za izvršenje dodijeljenih zadataka;

(4) proces za praćenje usklađenosti sistema upravljanja sa relevantnim zahtjevima i adekvatnosti postupaka i procedura, uključujući uspostavljanje procesa internih provjera/audit-a i procesa upravljanja bezbjednosnim rizicima. Praćenje usklađenosti obuhvata sistem povratnih informacija višem rukovodstvu BHDCA o nalazima utvrđenim tokom internih provjera/audit-a, kako bi se obezbijedilo sprovođenje korektivnih mjera prema potrebi; i

(5) lice ili grupu lica koji su odgovorni višem rukovodstvu BHDCA za proces praćenja usklađenosti.

(b) BHDCA imenuje jedno ili više lica sa sveobuhvatnom odgovornošću za upravljanje relevantnim zadacima za svaku oblast aktivnosti koja je dio sistema upravljanja.

(c) BHDCA uspostavlja procedure za učestvovanje u razmjeni svih neophodnih informacija i pomoći ostalim nadležnim organima koje su u pitanju, uključujući razmjenu informacija o svim utvrđenim nalazima i aktivnostima naknadne provjere koje se preduzimaju kao rezultat nadzora lica i organizacija koje obavljaju aktivnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine, ali su sertifikovani od strane nadležnog organa druge države potpisnice ECAA Sporazuma ili EASA-e.

(d) Kopije procedura koje se odnose na sistem upravljanja i njihove izmjene i dopune su na raspolaganju EASA-i za potrebe standardizacije.

ATCO.AR.B.005 Dodjela zadataka kvalifikovanim tijelima

(a) Ukoliko BHDCA dodijeli zadatke koji se odnose na inicijalnu sertifikaciju ili nadzor nad licima ili organizacijama, shodno Pravilniku o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, oni se dodjeljuju samo kvalifikovanim tijelima. Kada dodjeljuje zadatke, BHDCA obezbjeđuje da ima:

(1) uspostavljen sistem za inicijalnu i stalnu procjenu da je kvalifikovano tijelo usklađeno sa Aneksom V Dodatka I Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja. Ovaj sistem i rezultati procjene se dokumentuju;

(2) uspostavljen dokumentovan sporazum sa kvalifikovanim tijelom, odobren obostrano od strane odgovarajućeg nivoa rukovodstva, koji jasno definiše:

(i) zadatke koje treba izvršiti;

(ii) izjave, izvještaje i evidencije koje treba obezbijediti;

(iii) tehničke uslove koji trebaju da budu ispunjeni u izvršavanju ovakvih zadataka;

(iv) odgovarajuće pokriće od odgovornosti za štetu; i

(v) zaštitu informacija koje su dobijene pri izvršavanju ovakvih zadataka.

(b) BHDCA obezbjeđuje da proces internih provjera/audit-a i proces upravljanja bezbjednosnim rizicima, koji se zahtjevaju u ATCO.AR.B.001 (a)(4), obuhvate sve zadatke sertifikacije ili nadzora koji se sprovode u njeno ime.

ATCO.AR.B.010 Promjene u sistemu upravljanja

(a) BHDCA ima uspostavljen sistem za utvrđivanje promjena koje imaju uticaja na njene mogućnosti za izvršavanje zadataka i odgovornosti, kao što je definisano u Pravilniku o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovom pravilniku. Sistem omogućava da preduzima aktivnosti, prema potrebi, kako bi obezbijedila da sistem upravljanja ostane odgovarajući i efektivan.

(b) BHDCA pravovremeno ažurira svoj sistem upravljanja u skladu sa bilo kakvom promjenom Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovog pravilnika, kako bi se obezbijedilo efektivno sprovođenje.

(c) BHDCA obavještava Ministarstvo komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine o promjenama koje utiču na njenu mogućnost za sprovođenje zadataka i izvršavanje odgovornosti.

ATCO.AR.B.015 Vođenje evidencije

(a) BHDCA vodi evidenciju o sertifikatima svih organizacija i dozvola i sertifikata osoblja koje je izdala.

(b) BHDCA uspostavlja sistem vođenja evidencije koji omogućava odgovarajuće čuvanje, mogućnost pristupa i pouzdano praćenje:

(1) dokumentovane politike i procedura sistema upravljanja;

(2) obuke, kvalifikacija i ovlaštenja svog osoblja;

(3) dodjeljivanja zadataka, koji obuhvataju elemente koji se zahtijevaju u ATCO.AR.B.005, kao i detalja dodijeljenih zadataka;

(4) procesa sertifikacije i nadzora sertifikovanih organizacija;

(5) detalja o kursevima obuke koje sprovode organizacije za obuku;

(6) procesa za izdavanje dozvola, ovlaštenja, dodatnih, posebnih ovlaštenja, odobrenja uz ovlaštenja i sertifikata, i procesa za nadzor imalaca ovih dozvola, ovlaštenja, dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja i sertifikata;

(7) nadzora lica i organizacija koji obavljaju aktivnosti u okviru teritorije Bosne i Hercegovine, ali su sertifikovani od strane nadležnog organa druge države potpisnice ECAA Sporazuma, kao što je dogovoreno između ovih organa;

(8) nalaza, korektivnih mjera i datuma izvršenja mjera i zatvaranja nalaza;

(9) preduzetih mjera za obezbjeđivanje primjene propisa;

(10) bezbjednosnih informacija i propratnih mjera;

(11) korištenja odredaba o odstupanju u skladu sa članom 14. Dodatka I Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja; i

(12) evaluacije i obavještavanja EASA-e o alternativnim načinima usklađivanja koje su predložile organizacije i procjene alternativnih načina usklađivanja, koje koristi BHDCA.

(c) Evidencije se čuvaju najmanje pet godina, a evidencije o dozvolama osoblja najmanje 10 godina nakon isteka poslednjeg ovlaštenja u dozvoli, na način propisan u Zakonu o arhivskoj građi i arhivu Bosne i Hercegovine.

Poddio C

NADZOR I MJERE ZA OBEZBJEĐIVANjE PRIMJENE PROPISA

ATCO.AR.C.001 Nadzor

(a) BHDCA provjerava:

(1) usklađenost sa zahtjevima koji se primjenjuju na organizacije ili lica prije izdavanja sertifikata organizaciji ili dozvole osoblju, sertifikata, ovlaštenja ili dodatnog i posebnog ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje, ukoliko je primjenljivo;

(2) stalnu usklađenost sa zahtjevima koji se primjenjuju i uslovima koji se prilažu uz sertifikat organizacije za obuku, kao i zahtjeve koji se primjenjuju na kurseve obuke, planove obuke, programe za stručno osposobljavanje u jedinici kontrole vazdušnog saobraćaja i programe za održavanje nivoa obučenosti u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja koje je odobrila i zahtjeve koji se primjenjuju na osoblje;

(3) sprovođenje odgovarajućih bezbjednosnih mjera koje je naložila BHDCA, kao što je definisano u ATCO.AR.A.025(c) i (d).

(b) Ova provjera:

(1) je zasnovana na dokumentaciji čija je posebna namjena da obezbijedi uputstva i smjernice osoblju koje je odgovorno za bezbjednosni nadzor, kako bi obavljalo svoje funkcije;

(2) obezbjeđuje da se licima i organizacijama, koje su predmet nadzora, dostavljaju rezultati aktivnosti vezane za bezbjednosni nadzor;

(3) se zasniva na stručnim i inspekcijskim nadzorima uključujući, prema potrebi, nenajavljene nadzore; i

(4) obezbjeđuje BHDCA dokaze koji su potrebni u slučaju da su neophodne dalje aktivnosti, uključujući mjere koje su predviđene u ATCO.AR.C.010 i ATCO.AR.E.015.

(c) Obim nadzora se utvrđuje na osnovu predmeta i obima i rezultata ranijih aktivnosti vezanih za nadzor i prioriteta vezanih za bezbjednost.

(d) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država potpisnica ECAA Sporazuma, predmet i obim i rezultat nadzora aktivnosti, koje na teritoriji države potpisnice ECAA Sporazuma sprovode lica ili organizacije koje su uspostavljene ili se nalaze u drugoj državi potpisnici ECAA Sporazuma, utvrđuju se na osnovu prioriteta vezanih za bezbjednost, kao i ranijih aktivnosti vezanih za nadzor.

(e) Kada aktivnost lica ili organizacije uključuje više država potpisnica ECAA Sporazuma, BHDCA, koja je odgovorna za nadzor u skladu sa tač. (a)-(c), može da dogovori sa drugim nadležnim organom posebne alternativne aranžmane koji se tiču nadzora. Svako lice ili organizacija, shodno ovakvom sporazumu, se obavještava o njihovom postojanju i njihovom predmetu i obimu.

ATCO.AR.C.005 Program nadzora

(a) BHDCA, u skladu sa članom 30. Pravilnika o nadzoru u civilnom vazduhoplovstvu, uspostavlja i održava program nadzora koji obuhvata aktivnosti nadzora, koje se zahtijevaju u ATCO.AR.C.001.

(b) BHDCA za organizacije koje je sertifikovala, izrađuje program nadzora tako da se uzima u obzir specifična priroda organizacije, složenost njenih aktivnosti i ranije aktivnosti sertifikacije i/ili nadzora. U svakom ciklusu planiranja nadzora program nadzora obuhvata:

(1) stručne i inspekcijske nadzore, ukoliko je potrebno, uključujući nenajavljene nadzore prema potrebi; i

(2) sastanke koji se sazivaju između BHDCA i rukovodstva organizacije za obuku, kako bi se obezbijedilo da obje strane budu obaviještene o značajnim pitanjima.

(c) Za organizacije koje je sertifikovala, BHDCA primjenjuje ciklus planiranja nadzora koji nije duži od 24 mjeseca. Ciklus planiranja nadzora može se skratiti ukoliko postoji dokaz da je smanjen dostignuti nivo bezbjednosti organizacije. Ciklus planiranja nadzora može se produžiti na najviše 36 mjeseci ukoliko BHDCA u toku prethodna 24 mjeseca utvrdi da:

(1) je organizacija dokazala efektivno identifikovanje opasnosti vezanih za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i upravljanje povezanim rizicima; i

(2) je organizacija dokazala da shodno ATCO.OR.B.015 sprovodi kontinuiranu potpunu kontrolu nad svim promjenama; i

(3) nisu bili podizani nalazi kategorije 1; i

(4) su sve korektivne mjere bile sprovedene u roku koji je prihvaćen ili produžen od strane BHDCA, kao što je definisano u ATCO.AR.E.015.

Ciklus planiranja nadzora može se dodatno produžiti na najviše 48 mjeseci ukoliko je, uz navedeno, organizacija uspostavila, a BHDCA odobrila, efektivan sistem stalnog izvještavanja nadležnog organa o dostignutom nivou bezbjednosti i usklađenosti organizacije sa zahtjevima sadržanim u zakonu i propisima donesenim na osnovu njega.

(d) Program nadzora za organizacije za obuku obuhvata praćenje standarda obuke, uključujući uzorkovanje sprovođenja obuke ako je potrebno.

(e) Za lica koja imaju dozvole, ovlaštenja ili dodatna i posebna ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja koja je izdala BHDCA, program nadzora obuhvati stručne i inspekcijske nadzore, uključujući nenajavljene nadzore ako je potrebno.

ATCO.AR.C.010 Nalazi i mjere za obezbjeđivanje primjene propisa za osoblje

(a) Ukoliko u toku nadzora ili na bilo koji drugi način BHDCA, koja je odgovorna za nadzor u skladu sa ATCO.AR.C.001, nađe dokaz koji pokazuje neusklađenost sa važećim zahtjevima kod lica koje ima dozvolu koja je izdata u skladu sa ovim pravilnikom, BHDCA podiže nalaz, evidentira ga i dostavlja u pisanoj formi imaocu dozvole i, ako je primjenljivo, organizaciji u kojoj je imalac dozvole zaposlen.

(b) Ako je BHDCA podigla nalaz, a istovremeno je odgovorna za izdavanje dozvole, ona:

(1) može da suspenduje ili oduzme dozvolu, ovlaštenje ili dodatno i posebno ovlaštenje i odobrenje uz ovlaštenje, ukoliko je primjenljivo, ako se utvrdi bezbjednosni problem; i

(2) preduzima svaku dodatnu mjeru za obezbjeđivanje primjene propisa koja je neophodna, kako bi se spriječio nastavak utvrđene neusklađenosti.

(c) Ako je BHDCA podigla nalaz, a drugi nadležni organ je odgovoran za izdavanje dozvole, ona obavještava nadležni organ koji je izdao tu dozvolu. U ovom slučaju, nadležni organ koji je izdao dozvolu preduzima mjere u skladu sa tačkom (b) i obavještava BHDCA koja je podigla nalaz.

Poddio D

IZDAVANjE, PRODUŽENjE, OBNOVA, SUSPENZIJA I ODUZIMANjE DOZVOLA, OVLAŠTENjA I DODATNIH I POSEBNIH OVLAŠTENjA I ODOBRENjA UZ OVLAŠTENjE

ATCO.AR.D.001 Procedura za izdavanje, produženje i obnovu dozvola, ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje

(a) BHDCA uspostavlja procedure za podnošenje zahtjeva, izdavanje i zamjenu dozvola, izdavanje ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja, kao i produženje i obnovu dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja. Ove procedure mogu da obuhvate:

(1) izdavanje privremenog OJTI ovlaštenja i privremenog ovlaštenja procjenjivača; i

(2) ukoliko je primjenljivo, odobrenje za procjenjivače za produženje i obnovu dodatnog odobrenja za jedinicu (Unit Endorsement), pri čemu procjenjivači dostavljaju sve evidencije, izvještaje i svaku drugu informaciju u BHDCA, kako

je definisano u procedurama.

(b) Nakon prijema zahtjeva i, ukoliko je relevantno, ostale prateće dokumentacije, BHDCA utvrđuje da li je zahtjev potpun i da li podnosilac zahtjeva ispunjava važeće zahtjeve koji su propisani u Dodatku I.

(c) Ako podnosilac zahtjeva ispunjava važeće zahtjeve, BHDCA izdaje, produžava ili obnavlja, kada je to potrebno, relevantnu dozvolu, ovlaštenje i dodatno i posebno ovlaštenje i odobrenje uz ovlaštenje, koristeći obrazac dozvola iz Priloga 1 Dodatka II. Privremeno OJTI ovlaštenje, koje je navedeno u ATCO.C.025, i privremeno ovlaštenje procjenjivača, koje je navedeno u ATCO.C.065, se izdaju kao poseban dokument, pri čemu se navode privilegije imaoca, kao i rok važenja ovlaštenja.

(d) Za potrebe smanjenja nepotrebnog administrativnog opterećenja, BHDCA može da uspostavi procedure koje daju mogućnost uspostavljanja jedinstvenog datuma važenja za nekoliko dodatnih i posebnih ovlaštenja. U svakom slučaju, ne smiju da se prekorače periodi važenja dodatnih i posebnih ovlaštenja koja su u pitanju.

(e) BHDCA mijenja dozvolu kontrolora vazdušnog saobraćaja ukoliko je potrebno iz administrativnih razloga i kada je tačka (XIIa) u dozvoli popunjena i nema više prostora. Datum prvog izdavanja ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje se prenosi u novu dozvolu.

ATCO.AR.D.005 Oduzimanje i suspenzija dozvola, ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje

(a) Za potrebe ATCO.A.020 BHDCA uspostavlja postupak za suspenziju i oduzimanje dozvola, ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje.

(b) BHDCA može da suspenduje dozvolu u slučaju privremene nesposobnosti koja nije prestala u skladu sa procedurama koje su navedene u ATCO.A.015(e).

(c) BHDCA suspenduje ili oduzima dozvolu, ovlaštenje ili dodatno i posebno ovlaštenje ili odobrenje uz ovlaštenje u skladu sa ATCO.AR.C.010 u sljedećim okolnostima:

(1) korištenje privilegija iz dozvole kada imalac dozvole više ne ispunjava važeće zahtjeve ovog pravilnika;

(2) dobijanje dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja ili kontrolora vazdušnog saobraćaja, ovlaštenja, dodatnog i posebnog ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje ili sertifikata na osnovu dostavljene falsifikovane dokumentacije;

(3) falsifikovanje evidencija o dozvoli ili sertifikatu;

(4) korištenje privilegija iz dozvole, privilegija datih ovlaštenjem ili dodatnim i posebnim ovlaštenjem i odobrenjem uz ovlaštenje pod uticajem psihoaktivnih supstanci.

(d) U slučaju suspenzije ili oduzimanja dozvola, ovlaštenja i dodatnih i posebnih ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenje, BHDCA obavještava imaoca dozvole pismenim putem o ovoj odluci i njegovim pravima podnošenja žalbe, u skladu sa postupcima koji su uspostavljeni u ATCO.AR.A.010(a)(14). Takođe bi trebalo da o suspenziji ili oduzimanju posebnog ovlaštenja procjenjivača bude obaviješten i relevantan pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi.

(e) BHDCA takođe suspenduje ili oduzima dozvolu, ovlaštenje ili dodatno i posebno ovlaštenje i odobrenje uz ovlaštenje na osnovu pismenog zahtjeva imaoca dozvole.

Poddio E

POSTUPAK SERTIFIKACIJE ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA I ODOBRAVANjE PROGRAMA OBUKE

ATCO.AR.E.001 Podnošenje zahtjeva i postupak sertifikacije organizacija za obuku

(a) Nakon prijema zahtjeva za izdavanje sertifikata organizaciji za obuku, BHDCA provjerava usklađenost organizacije za obuku sa važećim zahtjevima koji su propisani u Dodatku III.

(b) BHDCA izdaje sertifikat koristeći obrazac koji je propisan u Prilogu 2 Dodatka II, kada organizacija za obuku, koja je podnijela zahtjev, ispunjava važeće zahtjeve.

(c) Da bi omogućila organizaciji da sprovede promjene bez prethodnog odobrenja od strane nadležnog organa u skladu sa ATCO.OR.B.015 i ATCO.AR.E.010(c), BHDCA odobrava proceduru koju je dostavila organizacija za obuku koja definiše predmet i obim ovakvih promjena i opisuje kako će se postupati u slučaju ovakvih promjena i način obavještavanja.

ATCO.AR.E.005 Odobravanje kurseva obuke i planova obuke

(a) BHDCA odobrava kurseve obuke i planove obuke koji su izrađeni u skladu sa zahtjevima koji su propisani u ATCO.OR.D.001.

(b) Nakon zamjene dozvole u skladu sa ATCO.A.010, BHDCA odobrava ili odbija kurs osposobljavanja za dodatno odobrenje za jedinicu koji je uspostavljen u skladu sa ATCO.B.020(b) i (c), najkasnije šest nedelja nakon dostavljanja zahtjeva za odobrenje kursa osposobljavanja, i obezbjeđuje da se poštuju principi nediskriminacije i srazmjernosti.

ATCO.AR.E.010 Promjene u organizacijama za obuku

(a) Nakon prijema zahtjeva za promjenu koja zahtijeva prethodno odobrenje u skladu sa ATCO.OR.B.015, BHDCA provjerava usklađenost organizacije za obuku sa važećim zahtjevima koji su propisani u Dodatku III, prije izdavanja odobrenja. BHDCA odobrava uslove pod kojima organizacija može da radi u toku promjene, osim ako BHDCA ne utvrdi da promjena ne može da se sprovede. Nakon što provjeri da je organizacija za obuku usklađena sa važećim zahtjevima, BHDCA odobrava promjenu.

(b) Ne dovodeći u pitanje dodatne mjere za obezbjeđivanje primjene propisa u skladu sa ATCO.AR.E.015, kada organizacija sprovede promjene koje zahtijevaju prethodno odobrenje bez dobijanja odobrenja od strane nadležnog organa kako je definisano u tački (a), BHDCA odmah preduzima odgovarajuće mjere.

(c) Za promjene koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje, BHDCA odobrava proceduru koju je izradila organizacija za obuku u skladu sa ATCO.OR.B.015, koja definiše predmet i obim ovakvih promjena i njihovo sprovođenje i mehanizam obavještavanja. U procesu stalnog nadzora, BHDCA vrši procjenu informacija koje su dostavljene u obavještenju, kako bi provjerila da li su preduzete mjere usklađene sa odobrenim procedurama i važećim zahtjevima.

ATCO.AR.E.015 Nalazi i korektivne mjere

(a) BHDCA ima sistem za analizu nalaza u odnosu na njihov značaj za bezbjednost.

(b) BHDCA podiže nalaz kategorije 1 kada se otkrije svaka značajna neusklađenost sa važećim zahtjevima Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovim pravilnikom, u procedurama i priručnicima organizacija za obuku, u vrsti obuke i/ili uslugama koje se pružaju ili sertifikatima, koja umanjuje ili ozbiljno ugrožava bezbjednost i/ili dovodi do značajnog pogoršanja osposobljavanja koje se sprovodi. Nalaz kategorije 1 obuhvata, ali ne smije da bude ograničen, na:

(1) zabranu pristupa BHDCA prostorijama organizacije za obuku, kako je definisano u ATCO.OR.B.025, u toku normalnog radnog vremena i nakon dva pisana zahtjeva;

(2) dobijanje ili održavanje važenja sertifikata organizacije za obuku na osnovu dostavljene falsifikovane dokumentacije;

(3) dokaz zloupotrebe ili lažnog korištenja sertifikata organizacije za obuku; i

(4) nepostojanje odgovornog rukovodioca.

(c) BHDCA podiže nalaz kategorije 2 kada se otkrije neusklađenost sa važećim zahtjevima Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovog pravilnika, u procedurama i priručnicima organizacije za obuku, u vrsti obuke i/ili uslugama koje se pružaju ili sertifikatima, koja bi mogla da umanji ili ugrozi bezbjednost i/ili koja bi mogla da dovede do pogoršanja osposobljavanja koje se sprovodi.

(d) Kada se otkrije nalaz u toku nadzora ili na bilo koji drugi način, BHDCA, ne dovodeći u pitanje nijednu dodatnu mjeru koja se zahtijeva Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovim pravilnikom, pismenim putem obavještava o nalazu organizaciju za obuku i zahtjeva korektivnu mjeru za utvrđenu neusklađenost.

(1) U slučaju nalaza kategorije 1, BHDCA odmah preduzima odgovarajuće mjere kako bi zabranila ili ograničila aktivnosti, i prema potrebi, preduzima mjere da oduzme sertifikat ili da ograniči ili suspenduje sertifikat u cjelosti ili djelimično, u zavisnosti od obima nalaza, dok organizacija za obuku ne sprovede uspješne korektivne mjere.

(2) U slučaju nalaza kategorije 2, BHDCA:

(i) odobrava organizaciji za obuku period za sprovođenje korektivne mjere koji je obuhvaćen planom korektivnih mjera koji odgovara prirodi nalaza; i

(ii) procjenjuje plan korektivnih mjera i plan sprovođenja koji je predložila organizacija za obuku i da ih, ukoliko se na osnovu procjene zaključi da su dovoljni da otklone neusklađenost, prihvati.

(3) Kada organizacija za obuku, u slučaju nalaza kategorije 2, ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera, ili ne sprovede korektivnu mjeru u prihvaćenom ili roku produženom od strane BHDCA, BHDCA će promijeniti kategoriju nalaza u nalaz kategorije 1, i preduzeti mjere koje su propisane u tački (d)(1).

(e) BHDCA vodi evidenciju svih nalaza koje je podigla i, gde je moguće, mjera za obezbjeđivanje primjene propisa koje je primjenila, kao i svih korektivnih mjera i datuma zatvaranja mjera.

Poddio F

POSEBNI ZAHTJEVI ZA VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKU SERTIFIKACIJU

ODJELjAK I

Opšti zahtjevi

ATCO.AR.F.001 Vazduhoplovno-medicinski centri i vazduhoplovno-medicinska sertifikacija

Ne dovodeći u pitanje poddijelove A, B i C, u pogledu vazduhoplovno-medicinskih centara (AeMC) i vazduhoplovno-medicinske sertifikacije, BHDCA primjenjuje sljedeće odredbe Priloga VI, Pravilnika o letačkom osoblju, bez pozivanja na reference koje se odnose na ljekare specijaliste opšte medicine (GMP):

1) Poddio ARA.GEN;

2) Poddio ARA.AeMC;

3) ARA.MED.120 Medicinski procjenjivači;

4) ARA.MED.125 Upućivanje nadležnom organu za izdavanje dozvola;

5) ARA.MED.150 Čuvanje evidencija;

6) ARA.MED.200 Postupak izdavanja, produžavanja, obnavljanja ili promjene AME sertifikata;

7) ARA.MED.245 Kontinuirani nadzor AME-ova i GMP-ova;

8) ARA.MED.250 Ograničenje, suspenzija ili oduzimanje AME sertifikata;

9) ARA.MED.255 Prisilne mjere za obezbjeđenje sprovođenja propisa;

10) ARA.MED.315 Provjera ljekarskih izvještaja; i

11) ARA.MED.325 Procedura drugostepene procjene.

ODJELjAK II

Dokumentacija

ATCO.AR.F.005 Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti

Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti odgovara sljedećim specifikacijama:

(a) Sadržaj

(1) Država u kojoj je dozvola izdata dozvola kontrolora vazdušnog saobraćaja ili u kojoj je podnecen zahtjev za izdavanje dozvole (I);

(2) Klasa uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti (II);

(3) Broj uvjerenja koje počinje UN oznakom države u kojoj je dozvola kontrolora vazdušnog saobraćaja izdata ili u kojoj je podnesen zahtjev za izdavanje, iza kog slijedi oznaka sastavljena od arapskih brojeva i/ili slova na latiničnom pismu (III);

(4) Ime imaoca (IV);

(5) Državljanstvo imaoca (VI);

(6) Datum rođenja imaoca (XIV);

(7) Potpis imaoca (VII);

(8) Ograničenje(a) (XIII);

(9) Datum isteka uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 (IX);

(10) Datum pregleda;

(11) Datum poslednjeg elektrokardiograma;

(12) Datum poslednjeg audiograma;

(13) Datum izdavanja i potpis AME ili medicinskog procjenjivača koji je izdao uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti (X);

(14) Pečat ili žig;

(b) Materijal: Papir ili drugi materijal koji se koristi mora da spriječi ili jasno prikaže svaku izmjenu ili brisanje. BHDCA odobrava svaki unos ili brisanje u obrascu.

(c) Jezik: Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti su napisana na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.

(d) Svi datumi u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti se upisuju u formatu dd/mm/gggg.

ATCO.AR.F.010 AME Sertifikat

Kada utvrdi da je AME usklađen sa važećim zahtjevima, BHDCA izdaje, produžava, obnavlja ili mijenja AME sertifikat koristeći obrazac koji je utvrđen u Prilogu 3 Dodatka II.

ATCO.AR.F.015 AeMC Sertifikat

Kada utvrdi da je je AeMC usklađen sa važećim zahtjevima, BHDCA izdaje, produžava, obnavlja ili mijenja AeMC sertifikat koristeći obrazac koji je utvrđen u Prilogu 4 Dodatka II.

ATCO.AR.F.020 Vazduhoplovno-medicinski obrasci

BHDCA obezbjeđuje obrasce za AME i AeMC koji se mogu koristiti za:

(a) podnošenje zahtjeva za uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti; i

(b) ljekarski izvještaj za podnosioce zahtjeva klase 3.

Prilog 1 Dodatku II

Obrazac dozvole

DOZVOLA KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Dozvola kontrolora vazdušnog saobraćaja, izdata u skladu sa ovim pravilnikom, usklađena je sa sljedećim specifikacijama:

(a) Sadržaj. Broj rubrike mora uvijek biti odštampan u skladu sa nazivom rubrike. Rubrike od I do XI su "stalne" rubrike, a rubrike od XII do XIV su "promjenljive" rubrike koje mogu da se pojave na posebnom ili odvojenom dijelu glavnog obrasca, kao što je propisano u tekstu koji slijedi. Svaki poseban ili odvojen dio mora da bude jasno prepoznatljiv kao dio dozvole.

(1) Stalne rubrike:

(I) država izdavanja dozvole;

(II) naziv dozvole;

(III) serijski broj dozvole sa UN oznakom države u kojoj je dozvola izdata iza kog slijedi "dozvola (učenika) kontrolora vazdušnog saobraćaja" i oznaka sastavljena od arapskih brojeva i/ili slova na latiničnom pismu;

(IV) puno ime imaoca (latiničnim pismom, čak i ako pismo koje je u službenoj upotrebi nije latinično);

(IVa) datum rođenja;

(V) adresa imaoca, ukoliko zahtijeva BHDCA;

(VI) državljanstvo imaoca;

(VII) potpis imaoca;

(VIII) nadležni vazduhoplovni organ;

(IX) potvrda roka važenja i odobrena privilegija iz dozvole, uključujući datume prvog izdavanja;

(X) potpis službenog lica koje izdaje dozvolu i datum izdavanja;

(XI) pečat ili žig nadležnog vazduhoplovnog organa.

(2) Promjenljive rubrike:

(XII) ovlaštenja, dodatna i posebna ovlaštenja i odobrenja uz ovlaštenja sa datumom isteka;

(XIII) primjedbe: posebna jezička ovlaštenja; i

(XIV) svaki drugi detalj koji zahtijeva nadležni vazduhoplovni organ.

(b) Uz dozvolu se koristi važeće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, osim u slučaju kada se koriste samo STDI privilegije.

(c) Materijal. Koristi se papir visokog kvaliteta i/ili drugi odgovarajući materijal, uključujući plastične kartice, kako bi se spriječila ili bila vidljiva svaka izmjena ili brisanje. BHDCA odobrava svaki upis ili brisanje u obrascu.

(d) Jezik. Dozvole su napisane na engleskom jeziku i jednim od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

Назив надлежног органа и лого *Competent authority's name and logo*	Захтјеви[1]
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ***Bosnia and Herzegovina***	
ДОЗВОЛА (УЧЕНИКА) КОНТРОЛОРА ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА ***(STUDENT) AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE***	Величина сваке странице је једна осмина А4.
Издата у складу са [навести назив референтног правилника] *Issued in accordance with Commission Regulation (EU) No 2015/340* Ова дозвола је у складу са ICAO стандардима *This licence complies with the ICAO Standards* EASA образац 152 — 1. издање *EASA Form 152 — Issue 1*	

[1] Захтјеви:

Стране које се односе на упутства о начину попуњавања дозволе (ученика) контролора ваздушног саобраћаја су намијењене за попуњавање надлежном органу или процјењивачу којима је изричито одобрено продужавање или обнављање додатног одобрења за јединицу. Почетна издавања овлаштења, посебних језичких овлаштења, посебног овлаштења инструктора и процјењивача увијек уноси надлежни орган. Продужење или обнову посебног овлаштења за локацију / додатног одобрења за јединицу уноси надлежни орган или овлаштени процјењивачи.

I	**Држава издавања дозволе:** ***State of issue:***	Захтјеви:
II	**Назив дозволе:** ***Title of licence:***	
III	**Серијски број дозволе:** ***Serial number of the licence:***	Серијски број дозволе са UN ознаком државе у којој је дозвола издата иза кога слиједи „дозвола (ученика) контролора ваздушног саобраћаја".
IV	**Пуно име и презиме имаоца дозволе:** ***Name of the holder in full:***	
IVa	**Датум рођења:** ***Date of birth:***	Користити стандардни формат датума, нпр. дан/мјесец/година (нпр. 31.01.2010)
XIV	**Мјесто рођења:** ***Place of birth:***	
V	**Адреса имаоца дозволе, уколико се захтијева:** Улица, град и поштански број ***Holder's address, if desired by the competent authority:*** *Street, town, area, postal code*	
VI	**Држављанство имаоца дозволе:** ***Nationality of holder:***	Назначено UN ознаком државе
VII	**Потпис имаоца:** ***Signature of holder:***	
VIII	**Надлежни орган:** ***Competent authority:***	
X	**Потпис службеног лица које издаје дозволу и датум издавања:** ***Signature of officer issuing the licence and date of issue:***	

XI	**Печат или жиг надлежног ваздухопловног органа:** ***Seal or stamp of issuing competent authority:***	

IX	**Важење привилегија из дозволе:** Ималац има привилегију да обавља послове на основу сљедећег(их) овлаштења и одобрења уз овлаштење(а): ***Validity of privileges:*** *The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsement(s), when validated:* Овлаштење(а) *Rating(s)* / Датум првог издавања *Date of first issue* Одобрење уз облаштење(а) *Rating endorsement(s)* / Датум првог издавања *Date of first issue*	Захтјеви: Енглески и један од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини. Датум првог издавања овлаштења и/или одобрења уз овлаштење је датум успјешног завршетка оспособљавања релевантног за дато овлаштење и/или одобрење уз овлаштење.

XIIa Овлаштење и одобрење уз овлаштење са датумом истека
Ималац има привилегију да обавља послове на основу сљедећег(их) овлаштења и одобрења уз овлаштење(а) у јединици(ама) контроле ваздушног саобраћаја за које посједује важеће додатно одобрење(а) за јединицу, као што је детаљно наведено у наставку, искључиво под условом да ималац посједује важеће увјерење о здравственој способности:

XIIa Ratings and endorsements with expiry dates
The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsement(s) at the air traffic service unit(s) for which current unit endorsement(s) is (are) held as detailed below, only if the holder has a valid medical certificate:

ICAO локацијски индикатор* ***Unit (ICAO indicator)****	**Сектор/Позиција*** ***Sector/ Position****	***Овлаштење/Одобрење уз овлаштење*** **Rating/ Endorsement**	**Датум истека*** ***Expiry date****	**Потпис/Печат надлежног органа или број дозволе и потпис процјењивача** ***Signature/stamp of the authority or licence number and signature of the assessor***

* Није примјенљиво на дозволу ученика контролора ваздушног саобраћаја.

* *Not applicable for Student ATCO Licence.*

XIIb	**Остала посебна овлаштења:** Ималац има привилегију да обавља послове на основу сљедећег(их) посебног(их) овлаштења ***Other endorsements:*** *The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsement(s)* Посебно овлаштење OJTI/STDI/процјењивача *OJTI /STDI /Assessor endorsement* / Датум истека *Expiry date* (,)	Захтјеви: није примјенљиво

XIII	**Напомене:** **Посебна језичка овлаштења:** [језик(ци)/ниво/датум истека] ***Remarks:*** *Language proficiency endorsement(s):* *[language(s)/level/expiry date]*	Уносе се посебна језичка овлаштења, ниво и датум истека. Све додатне информације везане за лиценцирање се уносе овдје.

Скраћенице

Abbreviations

Овлаштење контролора ваздушног саобраћаја Air traffic controller ratings		Захтјеви: није примјенљиво
ADV	Аеродромска визуелна контрола *Aerodrome Control Visual*	
ADI	Аеродромска инструментална контрола *Aerodrome Control Instrument*	
APP	Прилазна процедурална контрола *Approach Control Procedural*	
APS	Прилазна надзорна контрола *Approach Control Surveillance*	
ACP	Обласна процедурална контрола *Area Control Procedural*	
ACS	Обласна надзорна контрола *Area Control надзорна*	
Одобрења уз овлаштења Rating endorsements		
AIR	Контрола у ваздуху *Air Control*	
GMC	Контрола кретања по маневарским површинама *Ground Movement Control*	
TWR	Торањска контрола *Tower Control*	
GMS	Надзорна контрола кретања по маневарским површинама *Ground Movement Surveillance*	
RAD	Аеродромска радарска контрола *Aerodrome Radar Control*	
PAR	Прецизни прилазни радар *Precision Approach Radar*	
SRA	Надзорни прилазни радар *Surveillance Radar Approach*	
TCL	Терминална контрола *Terminal Control*	
OCN	Океанска контрола *Oceanic Control*	
Посебна овлаштења придодата дозволи *Licence endorsements*		
OJTI	Инструктор за стручно оспособљавање на радном мјесту *On-the-job training instructor*	
STDI	Инструктор за спровођење оспособљавања на уређају за обуку *Synthetic training device instructor*	
Assessor	Процјењивач *Assessor*	

Прилог 2 Додатку II

СЕРТИФИКАТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА

Надлежни орган
Competent authority

СЕРТИФИКАТ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА
[БРОЈ СЕРТИФИКАТА/РЕФЕРЕНЦА]
AIR TRAFFIC CONTROLLERS TRAINING ORGANISATION CERTIFICATE
[CERTIFICATE NUMBER/REFERENCE]

У складу са [навести назив референтног правилника] и сходно условима наведеним у наставку [надлежни орган] овим сертификује
Pursuant to Commission Regulation (EU) No 2015/340 and subject to the conditions specified below, the [competent authority] hereby certifies

[НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ]

[АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ]

као организацију за оспособљавање у складу са Дијелом ATCO.OR са привилегијама пружања услуге обуке у складу са Дијелом ATCO, као што је наведено у приложеном одобрењу за обуку.
as a Part ATCO.OR certified training organisation with the privilege to provide Part ATCO training, as listed in the attached training approval.

Услови одобрења и привилегија:
Terms of approval and privileges:

Овај сертификат је ограничен на привилегије и обим спровођења обуке као што је наведено у одобрењу за обуку.
This certificate is limited to the privileges and the scope of providing training as listed in the attached training approval.

Овај сертификат важи док је сертификована организација усклађена са Дијелом ATCO.OR, Дијелом ATCO и осталим важећим прописима.
This certificate is valid whilst the certified organisation remains in compliance with Part ATCO.OR, Part ATCO and other applicable regulations.

Овај сертификат важи сходно усклађености са претходно наведеним условима одобрења и привилегијама, осим у случају кад је враћен, замијењен, ограничен, суспендован или одузет.
Subject to compliance with the foregoing terms of approval and privileges, this certificate shall remain valid unless the certificate has been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked.

Датум издавања:
Date of issue:

Потписао: [надлежни орган]
Signed: [Competent authority]

СЕРТИФИКАТ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА
ОДОБРЕЊЕ ЗА ОБУКУ
AIR TRAFFIC CONTROLLERS TRAINING ORGANISATION CERTIFICATE
TRAINING APPROVAL

Прилог уз број ATCO TO сертификата
Attachment to ATCO TO certificate number:

[БРОЈ СЕРТИФИКАТА/РЕФЕРЕНЦА]

[НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ]

је добила привилегије да спроводи сљедећу обуку у складу са Дијелом ATCO:
has obtained the privileges to provide and conduct the following training in accordance with Part ATCO:

ВРСТА(Е) ОБУКЕ ***TYPE(S) OF TRAINING***			
Type of training	**Course**	**Rating endorsements**[1]	**Remarks**[2]
☐ Основно оспособљавање *ATCO Initial training*	☐ Основна обука *Basic training*	није примјенљиво *n/a*	
	☐ Обука за овлаштење[3] *Rating training*		
☐ Обука у јединици *ATCO Unit training*	……[4]		
☐ ATCO Continuation training	☐ Обука освјежавања знања *ATCO Refresher training*	није примјенљиво *n/a*	
	☐ Конверзијска обука[5] *ATCO Conversion training*	није примјенљиво *n/a*	
☐ Обука инструктора за практичну обуку *Practical instructor training*	није примјенљиво *n/a*	није примјенљиво *n/a*	
		није примјенљиво *n/a*	
☐ Обука процјењивача *Assessor training*	није примјенљиво *n/a*	није примјенљиво *n/a*	
		није примјенљиво *n/a*	

Ово одобрење за курсеве обуке важи све док:

(a) ATCO TO није враћен, замијењен, ограничен, суспендован или одузет; и
(b) се све активности спроводе у складу са Дијелом ATCO.OR, Дијелом ATCO, другим важећим прописима и, када је релевантно, са поступцима у документацији организације као што се захтијева Дијелом ATCO.OR.

This training course approval is valid as long as:
(a) the ATCO TO certificate has not been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked; and
(b) all operations are conducted in compliance with Part ATCO.OR, Part ATCO, other applicable regulations, and, when relevant, with the procedures in the organisation's documentation as required by Part ATCO.OR.

---

[1] Надлежни орган наводи одобрења уз овлаштења у складу са ATCO.B.015 за која се спроводи оспособљавање, према потреби.

[2] Кад год је потребно.

[3] Надлежни орган наводи овлаштења у складу са ATCO.B.010 за која се спроводи оспособљавање.

[4] Надлежни орган наводи додатна одобрења за јединицу за која се оспособљавање спроводи.

[5] Није опште оспособљавање; спроводи се по потреби након посебног одобрења од надлежног органа.

Прилог 3 Додатку II

СЕРТИФИКАТ ЗА ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКЕ ИСПИТИВАЧЕ (AME)

Надлежни орган
Competent authority

СЕРТИФИКАТ ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКОГ ИСПИТИВАЧА
СЕРТИФИКАТ [БРОЈ СЕРТИФИКАТА/РЕФЕРЕНЦА]:

AERO-MEDICAL EXAMINER CERTIFICATE
CERTIFICATE [NUMBER/REFERENCE]:

У складу са [навести назив референтног правилника] и сходно условима наведеним у наставку [надлежни орган] овим сертификује
Pursuant to Commission Regulation (EU) No 2015/340 and subject to the conditions specified below, the [competent authority] hereby certifies

[ИМЕ И ПРЕЗИМЕ]

[АДРЕСА]

као ваздухопловно-медицински испитивач
as aero-medical examiner

УСЛОВИ:
1. Овај сертификат је ограничен на привилегије које су наведене у прилогу уз овај AME сертификат.
2. Овај сертификат захтијева усклађеност са правилима и поступцима наведеним у Дијелу MED и/или ATCO.MED, према потреби.
3. Овај сертификат важи три године до [дд/мм/гггг] сходно усклађености са захтјевима наведеним у Дијелу MED и/или Дијелу ATCO.MED, према потреби, осим у случају када је враћен, замијењен, суспендован или одузет.

CONDITIONS:
1. *This certificate is limited to the privileges specified in the attachment to this AME certificate.*
2. *This certificate requires compliance with the implementing rules and procedures specified in Part MED and/or ATCO.MED as appropriate.*
3. *This certificate shall remain valid for a period of three years until [dd/mm/yyyy] subject to compliance with the requirements of Part MED and/or Part ATCO.MED as appropriate unless it has been surrendered, superseded, suspended or revoked.*

…… ……

Датум издавања: Потпис: [Надлежни орган]
Date of issue: *Signature: [Competent authority]*

EASA образац 148 — 1. издање
EASA Form 148 — Issue 1

СЕРТИФИКАТ ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКОГ ИСПИТИВАЧА
CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL EXAMINERS (AME)

Прилог уз AME сертификат број:
Attachment to AME certificate number:

ПРИВИЛЕГИЈЕ И ОБИМ
PRIVILEGES AND SCOPE

[Име и презиме и академска титула овлаштеног љекара] је стекао(ла) привилегију(е) да обавља ваздухопловно-медицинске прегледе и процјене за издавање увјерења о здравственој способности, као што је наведено у табели, и да издаје ова увјерења о здравственој способности за:
[Name and academic title of the aero-medical examiner] has obtained the privilege(s) to undertake aero-medical examinations and assessments for the issuance of medical certificates as stated in the table below and to issue these medical certificates for:

LAPL *LAPL*	[да/датум] *[yes/date]*
Класа 2 *Class 2*	[да/датум] *[yes/date]*
Продужење/обнова класе 1 *Class 1 revalidation/renewal*	[да/датум] *[yes/date]*
Продужење/обнова класе 3 *Class 3 revalidation/renewal*	[да/датум] *[yes/date]*

…… ……

Датум издавања:
Date of issue:

Потпис: [Надлежни орган]
Signature: [Competent authority]

DODATAK III

Dio ATCO.OR

ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA I VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKE CENTRE

Poddio A

OPŠTI ZAHTJEVI

ATCO.OR.A.001 Predmet i obim

Ovaj dio utvrđuje zahtjeve koji se primjenjuju na organizacije za obuku kontrolora vazdušnog saobraćaja i vazduhoplovno-medicinske centre radi dobijanja i održavanja sertifikata u skladu sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovim pravilnikom.

Poddio B

ZAHTJEVI ZA ORGANIZACIJE ZA OBUKU KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

ATCO.OR.B.001 Zahtjev za izdavanje sertifikata organizacije za obuku

(a) Zahtjevi za izdavanje sertifikata organizacije za obuku dostavljaju se blagovremeno BHDCA kako bi se omogućilo vršenje procjene zahtjeva. Zahtjev se dostavlja u skladu sa procedurom koju uspostavlja BHDCA.

(b) Podnosioci zahtjeva za inicijalnu sertifikaciju dokazuju BHDCA kako će ispuniti zahtjeve koji su utvrđeni u Pravilniku o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za

bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovom pravilniku.

(c) Zahtjev za izdavanje sertifikata organizacije za obuku sadrži sljedeće informacije:

(1) naziv i adresu podnosioca zahtjeva;

(2) adresu poslovnog sjedišta (uključujući, gdje je relevantno, spisak ATC jedinica) ukoliko se adresa razlikuje od adrese podnosioca zahtjeva koja je navedena u tački (1);

(3) imena i prezimena i kontakt detalje:

(i) odgovornog rukovodioca;

(ii) rukovodioca organizacije za obuku, ukoliko se ne radi o istom licu kao pod (i);

(iii) lice, odnosno lica koje je imenovala organizacija za obuku kao koordinatora, odnosno, koordinatore za komunikaciju sa BHDCA;

(4) datum predviđenog početka aktivnosti ili promjene;

(5) spisak vrsta obuke koje će se sprovoditi i najmanje po jedan kurs obuke za svaku vrstu osposobljavanja koje namjerava da se sprovodi;

(6) izjavu o kontinuiranoj usklađenosti sa važećim zahtjevima, potpisanu od strane odgovornog rukovodioca organizacije za obuku;

(7) procese sistema upravljanja; i

(8) datum podnošenja zahtjeva.

ATCO.OR.B.005 Načini usklađivanja

(a) Organizacija može da koristi alternativne načine usaglašavanja u odnosu na AMC koje je usvojila EASA, kako bi uspostavila usklađenost sa Pravilnikom o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovim pravilnikom.

(b) Kada organizacija želi da koristi alternativne načine usklađivanja, prije njihove primjene dostavlja BHDCA kompletan opis alternativnih načina usklađivanja. Opis obuhvata revizije priručnika ili procedura koje mogu biti relevantne, kao i procjenu koja dokazuje da su ispunjeni zahtjevi iz Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i drugih propisa proizašlih iz njega.

(c) Organizacija može primjeniti ove alternativne načine usklađivanja uz prethodno odobrenje BHDCA i nakon prijema obavještenja, kao što je propisano u ATCO.AR.A.015(d).

ATCO.OR.B.010 Uslovi odobrenja i privilegije iz sertifikata organizacije za obuku

(a) Organizacije za obuku moraju da budu usklađene sa predmetom i obimom i privilegijama koje su definisane u uslovima odobrenja koje je priloženo uz sertifikat organizacije.

(b) Da bi se obezbijedilo da se ispunjeni važeći zahtjevi iz Poddijela D Dodatka I (Dio ATCO), privilegija na sprovođenje obuke u jedinicama kontrole vazdušnog saobraćaja i kontinuirane obuke se daje samo organizacijama koje:

(1) imaju sertifikat za pružanje usluga kontrole vazdušnog saobraćaja; ili

(2) su zaključile poseban sporazum sa ATC pružaocem usluga.

ATCO.OR.B.015 Promjene u organizaciji za obuku

(a) Promjene u organizaciji koje utiču na sertifikat ili uslove odobrenja organizacije za obuku ili neki relevantan element sistema upravljanja organizacijom za obuku zahtijevaju prethodno odobrenje od BHDCA.

(b) Organizacije za obuku usaglašavaju sa BHDCA o promjenama koje zahtijevaju prethodno odobrenje uz one koje su navedene u tački (a).

(c) Za svaku promjenu koja zahtijeva prethodno odobrenje u skladu sa tač. (a) i (b), organizacija za obuku podnosi zahtjev za dobijanje odobrenja koje izdaje BHDCA. Zahtjev se dostavlja prije sprovođenja svake ovakve promjene, kako bi se omogućilo da BHDCA utvrdi stalnu usklađenost sa ovim pravilnikom i da, prema potrebi, izmjeni sertifikat organizacije za obuku i odgovarajuće uslove odobrenja koje se prilaže uz njega.

Organizacije za obuku u toku ovakvih promjena rade u uslovima koje je, po potrebi, propisala BHDCA.

(d) Organizacija za obuku odmah obavještava BHDCA o promjenama u elementima koji su navedeni u tački (a) usljed nepredviđenih okolnosti, kako bi dobila potrebno odobrenje.

(e) Organizacija za obuku upravlja svim promjenama koje ne zahtjevaju prethodno odobrenje i o njima obavještava BHDCA, kako je definisano u proceduri koju je odobrila BHDCA, u skladu sa ATCO.AR.E.010.

(f) Organizacije za obuku obavještavaju BHDCA u slučaju prestanka obavljanja svoje djelatnosti.

ATCO.OR.B.020 Neograničeno važenje

(a) Sertifikacija organizacije za obuku se smatra važećom sve dok sertifikat nije vraćen ili oduzet i sve dok organizacija za obuku ostaje usklađena sa zahtjevima Pravilnika o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja i ovog pravilnika, uzimajući u obzir odredbe koje se odnose na postupanje sa nalazima u skladu sa ATCO.OR.B.030.

(b) Sertifikat se vraća BHDCA odmah nakon njegovog oduzimanja ili prestanka obavljanja djelatnosti.

ATCO.OR.B.025 Pristup prostorijama i podacima organizacija za obuku

Organizacije za obuku i podnosioci zahtjeva za izdavanje sertifikata organizacija za obuku omogućuju svakom licu, koje je ovlašteno ili koje djeluje u ime BHDCA, slobodan pristup u odgovarajuće prostorije, kako bi ono pregledalo potrebnu evidenciju, podatke, procedure i drugi materijal primjereno izvršavanju zadataka BHDCA.

ATCO.OR.B.030 Nalazi

Nakon prijema obavještenja o nalazima koje je izdala BHDCA u skladu sa ATCO.AR.E.015, organizacija za obuku:

(a) utvrđuje korijenski uzrok nalaza;

(b) definiše plan korektivnih mjera; i

(c) dokazuje BHDCA da su korektivne mjere sprovedene na odgovarajući način u rokovima koji su dogovoreni sa BHDCA, kao što je definisano u ATCO.AR.E.015.

ATCO.OR.B.035 Trenutna reakcija na bezbjednosni problem

Organizacija za obuku sprovodi svaku bezbjednosnu mjeru koju je naložila BHDCA u skladu sa ATCO.AR.C.001 (a) (3) za aktivnosti organizacija za obuku.

ATCO.OR.B.040 Izvještavanje o događajima

(a) Organizacije za obuku, koje sprovode osposobljavanje na radnom mjestu (OJT), prijavljuju BHDCA i svakoj drugoj organizaciji, za koju država pružaoca usluga kontrole vazdušnog saobraćaja zahtijeva da bude obaviještena, svaku nesreću, ozbiljnu nezgodu i događaj, kao što je definisano u Pravilniku o istraživanju nesreća i ozbiljnih incidenata i Pravilniku o izvještavanju o događajima, a koji proizađu iz njihovih aktivnosti obuke.

(b) Prijave se dostavljaju što je prije moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od kada je organizacija za obuku utvrdila stanje na koje se prijava odnosi, osim u slučaju kada izuzetne okolnosti ovo sprečavaju.

(c) Ako je to relevantno, organizacije za obuku izrađuju dodatni izvještaj u kom navode detalje o mjerama koje namjeravaju da preduzmu kako bi se spriječili slični događaji u budućnosti, čim se utvrde ove mjere.

(d) Ne dovodeći u pitanje Pravilnik o istraživanju nesreća i ozbiljnih incidenata i Pravilnik o izvještavanju o događajima, prijave navedene u tač. (a), (b) i (c) izrađuju se u obliku i na način koji je uspostavila BHDCA i moraju da sadrže sve važne informacije o stanju o kom organizacija za obuku ima saznanje.

Poddio C

UPRAVLjANjE U ORGANIZACIJAMA ZA OBUKU KONTROLORA VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

ATCO.OR.C.001 Sistem upravljanja organizacija za obuku

Organizacije za obuku uspostavljaju, sprovode i održavaju sistem upravljanja, koji obuhvata:

(a) jasno definisane linije dužnosti i odgovornosti u cijeloj organizaciji, uključujući neposrednu odgovornost odgovornog rukovodioca za bezbjednost;

(b) opis cjelokupnih principa organizacije u pogledu bezbjednosti, kroz politiku bezbjednosti;

(c) utvrđivanje opasnosti po vazduhoplovnu bezbjednost, koje su posljedica aktivnosti organizacije za obuku, njihovu ocjenu i upravljanje pratećim rizicima, uključujući aktivnosti za umanjenje rizika i provjeru njihove efektivnosti;

(d) održavanje obučenosti i stručnosti osoblja za izvršavanje njihovih zadataka;

(e) dokumentaciju o svim ključnim procesima sistema upravljanja, uključujući proces upoznavanja osoblja sa njihovim odgovornostima i procedurom za izmjenu i dopunu ove dokumentacije;

(f) funkciju praćenja usklađenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima. Praćenje usklađenosti obuhvata sistem povratnih informacija o nalazima, koje se dostavljaju odgovornom rukovodiocu, kako bi se, prema potrebi, obezbijedilo efektivno sprovođenje korektivnih mjera;

(g) sistem upravljanja je srazmjeran veličini organizacije i njenih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i prateće rizike koji su svojstveni za ove aktivnosti.

ATCO.OR.C.005 Ugovorne aktivnosti

(a) Kada ugovaraju ili kupuju neki dio svojih aktivnosti, organizacije za obuku obezbjeđuju da ugovorena ili kupljena aktivnost ili dio aktivnosti bude usklađen sa važećim zahtjevima.

(b) Kada organizacija za obuku ugovara neki dio svojih aktivnosti sa organizacijom koja nije sertifikovana u skladu sa ovim pravilnikom, za obavljanje takvih aktivnosti, ugovorna organizacija radi prema uslovima odobrenja koje je dio sertifikata koji je izdat ugovornoj organizaciji za obuku. Ugovorna organizacija za obuku obezbjeđuje da se BHDCA omogući pristup ugovornoj organizaciji, kako bi utvrdila stalnu usklađenost sa važećim zahtjevima.

ATCO.OR.C.010 Zahtjevi za osoblje

(a) Organizacija za obuku imenuje odgovornog rukovodioca.

(b) Organizacija imenuje lice ili lica koja su odgovorna za obuku. Ovakvo lice ili lica su krajnje odgovorna odgovornom rukovodiocu.

(c) Organizacije za obuku imaju dovoljno kvalifikovanog osoblja za planirane zadatke i aktivnosti koji treba da se obavljaju u skladu sa važećim zahtjevima.

(d) Organizacije za obuku vode evidenciju o instruktorima teorijske obuke, koja obuhvata njihove relevantne profesionalne kvalifikacije, odgovarajuće znanje i iskustvo, kao i dokaze o tome, procjenu njihovih tehnika obuke i predmete koje imaju pravo da predaju.

(e) Organizacije za obuku uspostavljaju proceduru za održavanje stručnosti instruktora teorijske obuke.

(f) Organizacije za obuku obezbjeđuju da instruktori praktične obuke i procjenjivači uspješno završe obuku osvježavanja znanja kako bi mogli da produže ta ovlaštenja.

(g) Organizacije za obuku vode evidenciju o licima koja su kvalifikovana za procjenu stručnosti instruktora praktične obuke i stručnosti procjenjivača, u skladu sa ATCO.C.045, sa njihovim odgovarajućim ovlaštenjima.

ATCO.OR.C.015 Prostorije i oprema

(a) Organizacije za obuku imaju prostorije koje im omogućavaju izvođenje i upravljanje planiranim zadacima i aktivnostima u skladu sa ovim pravilnikom.

(b) Organizacije za obuku obezbjeđuju da uređaji za obuku budu usklađeni sa važećim specifikacijama i zahtjevima koji su odgovarajući za zadatak.

(c) U toku osposobljavanja na radnom mjestu, organizacija za obuku obezbjeđuje da instruktor ima istu informaciju kao i lice koje je na OJT obuci i da instruktor raspolaže sredstvima da odmah interveniše.

ATCO.OR.C.020 Vođenje evidencije

(a) Organizacije za obuku čuvaju detaljnu evidenciju o licima koja se obučavaju ili koja su se obučavala, kako bi dokazale da su svi zahtjevi programa obuke ispunjeni.

(b) Organizacije za obuku uspostavljaju i održavaju sistem za vođenje evidencije o profesionalnim kvalifikacijama i procjenama instruktora i procjenjivača iz tehnika obuke, kao i o predmetima koje imaju pravo da predaju, ukoliko je primjenljivo.

(c) Evidencije koje se zahtijevaju u tač. (a) i (b) se čuvaju najmanje pet godina na način propisan važećim Zakonom o arhivskoj građi i arhivu Bosne i Hercegovine:

(1) nakon što lice koje se obučava završi program obuke; i

(2) nakon što instruktor ili procjenjivač prestane da obavlja posao za organizaciju za obuku, ukoliko je primjenljivo.

(d) Proces arhiviranja, uključujući format evidencija, precizno je naveden u sistemu upravljanja organizacije za obuku.

(e) Evidencija se čuva na način koji obezbjeđuje zaštitu od oštećenja, izmjene i krađe.

ATCO.OR.C.025 Finansiranje i osiguranje

Organizacije za obuku dokazuju da imaju dovoljno finansijskih sredstava na raspolaganju, kako bi mogle da sprovode obuku u skladu sa ovim pravilnikom i da aktivnosti imaju dovoljno pokrića osiguranjem od štete, u skladu sa prirodom obuke koju sprovode, i da se sve aktivnosti mogu sprovoditi u skladu sa ovim pravilnikom.

Poddio D

ZAHTJEVI ZA KURSEVE OBUKE I PLANOVE OBUKE

ATCO.OR.D.001 Zahtjevi za kurseve obuke i planove obuke

Organizacije za obuku izrađuju:

(a) planove obuke i kurseve obuke koji su povezani sa vrstom obuke koja se sprovodi u skladu sa zahtjevima, koji su propisani u Dodatku I (Dio ATCO), Poddio D;

(b) predmete, ciljeve predmeta, teme i podteme za odobrenja uz ovlaštenje u skladu sa zahtjevima koji su propisani u Dodatku I (Dio ATCO);

(c) metode procjenjivanja u skladu sa ATCO.D.090(a)(3) i ATCO.D.095(a)(3).

ATCO.OR.D.005 Rezultati ispita i procjenjivanja i sertifikati

(a) Organizacija za obuku omogućuje kandidatu uvid u njegove/njene rezultate ispita i procjenjivanja i na zahtjev kandidata, izdaje sertifikat sa njegovim/njenim rezultatima ispita i procjenjivanja.

(b) Po uspješnom završetku osnovnog osposobljavanja (initial training) ili obuke za ovlaštenje za izdavanje novog ovlaštenja, organizacija za obuku izdaje sertifikat.

(c) Sertifikat o završetku osnovne obuke (basic training) se izdaje samo na zahtjev kandidata ukoliko su svi predmeti, teme i podteme, sadržani u Prilogu 2 Dodatka I, završeni i ukoliko je kandidat uspješno položio prateće ispite i procjenjivanja.

Poddio E

ZAHTJEVI ZA VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKE CENTRE

ATCO.OR.E.001 Vazduhoplovno-medicinski centri

Vazduhoplovno-medicinski centri (AeMC) primjenjuju odredbe Poddijelova ORA.GEN i ORA.AeMC Priloga VII, Pravilnika o letačkom osoblju, s tim:

(a) što se sva referisanja na klasu 1 zamjenjuju klasom 3; i

(b) što se sva referisanja na dio MED zamjenjuju dijelom ATCO.MED.

DODATAK IV

Dio ATCO.MED

ZDRAVSTVENI ZAHTJEVI ZA KONTROLORE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

Poddio A

OPŠTI ZAHTJEVI

ODJELjAK 1

Opšte

ATCO.MED.A.001 Nadležni organ

Za potrebe ovog dijela nadležni organ je:

(a) za vazduhoplovno-medicinske centre (AeMC):

(1) organ koji je imenovala država potpisnica ECAA Sporazuma u kojoj AeMC ima svoje poslovno sjedište;

(2) EASA, kada se AeMC nalazi u trećoj zemlji;

(b) za vazduhoplovno-medicinske ispitivače (AME):

(1) organ koji je imenovala država potpisnica ECAA Sporazuma u kojoj AME obavljaju praksu;

(2) organ koji je imenovala država potpisnica ECAA Sporazuma u kojoj AME, koji obavlja praksu u trećoj zemlji, podnosi zahtjev za izdavanje sertifikata.

ATCO.MED.A.005 Područje primjene

Ovaj dio utvrđuje zahtjeve za:

(a) izdavanje, važenje, produženje i obnovu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti koje je potrebno za korištenje privilegija iz dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja ili dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja sa izuzetkom instruktora za obuku na uređaju za obuku; i

(b) sertifikaciju AME za izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3.

ATCO.MED.A.010 Definicije

Za potrebe ovog dijela primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) Akreditovan ljekarski zaključak: označava zaključak dobijen od jednog ili više medicinskih eksperata koji je prihvatljiv za organ za licenciranje, na osnovu objektivnih i nediskriminatornih kriterijuma, za potrebe slučaja koji je u pitanju, uz konsultaciju sa operativnim ekspertima ili drugim ekspertima, ukoliko je potrebno, uključujući procjenu operativnog rizika;

(b) Vazduhoplovno-medicinska ocjena: označava zaključak o zdravstvenoj sposobnosti kandidata na osnovu procjene medicinske anamneze kandidata i/ili vazduhoplovno-medicinskih pregleda koji se zahtjevaju u ovom dijelu i dalje preglede i medicinska ispitivanja, ukoliko je potrebno;

(c) Vazduhoplovno-medicinski pregled: označava inspekciju, palpaciju, perkusiju, auskultaciju ili drugi način ispitivanja posebno za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za korištenje privilegija iz dozvole;

(d) Očni specijalista označava oftalmologa ili kvalifikovanog optometristu koji je obučen da prepozna patološka stanja;

(e) Ispitivanje: označava ocjenu sumnjivih patoloških stanja kandidata na osnovu pregleda i ispitivanja u cilju verifikacije njihovog prisustva ili odsustva;

(f) Organ za licenciranje: označava nadležni organ države potpisnice ECAA Sporazuma koja je izdala dozvolu ili kojoj lice podnosi zahtjev za izdavanje dozvole, ili, kada lice još uvek nije podnijelo zahtjev za izdavanje dozvole, nadležni organ u skladu sa ovim dijelom. U slučaju Bosne i Hercegovine, organ za licenciranje je BHDCA;

(g) Ograničenje: označava stanje navedeno u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti u skladu s kojim mora da se postupa u toku korištenja privilegija iz dozvole;

(h) Greška refrakcije: označava odstupanje od emetropije koja se mjeri u dioptrijama većeg ametropnog meridijana, mjereno standardnim metodama.

(i) Značajno: označava stepen zdravstvenog stanja, čiji bi uticaj mogao da spriječi bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

ATCO.MED.A.015 Ljekarska tajna

Sva lica uključena u vazduhoplovno-medicinski pregled, vazduhoplovno-medicinsku procjenu i sertifikaciju obezbjeđuju da se ljekarska tajna poštuje u svakom trenutku.

ATCO.MED.A.020 Umanjenje zdravstvene sposobnosti

(a) Imaoci dozvole ne smiju nikad da koriste privilegije iz dozvole ako:

(1) su svjesni umanjenja svoje zdravstvene sposobnosti koje ih može onemogućiti da bezbjedno koriste ove privilegije;

(2) uzimaju ili koriste neki prepisan ili neprepisan lijek koji može da utiče na bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole;

(3) su podvrgnuti nekom medicinskom, hirurškom ili drugom tretmanu koji može da utiče na bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

(b) Uz to, imaoci uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 moraju, odmah i prije korištenja privilegija iz dozvole, da zatraže vazduhoplovno-medicinski savjet kada su:

(1) bili podvrgnuti hirurškoj operaciji ili invazivnoj proceduri;

(2) započeli redovno korištenje lijeka;

(3) imali neku značajnu ličnu povredu koja uključuje nesposobnost za korištenje privilegija iz dozvole;

(4) imali neku značajnu bolest koja uključuje nesposobnost za korištenje privilegija iz dozvole;

(5) u drugom stanju;

(6) primljeni u bolnicu ili na kliniku;

(7) im po prvi put potrebna korektivna sočiva.

U ovim slučajevima AeMC ili AME ocjenjuje zdravstvenu sposobnost imaoca dozvole ili učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja odlučuje da li su sposobni da nastave da obavljaju svoje poslove.

ATCO.MED.A.025 Obaveze AeMC i AME

(a) Prilikom obavljanja vazduhoplovno-medicinskih pregleda i/ili procjena, kako se zahtijeva u ovom dijelu, AeMC ili AME:

(1) obezbjeđuju uspostavljanje komunikacije sa kandidatom bez jezičkih prepreka;

(2) upoznaju kandidata sa posljedicama iznošenja nepotpune, netačne ili lažne izjave o svojoj medicinskoj anamnezi;

(3) obavještavaju BHDCA da li kandidat iznosi nepotpune, netačne ili lažne izjave o svojoj medicinskoj anamnezi;

(4) obavještavaju BHDCA da li je kandidat povukao zahtjev za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti u bilo kojoj fazi procesa.

(b) Nakon završetka vazduhoplovno-medicinskog pregleda i procjene, AeMC i AME:

(1) obavještavaju kandidata da li je sposoban, nesposoban ili se upućuje na BHDCA;

(2) obavještavaju kandidata o svim ograničenjima u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti;

(3) obavještavaju kandidata o njegovom pravu na preispitivanje odluke, ukoliko je ocijenjen kao nesposoban;

(4) odmah dostavljaju BHDCA potpisan ili elektronski ovjeren izvještaj, koji sadrži detaljne rezultate vazduhoplovno-medicinskog pregleda i ocjene za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i kopiju zahtjeva, ljekarskog izvještaja i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti; i

(5) obavještavaju kandidata o njegovoj odgovornosti u slučaju umanjenja zdravstvene sposobnosti, kao što je navedeno u ATCO.MED.A.020.

(c) AeMC i AME vode evidenciju sa detaljima o izvršenim vazduhoplovno-medicinskim pregledima i procjenama koji se obavljaju u skladu sa ovim dijelom i njihovim rezultatima u periodu od najmanje 10 godina, ili u periodu koji je utvrdilo državno zakonodavstvo ukoliko je ovaj period duži.

(d) AeMC i AME dostavljaju medicinskom procjenjivaču BHDCA, na zahtjev, sve vazduhoplovno-medicinske podatke i izvještaje, kao i sve druge relevantne informacije kada je potrebno, za:

(1) izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti;

(2) poslove nadzora.

ODJELjAK 2.

Zahtjevi za uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti

ATCO.MED.A.030 Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti

(a) Kandidati za sticanje i imaoci dozvole kontrolora vazdušnog saobraćaja ili dozvole učenika kontrolora vazdušnog saobraćaja imaju uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3.

(b) Imalac dozvole ne smije nikad da ima više od jednog uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti koje je izdato u skladu sa ovim dijelom.

ATCO.MED.A.035 Zahtjev za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti

(a) Zahtjevi za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti se podnose na obrascu koji je utvrdila BHDCA.

(b) Kandidati za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti dostavljaju AeMC ili AME:

(1) dokaz identiteta;

(2) potpisanu izjavu:

(i) o medicinskim činjenicama koje se odnose na medicinsku anamnezu;

(ii) da li su ranije podnosili zahtjev za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ili da li su bili podvrgnuti vazduhoplovno-medicinskom pregledu za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i, ukoliko jesu, ko je obavio pregled i sa kojim rezultatom;

(iii) da li su ikada bili ocijenjeni kao nesposobni ili da li im je uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti bilo suspendovano ili oduzeto.

(c) Prilikom podnošenja zahtjeva za produženje ili obnovu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, kandidati prije početka odgovarajućeg vazduhoplovno-medicinskog pregleda dostavljaju posljednje uvjerenje o zdravstvenoj

sposobnosti AeMC ili AME.

ATCO.MED.A.040 Izdavanje, produženje i obnova uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti

(a) Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti se izdaje, obnavlja ili produžava samo nakon završetka zahtijevanih vazduhoplovno-medicinskih pregleda i procjena i nakon donošenja procjene da je kandidat sposoban.

(b) Inicijalno izdavanje:

Inicijalna uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 izdaje AeMC.

(c) Produženje i obnova

Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 produžava ili obnavlja AeMC ili AME.

(d) AeMC ili AME izdaje, produžava ili obnavlja uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti isključivo ako je:

(1) kandidat dostavio kompletnu medicinsku anamnezu i, ukoliko AeMC ili AME zahtijeva, rezultate vazduhoplovno-medicinskih pregleda i ispitivanja koje je obavio izabrani ljekar kandidata ili neki drugi ljekar specijalista;

(2) AeMC ili AME izvršio vazduhoplovno-medicinsku procjenu na osnovu vazduhoplovno-medicinskih pregleda i ispitivanja potrebnih za potvrđivanje da kandidat ispunjava sve relevantne zahtjeve ovog dijela.

(e) AME, AeMC ili, u slučaju upućivanja, BHDCA može da zahtijeva da se kandidat podvrgne dodatnim medicinskim pregledima i ispitivanjima kada je to klinički indikovano, prije izdavanja, produženja ili obnove uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti.

(f) BHDCA može, u zavisnosti šta je primjenljivo, da izda ili ponovo izda uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti:

(1) ako joj je slučaj upućen;

(2) ako je utvrdila da su potrebne korekcije informacija u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti, pri čemu se netačno uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti oduzima.

ATCO.MED.A.045 Važenje, produženje i obnova uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti

(a) Važenje

(1) Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 važe 24 mjeseca.

(2) Rok važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 se skraćuje na 12 meseci imaocima dozvola koji su napunili 40 godina. Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti izdata prije napunjenih 40 godina prestaju da važe kada imalac dozvole napuni 41 godinu.

(3) Rok važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, uključujući neki prateći pregled ili posebno ispitivanje, se:

(i) određuje u zavisnosti od starosti kandidata na dan obavljanja vazduhoplovno-medicinskog pregleda;

(ii) računa od dana obavljanja vazduhoplovno-medicinskog pregleda u slučaju inicijalnog izdavanja i obnove, i od datuma isteka važenja prethodnog uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti u slučaju produženja.

(b) Produženje

Vazduhoplovno-medicinski pregledi i procjene za produženje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti mogu da budu obavljeni do 45 dana prije datuma isteka važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti.

(c) Obnova

(1) Ako imalac uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti ne ispunjava uslove navedene u tački (b), zahtijeva se vazduhoplovno-medicinski pregled i ocjena za obnovu.

(2) U slučaju isteka roka uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti:

(i) manje od dvije godine, obavlja rutinski vazduhoplovno-medicinski pregled za produženje;

(ii) više od dvije godine, AeMC ili AME, nakon procjene vazduhoplovno-medicinskih podataka kandidata, obavlja samo vazduhoplovno-medicinski pregled za obnovu;

(iii) više od pet godina, primjenjuju se zahtjevi za vazduhoplovno- medicinske preglede za inicijalno izdavanje, a procjena se zasniva na zahtjevima za produženje.

ATCO.MED.A.046 Suspenzija ili oduzimanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti

(a) Nakon oduzimanja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, imalac odmah vraća uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti u BHDCA.

(b) Nakon suspenzije uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, imalac na zahtjev odmah vraća uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti u BHDCA.

ATCO.MED.A.050 Upućivanje

Ako je kandidat za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 upućen na BHDCA u skladu sa ATCO.MED.B.001, AeMC ili AME prosljeđuje BHDCA odgovarajuću medicinsku dokumentaciju.

Poddio B

ZAHTJEVI ZA UVJERENjA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI ZA KONTROLORE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA

ODJELjAK 1.

OPŠTE

ATCO.MED.B.001 Ograničenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti

(a) Ograničenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3:

(1) Ako kandidat ne ispunjava u potpunosti zahtjeve za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3, ali se smatra da nije vjerovatno da ugrožava bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole, AeMC ili AME:

(i) upućuje kandidata na BHDCA radi donošenja odluke o njegovoj zdravstvenoj sposobnosti, kao što je navedeno u ovom poddijelu;

(ii) u slučajevima kada upućivanje na BHDCA nije definisano u ovom poddijelu, procjenjuje da li je kandidat sposoban da bezbjedno obavlja svoje dužnosti u skladu sa jednim ili više ograničenja koja su navedena u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti i prema potrebi izdaje uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti sa ograničenjem, odnosno, ograničenjima;

(2) AeMC ili AME može da produži ili obnovi uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti sa istim ograničenjem bez upućivanja kandidata na BHDCA.

(b) Prilikom procjene da li je ograničenje potrebno, posebno se razmatra:

(1) da li akreditovani ljekarski zaključak ukazuje da u posebnim okolnostima kandidat ne ispunjava neki od zahtjeva, brojčani ili drugi, na način da korištenje privilegija iz dozvole ne ugrožava bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole;

(2) iskustvo kandidata koje je relevantno za posao koji treba da obavlja.

(c) Operativna ograničenja

(1) BHDCA, zajedno sa pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi, utvrđuje operativna ograničenja koja su primjenljiva u specifičnim operativnim uslovima koji su u pitanju.

(2) samo BHDCA unosi odgovarajuća operativna ograničenja u uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti.

(d) Svako drugo ograničenje se može uvesti imaocu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti ukoliko je potrebno kako bi se obezbijedilo bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

(e) Svako ograničenje koje je uvedeno imaocu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti je navedeno u uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti.

ODJELjAK 2.

Zdravstveni zahtjevi za uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3

ATCO.MED.B.005 Opšte

Kandidati za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ne smiju imati nijedno od navedenog što bi izazvalo određeni stepen funkcionalne nesposobnosti koja bi uticala na bezbjedno obavljanje poslova ili koja bi mogla da iznenada onesposobi kandidata da bezbjedno koristi privilegije iz dozvole:

(1) abnormalnost, urođenu ili stečenu;

(2) aktivno, latentno, akutno ili hronično oboljenje ili nesposobnost;

(3) ranu, povredu ili posljedicu operacije;

(4) dejstvo ili neželjeni efekat nekih prepisanih ili neprepisanih terapeutskih, dijagnostičkih ili preventivnih lijekova koje koriste.

ATCO.MED.B.010 Kardiovaskularni sistem

(a) Pregled:

(1) Standardni 12-kanalni elektrokardiogram (ECG) u mirovanju i izvještaj rade se prilikom pregleda za inicijalno izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, i zatim:

(i) svake četiri godine do navršenih 30 godina;

(ii) nakon toga prilikom svakog pregleda za produženje ili obnovu; i

(iii) kada je klinički indikovano.

(2) kompletna kardiovaskularna procjena se radi:

(i) prilikom pregleda za prvo produženje ili obnovu nakon navršenih 65 godina;

(ii) poslije toga svake četiri godine;

(iii) kada je klinički indikovano.

(3) Procjena serum lipida, uključujući holesterol, se zahtijeva prilikom pregleda za inicijalno izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, prilikom prvog pregleda nakon navršenih 40 godina i kada je klinički indikovano.

(b) Kardiovaskularni sistem - Opšte:

(1) Kandidati za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 sa nekim od navedenih stanja procjenjuju se kao nesposobni:

(i) aneurizma grudne ili nadbubrežne aorte prije operacije;

(ii) značajna funkcionalna ili simptomatska abnormalnost bilo kog srčanog zaliska;

(iii) transplantacija srca ili srca/pluća.

(2) Kandidati za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3, sa ustanovljenom anamnezom ili dijagnozom nekog od navedenih stanja, upućuju se na BHDCA prije donošenja procjene sposoban:

(i) bolest perifernih arterija, prije ili poslije operacije;

(ii) aneurizma grudne ili nadbubrežne aorte poslije operacije;

(iii) aneurizma infra-renalne abdominalne aorte prije ili poslije operacije;

(iv) funkcionalno beznačajna abnormalnost srčanih zalizaka;

(v) nakon operacije srčanih zalizaka;

(vi) abnormalnost perikarda, miokarda ili endokarda;

(vii) urođena srčana mana, prije ili poslije korektivne operacije;

(viii) povratna vazovagalna sinkopa;

(ix) tromboza arterija ili vena;

(x) plućna embolija;

(xi) kardiovaskularno stanje koje zahtjeva sistematsku antikoagulantnu terapiju.

(c) Krvni pritisak:

(1) Krvni pritisak se mjeri prilikom svakog pregleda.

(2) Krvni pritisak kandidata mora da bude u normalnim granicama.

(3) Kandidati se procjenjuju kao nesposobni kada:

(i) imaju simptomatsku hipotenziju, ili

(ii) čiji krvni pritisak prilikom pregleda konstantno prelazi 160 mmHg sistolni i/ili 95 mmHg dijastolni, sa ili bez terapije.

(4) Iniciranje terapijske kontrole krvnog pritiska mora da zahtijeva period procjene privremene nesposobnosti radi utvrđivanja odsustva značajnih neželjenih efekata.

(d) Bolest koronarnih arterija:

(1) Kandidati sa nekim od sljedećih stanja moraju da budu procijenjeni kao nesposobni:

(i) simptomatska bolest koronarnih arterija;

(ii) simptomi bolesti koronarnih arterija kontrolisani lijekovima.

(2) Kandidati sa nekim od sljedećih stanja upućuju se na BHDCA i prolaze kardiološku procjenu u cilju isključivanja ishemije miokarda prije donošenja procjene sposoban:

(i) suspektna ishemija miokarda,

(ii) asimptomatsko manje oboljenje koronarnih arterija, koje ne zahtijeva anti-anginalno liječenje.

(3) Kandidati sa anamnezom ili dijagnozama nekih od sljedećih stanja upućuju se na BHDCA i prolaze kardiološku procjenu prije donošenja procjene sposoban:

(i) ishemija miokarda;

(ii) infarkt miokarda;

(iii) revaskularizacija i stentovanje zbog bolesti koronarnih arterija.

(e) Poremećaji ritma/sprovođenja:

(1) Kandidati za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 koji imaju neki značajan poremećaj srčanog sprovođenja ili ritma, povremen ili stalan, uključujući neki od navedenih slučajeva, upućuju se na BHDCA i prolaze kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatima prije donošenja procjene sposoban:

(i) smetnje supraventrikularnog ritma, uključujući povremenu ili stalnu sinoatrijalnu disfunkciju, atrijalnu fibrilaciju i/ili flater i/ili asimptomatsku sinus pauzu;

(ii) kompletan blok lijeve grane;

(iii) Mobitz 2 atrioventrikularni blok;

(iv) opsežna i/ili kratka kompleksna tahikardija;

(v) ventrikularna pre-ekscitacija;

(vi) asimptomatski produženi QT interval;

(vii) elektrokardiografski dokazan Brugada sindrom.

(2) Kandidati sa nekim od navedenih stanja u tač. (i)-(viii) mogu da se procijene kao sposobni ukoliko ne postoje druge abnormalnosti i uz zadovoljavajuću kardiološku procjenu:

(i) nekompletan blok lijeve grane;

(ii) kompletan blok desne grane;

(iii) stabilna devijacija lijeve ose;

(iv) asimptomatska sinus bradikardija;

(v) asimptomatska sinus tahikardija;

(vi) asimptomatski izolovani uniformni supraventrikularni ili ventrikularni ektopični kompleksi;

(vii) atrioventrikularni blok prvog stepena;

(viii) Mobitz 1 atrioventrikularni blok;

(3) Kandidati sa anamnezom nekog od navedenih stanja upućuju se na BHDCA i prolaze kardiovaskularnu procjenu sa zadovoljavajućim rezultatima prije donošenja procjene sposoban:

(i) ablaciona terapija;

(ii) ugrađen pejsmejker;

(4) Kandidati sa nekim od navedenih stanja moraju da budu procijenjeni kao nesposobni:

(i) simptomatska sinoatrijalna bolest;

(ii) kompletan atrioventrikularni blok;

(iii) simptomatski produženi QT interval;

(iv) automatski implantabilni sistem defibrilacije;

(v) ventrikularni anti-tahikardni pejsmejker.

ATCO.MED.B.015 Respiratorni sistem

(a) Kandidati sa značajnim oštećenjem plućnih funkcija upućuju se na BHDCA za vazduhoplovno-medicinsku procjenu. Kada se plućna funkcija uspostavi i kada je zadovoljavajuća, donosi se procjena sposoban.

(b) Pregled: Ispitivanja plućne funkcije su potrebna prilikom inicijalnog pregleda i na osnovu kliničke indikacije.

(c) Kandidati sa anamnezom ili utvrđenom dijagnozom astme, koja zahtjeva liječenje, prolaze uspješnu respiratornu procjenu. Ukoliko je kandidat asimptomatičan i liječenje ne utiče na bezbjednost, može se ocijeniti kao sposoban.

(d) Kandidati sa anamnezom ili utvrđenom nekom od sljedećih dijagnoza upućuju se na BHDCA i prolaze respiratornu procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom prije donošenja procjene sposoban:

(1) aktivno inflamatorno oboljenje respiratornog sistema;

(2) aktivna sarkoidoza;

(3) pneumotoraks;

(4) sindrom prekida disanja u spavanju;

(5) veća operacije grudnog koša;

(6) hronična opstruktivna pulmonarna bolest;

(7) transplantacija pluća.

ATCO.MED.B.020 Digestivni sistem

(a) Kandidati sa nekom posljedicom bolesti ili hirurškog zahvata u bilo kom dijelu digestivnog sistema ili njegovih adneksa, koja bi mogla da izazove gubitak sposobnosti, posebno nekom vrstom opstrukcije koja je nastala usljed strikture ili kompresije, moraju da budu procijenjeni kao nesposobni.

(b) Kandidati ne smiju da imaju herniju koja bi mogla da dovede do simptoma gubitka sposobnosti.

(c) Kandidati sa poremećajem digestivnog sistema, uključujući one u tač. (1)-(5) mogu da budu procijenjeni kao sposobni shodno zadovoljavajućoj gastroenterološkoj procjeni nakon uspješnog liječenja ili potpunog oporavka poslije operacije:

(1) rekurentni dispeptički poremećaj kontrolisan lijekovima;

(2) pankreatitis;

(3) simptomatski kamenci u žučnoj kesi;

(4) utvrđena dijagnoza ili anamneza hronične inflamatorne bolesti crijeva;

(5) stanje poslije operacije na digestivnom sistemu ili njegovim adneksima, uključujući operaciju djelimičnog ili potpunog odvajanja ili odstranjivanja bilo kog navedenog organa.

ATCO.MED.B.025 Metabolički i endokrini sistem

(a) Kandidati sa metaboličkom, nutritivnom ili endokrinom disfunkcijom mogu da budu procijenjeni kao sposobni shodno stabilnom stanju i zadovoljavajućoj vazduhoplovno-medicinskoj procjeni.

(b) Šećerna bolest:

(1) Kandidati koji imaju šećernu bolest, koja zahtijeva insulin, moraju da budu procijenjeni kao nesposobni.

(2) Kandidati koji imaju šećernu bolest, koja zahtjeva korištenje drugih lijekova za kontrolu šećera u krvi, upućuju se na BHDCA. Ukoliko se pokaže da je kontrola šećera u krvi postignuta i stabilna, kandidat se može ocijeniti kao sposoban.

ATCO.MED.B.030 Hematologija

(a) Testiranje krvi, ukoliko je potrebno, utvrđuje AME ili AeMC, uzimajući u obzir medicinsku anamnezu i nakon fizičkog pregleda.

(b) Kandidati sa hematološkim stanjem, kao što je:

(1) poremećaj koagulacije, hemoragija ili tromboza;

(2) hronična leukemija;

(3) poremećaj hemoglobina, koji uključuje ali nije ograničen na anemiju, eritrocitozu ili hemoglobinopatiju;

(4) značajno uvećanje limfnih žlijezda;

(5) uvećanje slezine;

upućuju se na BHDCA. Mogu da budu procijenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajuće vazduhoplovno-medicinske procjene.

(c) Kandidati sa stanjem akutne leukemije moraju da budu procijenjeni kao nesposobni.

ATCO.MED.B.035 Genitourinarni sistem

(a) Analiza urina mora da bude dio svakog vazduhoplovno-medicinskog pregleda. Urin ne smije da sadrži nijedan patološki značajan abnormalni elemenat.

(b) Kandidati sa nekom posljedicom bolesti ili hirurškog zahvata na genitourinarnom sistemu ili njegovim adneksima, koja bi mogla da izazove gubitak sposobnosti, posebno sa nekom opstrukcijom usljed strikture ili kompresije, moraju da budu procijenjeni kao nesposobni.

(c) Kandidati sa genitourinarnim poremećajima, kao što su:

(1) oboljenje bubrega;

(2) jedan ili više kamenaca u bubregu,

mogu da budu procijenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajuće nefrološke/urološke procjene.

(d) Kandidati koji su bili podvrgnuti:

(1) većoj operaciji na genitourinarnom sistemu ili njegovim adneksima, koji uključuju djelimično ili potpuno odvajanje ili odstranjivanje nekog od njegovih organa; ili

(2) većoj urološkoj operaciji,

upućuju se na BHDCA na vazduhoplovno-medicinsku procjenu nakon potpunog oporavka prije nego što budu procijenjeni kao sposobni.

ATCO.MED.B.040 Infektivne bolesti

(a) Kandidati koji su HIV pozitivni upućuju se na BHDCA i mogu da budu procijenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajuće specijalističke procjene i pod uslovom da BHDCA ima dovoljno dokaza da terapija ne ugrožava bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

(b) Kandidati koji imaju dijagnozu ili simptome infektivne bolesti, kao što su:

(1) akutni sifilis;

(2) aktivna tuberkuloza;

(3) infektivni hepatitis;

(4) tropske bolesti,

upućuju se na BHDCA na vazduhoplovno-medicinsku procjenu. Kandidati mogu da budu procijenjeni kao sposobni nakon potpunog oporavka i procjene specijaliste pod uslovom da BHDCA ima dovoljno dokaza da terapija ne ugrožava bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

ATCO.MED.B.045 Akušerstvo i ginekologija

(a) Kandidatkinje koje su bile podvrgnute većoj ginekološkoj operaciji moraju da budu procijenjene kao nesposobne do potpunog oporavka.

(b) Trudnoća:

U slučaju trudnoće, ako AeMC ili AME smatra da je imalac dozvole sposoban da koristi privilegije, on će ograničiti rok važenja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti do kraja 34. nedelje trudnoće. Imalac dozvole mora da prođe vazduhoplovno-medicinski pregled ili procjenu za produženje nakon potpunog oporavka poslije trudnoće.

ATCO.MED.B.050 Mišićno-skeletni sistem

(a) Kandidati moraju da imaju zadovoljavajući nivo funkcionalnosti mišićno-skeletnog sistema koji im omogućava bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

(b) Kandidati koji imaju statička ili progresivna mišićno-skeletna ili reumatološka stanja koja bi mogla da utiču na bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole, upućuju se na BHDCA. Kandidat može da bude procijenjen kao sposoban nakon zadovoljavajuće procjene specijaliste.

ATCO.MED.B.055 Psihijatrija

(a) Kandidati sa mentalnim ili poremećajem u ponašanju koje je uslovljeno upotrebom alkohola ili zloupotrebom psihoaktivnih supstanci, uključujući rekreativne droge sa ili bez zavisnosti, moraju da budu procijenjeni kao nesposobni do dokumentovanog oporavka ili prestanka upotrebe ili zloupotrebe supstanci i do dobijanja zadovoljavajuće psihijatrijske procjene nakon uspješnog liječenja. Kandidati se upućuju na BHDCA.

(b) Kandidati sa psihijatrijskim stanjem, kao što je:

(1) poremećaj raspoloženja;

(2) neurotski poremećaj;

(3) poremećaj ličnosti;

(4) mentalni ili poremećaj ponašanja,

prolaze zadovoljavajuću psihijatrijsku procjenu prije donošenja procjene sposoban. Kandidati se upućuju na BHDCA radi procjene njihove zdravstvene sposobnosti.

(c) Kandidati sa anamnestičkim podatkom o pojedinačnim ili ponavljanim aktima samopovređivanja procjenjuju se kao nesposobni. Kandidati se upućuju na BHDCA i prolaze zadovoljavajuću psihijatrijsku procjenu prije donošenja procjene sposoban.

(d) Kandidati sa anamnestičkim podatkom ili kliničkom dijagnozom šizofrenije, šiziopatskih poremećaja, poremećaja sa sumanutošću ili manijama procjenjuju se kao nesposobni.

ATCO.MED.B.060 Psihologija

(a) Kandidati koji imaju simptome stresa, koji bi mogli da utiču na sposobnost bezbjednog korištenja privilegija iz dozvole, upućuju se na BHDCA. Mogu da budu procijenjeni kao sposobni nakon psihološke i/ili psihijatrijske procjene, koja pokazuje da se kandidat oporavio od simptoma stresa.

(b) Psihološka procjena može da se zahtijeva kao dio ili dopuna specijalističkog psihijatrijskog ili neurološkog pregleda.

ATCO.MED.B.065 Neurologija

(a) Kandidati sa anamnezom ili kliničkom dijagnozom nekog od sljedećih stanja moraju da budu procijenjeni kao nesposobni:

(1) epilepsije, osim u slučajevima koji su navedeni u tač. (b)(1) i (2) koje slijede;

(2) ponovljenih poremećaja svijesti nepoznatog uzroka;

(3) stanja sklonosti ka cerebralnom poremećaju.

(b) Kandidati sa anamnezom ili kliničkom dijagnozom nekog od sljedećih stanja upućuju se na BHDCA i prolaze dodatnu procjenu prije nego što budu procijenjeni kao sposobni:

(1) epilepsija bez recidiva nakon navršenih pet godina;

(2) epilepsija bez recidiva i bez medicinskog tretmana duže od 10 godina;

(3) epileptiformne EEG abnormalnosti i spori fokalni talasi;

(4) progresivne ili neprogresivne bolesti nervnog sistema;

(5) jedna epizoda poremećaja ili gubitka svijesti;

(6) povreda mozga;

(7) povreda spinalnih ili perifernih nerava;

(8) poremećaj nervnog sistema usljed vaskularnih nedostataka, uključujući hemoragijske i ishemijske događaje.

ATCO.MED.B.070 Oftalmologija

(a) Pregled:

(1) Sveobuhvatan oftalmološki pregled je dio inicijalnog pregleda i sproveden periodično u zavisnosti od refrakcije i vidnih funkcija.

(2) Rutinski pregled oka je dio svakog pregleda za produženje i obnovu.

(3) Kandidati prolaze tonometriju prilikom pregleda za prvo produženje nakon 40 godina starosti, kod kliničke indikacije i ukoliko je indicirano porodičnom anamnezom.

(4) Kandidati moraju da dostave AeMC ili AME izvještaj o oftalmološkom pregledu u slučajevima kada:

(i) vidne funkcije pokazuju značajne promjene;

(ii) vizuelni standardi na daljinu mogu da se postignu samo sa korektivnim sočivima;

(5) Kandidati sa velikom refraktivnom greškom upućuju se na BHDCA.

(b) Oštrina vida na daljinu, sa ili bez korekcije, mora da bude 6/9 (0,7) ili bolja na svakom oku posebno, a oštrina vida sa oba oka mora da bude 6/6 (1,0) ili bolja.

(c) Kandidati kod inicijalnog pregleda, koji imaju monokularni ili funkcionalni monokularni vid, uključujući probleme sa balansom mišića oka, procjenjuju se kao nesposobni. Kod pregleda prilikom produženja ili obnove, kandidat može biti procijenjen kao sposoban pod uslovom da je oftalmološki pregled zadovoljavajući. Kandidat mora da bude upućen na BHDCA.

(d) Kandidati za izdavanje inicijalnog uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti sa stečenim substandardnim vidom jednog oka moraju da budu procijenjeni kao nesposobni. Prilikom pregleda za produženje ili obnovu, kandidat mora da bude upućen na BHDCA i može da bude procijenjen kao sposoban pod uslovom da je oftalmološki pregled zadovoljavajući.

(e) Kandidati moraju da budu u mogućnosti da pročitaju N5 tablicu ili ekvivalent na udaljenosti od 30-50 st i N14 tablicu ili ekvivalent na udaljenosti od 60-100 st, sa korekcijom, ukoliko je potrebna.

(f) Kandidati moraju imaju normalna vidna polja i normalnu binokularnu funkciju.

(g) Kandidati koji su imali operaciju oka procjenjuju se kao nesposobni do potpunog oporavka vidnih funkcija. BHDCA može da donese procjenu sposoban nakon uspješne oftalmološke procjene.

(h) Kandidati sa kliničkom dijagnozom keratokonusa upućuju se na BHDCA i mogu da budu procijenjeni kao sposobni nakon zadovoljavajućeg pregleda oftalmologa.

(i) Kandidati sa diplopijom procjenjuju se kao nesposobni.

(j) Naočare i kontaktna sočiva

(1) Ukoliko se zadovoljavajuća oštrina vida za određene dužnosti postiže samo uz upotrebu korekcije, naočare ili kontaktna sočiva moraju da obezbijede optimalnu funkciju vida, da se dobro podnose i da budu odgovarajuće za potrebe kontrolora vazdušnog saobraćaja.

(2) Ne smije da se koristi više od jednog para naočara, tokom korištenja privilegija iz dozvole, kako bi se ispunili zahtjevi za oštrinu vida na svim udaljenostima.

(3) Rezervni komplet sličnih korektivnih naočara mora da bude na raspolaganju za trenutnu upotrebu tokom korištenja privilegija iz dozvole.

(4) Kontaktna sočiva koja se nose tokom korištenja privilegija iz dozvole, moraju da budu monofokalna, bezbojna i ne smiju da budu ortokeratologijska.

(5) Kandidati sa velikom greškom refrakcije moraju da koriste kontaktna sočiva ili naočare sa staklima velikog indeksa prelamanja.

ATCO.MED.B.075 Kolorni vid

Kandidati moraju da budu normalni trihromati.

ATCO.MED.B.080 Otorinolaringologija

(a) Pregled:

(1) Rutinski otorinolaringološki pregled je dio pregleda za inicijalno izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, produženje i obnovu.

(2) Sluh se testira na svakom pregledu. Kandidat jasno razumije konverzacioni govor kada se testira svako uvo na udaljenosti od dva metra od i sa leđima okrenutim prema AME.

(3) Sluh se testira čistom tonalnom audiometrijom na inicijalnom pregledu i na svakom sljedećem pregledu za produženje ili obnovu svake četiri godine do navršenih 40 godina starosti i svake dvije godine nakon toga.

(4) Čista tonalna audiometrija:

(i) Kandidati za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 ne smiju da imaju gubitak sluha, na bilo kom uvu odvojeno, veći od 35 dB na frekvencijama od 500, 1,000 i 2,000 Hz, ili više od 50 dB na frekvenciji od 3,000 Hz.

(ii) Kandidati koji ne ispunjavaju kriterijume sluha koji su naprijed navedeni, upućuju se na BHDCA i prolaze procjenu specijaliste prije nego što budu procijenjeni kao sposobni. Prilikom inicijalnog pregleda, prolaze test razlikovanja govora. Kandidati za produženje ili obnovu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 prolaze test funkcionalne sposobnosti sluha u radnim uslovima.

(5) Slušni aparati:

(i) Inicijalni pregled: potreba za slušnim aparatima u cilju ispunjenja zahtjeva za sposobnost sluha ima za posljedicu procjenu nesposoban.

(ii) Pregledi za produženje i obnovu: kandidat može da bude procijenjen kao sposoban ukoliko korištenje aparata za sluh ili odgovarajućeg protetičkog sredstva poboljša sluh tako da se postiže normalan standard, kao i kod procjene pomoću kompletnog funkcionalnog testiranja u radnim uslovima.

(iii) Ukoliko je potrebno protetičko sredstvo da bi se postigao normalan standard sluha, rezervni komplet uređaja ili pribora, kao što su baterije, mora da bude na raspolaganju kada se koriste privilegije iz dozvole.

(b) Kandidati sa:

(1) aktivnim hroničnim patološkim procesom unutrašnjeg ili srednjeg uva;

(2) nezaraslom perforacijom ili disfunkcijom bubne opne;

(3) poremećajem vestibularne funkcije;

(4) značajnom malformacijom ili značajnom hroničnom infekcijom usne duplje ili gornjih disajnih puteva;

(5) značajnim poremećajem govora ili glasa što umanjuje mogućnost razumijevanja; upućuju se na BHDCA i prolaze dodatni ORL pregled i procjenu kako bi se utvrdilo da to stanje ne utiče na bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

ATCO.MED.B.085 Dermatologija

Kandidati ne smiju da imaju nijedno utvrđeno dermatološko stanje koje bi moglo da utiče na bezbjedno korištenje privilegija iz dozvole.

ATCO.MED.B.090 Onkologija

(a) Nakon dijagnoze primarne ili sekundarne maligne bolesti, kandidati se upućuju na BHDCA i prolaze zadovoljavajuću onkološku procjenu prije nego što budu procijenjeni kao sposobni.

(b) Kandidati sa utvrđenom anamnezom ili kliničkom dijagnozom intracerebralnog malignog tumora procjenjuju se kao nesposobni.

Poddio C

VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKI ISPITIVAČI (AME)

ATCO.MED.C.001 Privilegije

(a) U skladu sa ovim dijelom, privilegije AME su da produžava i obnavlja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3 i da obavlja odgovarajuće vazduhoplovno-medicinske preglede i procjene.

(b) Predmet i obim privilegija AME, i svakog uslova koji iz njih proistekne, mora da bude naveden u uvjerenju.

(c) Imaoci AME sertifikata ne smiju da obavljaju vazduhoplovno-medicinske preglede i procjene u državi potpisnici ECAA Sporazuma koja nije država koja im je izdala sertifikat, osim u slučaju kada:

(1) im ta druga država članica odobri da izvršavaju svoje profesionalne aktivnosti kao ljekari specijalisti;

(2) obavijeste nadležni organ druge države potpisnice ECAA Sporazuma o svojoj namjeri da obavljaju vazduhoplovno-medicinske preglede i procjene i da izdaju uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti u okviru privilegija AME; i

(3) dobiju instrukcije od nadležnog organa potpisnice ECAA Sporazuma.

ATCO.MED.C.005 Podnošenje zahtjeva

(a) Zahtjev za dobijanje AME sertifikata se podnosi u skladu sa procedurom koju je uspostavila BHDCA.

(b) Podnosioci zahtjeva za dobijanje AME sertifikata dostavljaju BHDCA:

(1) lične podatke i adresu poslodavca;

(2) dokumentaciju kojom potvrđuju da ispunjavaju uslove utvrđene u ATCO.MED.C.010, uključujući uvjerenje o završenim kusevima obuke iz oblasti vazduhoplovne medicine koja odgovara privilegijama za koje podnose zahtjev;

(3) pisanu izjavu da će AME izdavati uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti na osnovu zahtjeva navedenih u ovom dijelu.

(c) Kada AME obavlja vazduhoplovno-medicinske preglede na više lokacija, mora da dostavi nadležnom organu odgovarajuće informacije koje se odnose na sve lokacije na kojima obavlja praksu.

ATCO.MED.C.010 Zahtjevi za izdavanje AME sertifikata

Kandidati za AME sertifikat sa privilegijama za produženje i obnovu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti klase 3:

(a) su potpuno kvalifikovani i licencirani za medicinsku praksu i imaju diplomu ili dokaz o završenoj specijalizaciji;

(b) imaju završene kurseve osnovne i napredne obuke iz vazduhoplovne medicine, uključujući posebne module za vazduhoplovno-medicinsku procjenu kontrolora vazdušnog saobraćaja i posebne uslove u kontroli vazdušnog saobraćaja;

(c) dokazuju BHDCA da:

(1) imaju odgovarajuće prostorije, procedure, dokumentaciju i funkcionalnu opremu za vazduhoplovno-medicinske preglede; i

(2) imaju uspostavljene potrebne procedure i uslove kako bi se poštovala ljekarska tajna.

ATCO.MED.C.015 Kursevi obuke iz vazduhoplovne medicine

(a) Kurseve obuke iz vazduhoplovne medicine odobrava nadležni organ države potpisnice ECAA Sporazuma u kojoj organizacija, koja je sprovodi obuku, ima svoje poslovno sjedište. Organizacija koja sprovodi obuku dokazuje da kurs obuke sadrži ciljeve obuke za sticanje potrebne stručnosti i da lica, koja su zadužena za sprovođenje obuke, imaju odgovarajuće znanje i iskustvo.

(b) Osim u slučaju obuke za osvježavanje znanja, kursevi obuke se završavaju ispitom u pisanoj formi iz predmeta koji su obuhvaćeni sadržajem kursa obuke.

(c) Organizacija za obuku izdaje sertifikat o završetku obuke kandidatu koji je položio ispit.

ATCO.MED.C.020 Izmjene AME sertifikata

(a) AME obavještavaju BHDCA o sljedećim okolnostima koje mogu da utiču na njihove sertifikate:

(1) kada je protiv AME pokrenut disciplinski postupak ili istraga od strane medicinskog regulatornog tijela;

(2) kada postoje promjene u uslovima pod kojima je sertifikat izdat, uključujući sadržaj izjava datih prilikom podnošenja zahtjeva;

(3) kada više ne ispunjava zahtjeve za izdavanje AME sertifikata;

(4) kada je došlo do promjene lokacije na kojoj se obavlja vazduhoplovno-medicinska praksa ili je promijenjena kontakt adresa.

(b) Propust da se obavijesti BHDCA ima za posljedicu suspenziju ili oduzimanje privilegija dobijenih AME sertifikatom, na osnovu odluke BHDCA koja suspenduje ili oduzima sertifikat.

ATCO.MED.C.025 Važenje AME sertifikata

AME sertifikat se izdaje na period koji ne prekoračuje tri godine. Može da bude produžen pod uslovom da imalac:

(a) i dalje ispunjava opšte uslove za medicinsku praksu i da je registrovan u skladu sa državnim zakonom;

(b) ima završenu obuku osvježavanja znanja iz vazduhoplovne medicine i o radnim uslovima kontrolora vazdušnog saobraćaja tokom prethodne tri godine;

(c) ima najmanje 10 obavljenih vazduhoplovno-medicinskih pregleda svake godine; Ovaj broj pregleda može da smanji samo BHDCA u opravdanim okolnostima;

(d) i dalje ispunjava uslove za izdavanje AME sertifikata; i

(e) koristi AME privilegije u skladu sa ovim dijelom.